

НЕДЕЛЧО ДРАГАНОВ
ДВА ПИЩОВА И ЕДНО КУЦО
МАГАРЕ

chitanka.info

ПЪРВА ЧАСТ

КОЛКО СТРУВА ЕДНО МАГАРЕ

Най-важното беше да си набавим два пищова. Как ще тръгнем без оръжие! Или неприятели ще ни нападнат, или вълци. А ако имаме пищови — пан! пан! — и край, продължаваме пътя си.

На главната улица, по която се отиваше право на пристанището, се намираше голям магазин за оръжие. На витрината бяха изложени различни пушки и пистолети. Всеки ден ходехме с Минчо да ги гледаме. Много се чудехме какви пищови ще ни трябват. Продаваха се едни хубави, лъскави, с патрони, но за тях искаха много пари, не смеехме да мечтаем за такова нещо.

Веднъж влязохме в магазина и попитахме има ли някакви пищови, които да са мощни, но да не струват много пари. Продавачът, дебел човек, с гола глава и дълги черни мустаци, закривени нагоре, рече неочаквано:

— Искате да бягате, нали?

Уплашихме се, но продавачът се засмя и каза добродушно:

— Не бойте се, няма да ви издам.

— Ама ти отде знаеш? — запита го Минчо и той като мене изненадан донемайкъде.

— Ехе-е! — рече дебелият и замаха ръката си. — Бай ви Васил Шошев всичко знае. Само ми кажете колко лева имате?

— Петдесет лева — излъга Минчо и даже не се изчерви.

— А, малко са. Я вижте какво ще ви покажа. — Той измъкна изпод тезгяха голяма дървена кутия и като я отвори, ние ахнахме.

В кутията лъщяха наредени нови, ама съвсем новички пищови с дълги цеви.

— Само от тези! — извикахме едновременно с Минчо и грабнахме по един пистолет.

— Не пипай! — скара ни се бай Васил и аз като опарен изтървах пищова върху тезгяха. Побягнах уплашен към вратата — ами ако гръмне!

Минчо ме удари по врата:

— Пъзльо! Щом си такъв страхливец, не тръгвам с тебе.

Тогава аз му викнах да не знае много, защото ще кажа на бай Васил как по-рано се изприщи от страх, когато го гонеше кучето.

Той ме ритна и рече, че вълка ще ми счупи зъбите, и аз го ритнах и му казах да не се перчи много, защото всички знаят, че в класа съм най-силният. Минчо Гаргата беше една година по-голям от мен, ама ако е за инат и аз не му се давах лесно.

Бай Васил каза да си обираме крушите, че ще ни издърпа и на двамата ушите.

— Пък като съберете пари, тогава елате. Двучевният пищов струва осемдесет лева. Тъпкалник му казват. Хайде сега, марш да ви няма!

Излязохме от магазина, увесили носове. Много пари ни трябваха, за да купим два тъпкалника, а ние нямахме не осемдесет, ами пукнат лев в джобовете си. Отде да съберем пари? Казах на Минчо, че ако тръгнем по главната улица и по „Богориди“, дето се разхождат богатшите, можем да намерим много загубени левове. Той рече, че съм най-хитрото момче от цялата махала, и ние тръгнахме по главната улица да търсим пари. Търсихме цял следобед, до мръкнало, и не намерихме даже половин лев. Като се върнах, майка ми ме нашиба в двора с една пръчка и викаше, че съм уличник и ще я уморя, ще я изпратя в гроба. Колелето гледаше от оградата и квичеше от смях. Хванах пръчката, издърпах я от ръцете на майка си и изскочих на улицата. Видях Колелето на чешмата с две стомни.

— Ти на кого се смееш бе, отчет такъв! (Вместо отчет той казваше отчет и майка му казваше така!) — викнах му аз и го шибнах с пръчката по краката. Тогава Колелето замахна с празната стомна и я стовари върху главата ми. Тя се пръсна на парчета и той като запищя:

— Олеле, майка ми ще ме пребие, дето счупих стомната!

— А така, много се радвам! — весело заподскачах аз по улицата. (На главата ми нищо не й стана, даже не се пукна.)

Колелето, дребно, но мускулесто момче, се пердашеше добре. Учехме в едно отделение и ни викаха Крачун и Малчо. Винаги се биехме заедно срещу другите. Понякога се биехме и помежду си, но по-рядко. Къщите ни бяха съседни и дворовете — разделени с дървена ограда. Колелето се качваше на оградата и пееше (той пееше хубаво): „Ой, Маро, Маро, Марче, ти мой си одеал...“. Знаеше тази песен от

майка си, която често си я пееше в двора, и аз чух как веднъж майка ми й каза:

— Не одеал, мари Стоянке, ами идеал.

— В нашето село си го наричаме одеал, вие гражданките все много знаете.

Леля Стоянка се разсърди и не пускаше Колелето да играе с мен. Но после майка ми й каза, че няма значение идеал или одеал и даже одеал е по-хубаво, защото с него човек може да се завие и стопли, а с идеал нито може да се наядеш, нито да се стоплиш. И Колелето пак започна да идва в нашия двор да играем на топчета, а вечер се качваше на оградата и си пееше: „Ой, Маро, Маро, Марче, ти мой си одеал...“.

Минчо живееше срещу нас. Викахме му Гарга, защото имаше голям и закривен нос, като човка. Той тръгна на училище по-късно и вместо в първи клас учеше като мен — в четвърто отделение. В някои дни Минчо беше най-големият ми приятел. Друг път, като се скарвах с него, казвах на Колелето, че той ми е пръв приятел. Имах и трети приятел — Таско. И с него бяхме в едно отделение, но той живееше в съседната махала. Много го беше яд, когато му викаха на прякор. Аз го наричах на име и само като се разсърдех, казвах му „Мандарина!“, и тогава започвахме да се бием, ама май нито веднъж истински, защото или ни разтърваха, или пък прекалено дълго се канехме да почнем боя.

— Мандарина! — казвах му. — Само ме пипни с пръст!

Той стоеше насреща ми, заплашително стиснал юмруци, и отвърщаше:

— А ти ме пипни де! Като ти пукна една.

— Таско, пукни му една по мекицата.

— Нека само да ме пипне.

— Аз пръв ти казах, хайде де, опитай се.

Мандарината се приближаваше и ме буташе с ръка по рамото.

— А по-силно де, ама не ти държи!

Насърчаван от виковете на съкварталците си, Таско ме блъскаше още веднъж. Тогава аз се хвърлях върху му и се опитвах да го съборя на земята, защото в борбата бях по-силен, а той се мъчеше да ме удари по лицето. Така оставахме вчепкани един в друг, докато минеше някой голям човек и ни разтървеше. Случваше се и друго. Ние да се хвърлим върху някое момче, което ни насъскваше да се бием. Тогава то здравата си изпащаше. Веднъж заради Пеньо Кривата глава Таско ме удари по

носа, а аз го цапнах по гушата и му прекъснах глътката. За малко не се задуши, заведоха го на училищната чешма и той едва си пое въздух. След училище причакахме Пеньо Кривата глава и му теглихме такъв бой, че сигурно още го помни.

С Минчо решихме никому да не казваме за нашето бягство. Нито дори на Колелето и на Таско. Пълна тайна. За да бъдем сигурни, че никой няма да издаде тайната, заклехме се и целунахме три пъти нашия кухненски нож. Ножът силно миришеше на лук и Минчо се сети, че като тръгнем на път, непременно трябвало да вземем най-малко десетина глави лук, защото предпазвал от болести.

Заклехме се, връщане назад нямаше! Най-важното беше да съберем пари за пицовите. Зад нашата къща започваше малка полянка, дето обикновено надвечер се събирахме на игра. Изкопахме една дупка до зида, закрихме я със стъкло и отгоре пак я зарихме с пръст. Това щеше да бъде тайната ни каса. Но откъде да намерим пари? Понякога в празник ни даваха по левче и ние веднага тичахме зад къщата, внимавахме да не ни види някой, изравяхме пръстта, махахме стъклото и пускахме монетите в дупката. После пак я заравахме. Направих сметка, че ако чакаме на тия левчета, не ще съберем парите дори за сто години. А за пътуването ни трябваха не само два пицова, ами поне и едно магаре. Отначало мислехме да тръгнем с кон, но кон така лесно не се купува. Минчо ги разбираше тия работи. Баща му беше каруцар на пристанището и техният кон се казваше Червенко. Минчо все се хвалеше с коня: бил много як и бърз като вятър. Всички знаехме, че Червенко е стара и тромава кранта и когато искахме да ядосаме Минчо, повтаряхме като в народна песен:

*Минчовото конче
конче-вихрогонче
бяга и топурка
като костенурка.*

Тези песнички съчиняваше Колелето. Той си ги измисляше по някоя позната мелодия и цялата махала ги научаваше наизуст. Колелето с това се и занимаваше по цял ден — да измисля смешни песнички за децата.

Щом Минчо спомена за кон, дойде ми наум познатата песничка, искаше ми се да я изпея, но се сдържах, защото щеше да се разсърди и можеше да се откаже да бяга с мен.

— Знаеш ли, Любо — рече Минчо, — не можем да купим кон, скъпо струва. Най-добре е да си купим магаре, ама не какво и да е, а куцо магаре.

— Защо пък куцо! — учудих се аз.

— Защото куците магарета струват по-евтино. Чувал съм от баща си, че куци крави, куци коне и куци магарета се продават по-евтино. Магарето ще ни носи багажа, а ние ще вървим пеша.

Но и Минчо не знаеше колко струва едно куцо магаре. Уговорихме се да отидем на птичия пазар, където всеки петък освен мисирки, патки и пилета се продаваха коне и магарета.

Птичият пазар се намираше чак на другия край на града. Трябваше ни доста време, за да отидем дотам, а в петък бяхме сутрин на училище. Без много да му мислим, след първия час избягахме от клас. Мразехме да ходим по улиците с ученически чанти, затова ги затулихме в един изоставен, бурениясал двор и продължихме безгрижно пътя си.

На птичия пазар беше весело и шумно като в празник — не можеш се размина от народ. Тъкмо се вмъкнахме между хората, изведнъж чухме стражарска свирка и видяхме едно босо момче с патка в ръце. Патката крякаше и пърхаше с криле, но то продължаваше да бяга с всичка сила. След него тичаше дебел стражар с червено потно лице. Хората се хилеха зад гърба му. Той викаше:

— Дръжте го бре, открадна патката!

Ала никой не препречваше пътя на момчето. Като стигна до нас, то се спъна, падна на земята и изпусна патката. Птицата запляска с криле и хвъркна над главите на хората. Изглежда, момчето се бе ударило лошо, защото едва се вдигна. От коляното му потече кръв. То пак се опита да побегне, но само закуцука силно. Още малко и стражарят щеше да го стигне. Тогава някой незабелязано сложи марка на стражаря и той тупна в праха. Всички се закикотиха с глас. Стражарят се вдигна от земята и отърси праха от униформата си. Коланът му се бе изкривил и пистолетът висеше отпред, на корема. Като не знаеше какво да прави от яд и срам, стражарят изведнъж се нахвърли върху мен, хвана ме за яката на ризата и ревна:

— Ти открадна патката!

— Пусни ме бе, олеле, нищо не съм откраднал — нарочно виках силно, сякаш ме колева, защото се уплаших, че могат да ме заведат в участъка.

— Я го пусни бе! — каза някой от хората. — Не е същото момче.

— Същото е, познавам го аз! — Стражарят здраво ме хвана за ръката: — Хайде, тръгвай с мен в участъка.

— Не е той бе, чичо, ние бяхме двамата с него... — плахо се обади Минчо.

— Щом е тъй, идвай и ти! — каза стражарят и посегна да хване Минчо, но той навреме отскочи.

Стражарят пак се вкопчи в мен.

— Тръгвай! — строго заповяда той. — Като ти ударим един бой в участъка, всичко ще си кажеш.

Аз се дърпах и крещях. Насъбра се още народ. Завикаха на стражаря:

— Ей, фанте, пусни момчето, то не е виновно.

— Гледай го, какъв тъпанар! Докопа невинното момче и хайде в участъка.

— Да си оправдае службата!

— Не му давайте да отведе момчето.

Фантето се ядоса и ме задърпа още по-силно. Парче от ризата ми остана в ръката му. Аз пак заревах, а някой извика:

— Бийте стражаря!

Събориха фуражката му, той се обърна, но тогава го пернаха по тила и стражарят падна на земята. Както си бе проснат, започна да разкопчава кобура си и закрепця:

— Ще ви науча аз!

Стиснаха го за лактите, извадиха поясока му и тъкмо се мъчеха да вържат ръцете му...

— Бягайте! Полиция... — викна тревожен глас от тълпата.

Шмугнах се между хората и побягнах.

Тичах с всичка сила. По едно време чувам, че бягат след мен. Затичах още по-бързо.

— Чакай бе, Любо, аз съм!

Ама че съм страхливец! Минчо тичал след мен. Спрях се. Сърцето ми — туп-туп, биеше тъй силно, сякаш всеки миг щеше да

изскочи навън. Едва дишах.

— Видя ли как натупаха фантето — каза на пресекулки Минчо. — Ама знаеш ли — възбудено продължи той, — като падна и взеха да го удрят, аз му фраснах един...

Знаех, че се хвали, но нищо не рекох, защото още не можех да си поема дъх от уплахата. За мен стражарите бяха големи страшилища. Когато арестуваха баща ми, а това се случваше често, заедно с цивилните винаги идваха по един-двама стражари. Сега, като набиха дебелия стражар, мед ми падна на сърцето. И колко беше уплашен той! Тогава разбрах, че не всички полицаи са страшни, а някои от тях дори са големи пъзльовци.

Тази история със стражаря ни попречи да си изберем магаре. Кой знае щяхме ли пак да се претрашим да отидем на птичия пазар. Още бе рано и нямаше за къде да бързаме. Децата от нашето отделение щяха да излязат от училище след два часа. Вече съжалявах, дето за някакво глупаво магаре избягах от училище. Навярно учителката ще изпрати въщи бай Кунчо да провери защо не сме в клас. Тогава нашите ще ни ударят голям бой. Пък и не беше честно да губим от уроците. Мама все ми повтаряше да се уча прилежно. „Ние сме бедни, казваше тя, а на бедните най-голямата сила е в учението. Богатите и да не учат, пак са си добре, защото имат много пари, а беднякът без образование е съвсем загубен.“

Бавно крачехме по улицата умърлушени и гузни. Щом стигнахме запустелия двор, където скрихме ученическите си чанти, видяхме едно магаре кротко да си хрупка тръни и бурени. То беше вързано с дълго въже за единственото дърво в двора.

Минчо предпазливо погали магарето по шията. То дори не помръдна. Изглеждаше много добро магаре.

— Дано само е куцо — рече Минчо.

Искахме да проверим как върви, затова хванахме въжето и го задърпахме. Магарето се инатеше, дори не помръдваше. Беше мъничко сиво магаренце, ала много яко. Дърпахме, дърпахме, а то си стоеше на мястото като заковано. Тогава Минчо взе една пръчка и го заудря отзад. Магарето се инатеше още малко, после се размърда. То тръгна, но не като другите животни, а някак смешно заподскача.

— Ура-а-а, куцо магаре! — извикахме едновременно с Минчо.

То куцаше с предния си ляв крак.

— Тъкмо магаре за нас — рече Минчо, скачайки от радост.

Магарето много се учуди на нашите весели крясъци, разлудува се неочаквано, заподскача из полянката и се озъби, сякаш се хилеше.

— Идеално магаре! — рече Минчо. — По-добро и на оня свят не можем намери. Дано стопанинът му да го продава.

— Ей, не закачай магарето, ша вземем тоягата и ша ти чупим галавата.

Ето ти и стопанина! Един циганин, изскочил като изпод земята, стоеше до оградата и заплашително размахваше дълга чепата тояга.

— Чакай, чичо Яшар, ние искаме да го купим.

— Я не ме баламосвай — рече циганинът. — Аз не Яшар, аз Тартату.

— Добър ден, чичо Таратор — закикоти се Минчо.

Циганинът се разсърди.

— Тартату, не таратор, бунак такъв! Айде разкарвай се или ша затепам с тоягата.

— Ама наистина бе, чичо Тартату, искаме да купим магарето. Колко го продаваш?

— Ша купиш магаре! Я бягай бе. Ти нямаш мангизи.

— Ами, нямам! Имам аз — каза Минчо. — Кажи колко искаш за него?

— Защо ти е на тебе магаре бе, керата?

— За екскурзии в планината, чичо Тартату.

Циганинът свали каскета си и се почеса по черната гъста коса. Ноктите на пръстите му бяха дълги и закривени като на хищна птица.

— Нямаш ти толкова мангизи. Мое магаре екстра магаре. Илядо лева струва.

— А, хиляда! Че то магарето е куцо.

— Куцо ли! — престорено се учуди циганинът.

— Ето виж, куцо е — обадих се и аз.

За наш късмет тъкмо тогава магарето тръгна към другия край на двора, дето имаше гъсти бурени и тръни.

— А! — възкликна циганинът. — Нищо му няма, ша му мине.

Минчо се наведе над ухото ми и прошепна: „Ще го даде и за по-малко. Аз разбирам от пазарлък“. Каза на висок глас:

— Двеста лева, ако искаш, плащам веднага! — Минчо безсрамно се пипна за празния си джоб.

— Дувеста лева! — кресна циганинът. — Ти се подиграваш с мен бе. Като съм циганин, да не съм будала!

— Двеста лева, повече нито грош — отсече важно Минчо като стар търговец.

Но циганинът нищо не отвърна и се затича към магарето. Като погледнахме след него, ахнахме от изненада. Магарето беше изровило чантите от буренака и ги буташе с муцуната си. Затичахме и ние, но циганинът ни изпревари, грабна чантите и здраво ги стисна с двете си ръце.

— Дай ни ги, наши са! — извиках и посегнах, но Тартату ги стисна още по-здраво.

— Лъжеш! Щом мое магаре намери, чанти на мене.

Държи циганинът чантите и не иска да ги дава. Ами сега! Ревнахме и двамата:

— Дай ги, чичо Тартату, че вкъщи ще ни съдерат от бой.

Но той излезе по инат и от магарето си: не ще и не ще. Решихме насила да ги вземем. Минчо грабна тоягата, която той беше захвърлил на земята, за да вземе чантите, вдигна я над главата му и рече сериозно, като възрастен човек:

— Хей, дай ни чантите или ще ти счупя главата.

Тартату хвърли чантите на земята, аз ги грабнах и ние хукнахме, та дим да ни няма.

Нищо не излезе от нашето ходене на птичия пазар.

Все пак научихме колко може да струва едно куцо магаре: бащата на Минчо казал, че най-много триста или четиристотин лева, и то ако е не само куцо, ами и старо.

Веднъж седнахме с Минчо и си направихме точна сметка колко пари ще ни трябват. Ето сметката:

Два пищова по 80 лева = 160 лева
Едно куцо магаре, да речем 300 лева
Храна за из пътя 100 лева
Или общо: 560 лева

Голяма сума за нас! Да се съберат 560 лева, а за по-сигурно — 600 — не е шега работа. Как да си набавим тия пари? В дупката зад къщата ни имаше всичко на всичко дванадесет лева — а ги бяхме събирали цели два месеца. Така доникъде нямаше да стигнем. Щом за два месеца събрахме 12 лева, ако в дупката пускахме само левчетата, които понякога ни даваха в неделя, да спестим шестстотин лева, ще ни са нужни цели осем години и даже малко повече. Дотогава щяхме да остареем и нямаше да ни бъде интересно да обикаляме света. Ако можехме да измислим нещо, та по-бързо да си набавим парите!

Една вечер, тъкмо се готвех да си лягам, чух познатия сигнал: късо-дълго-късо-дълго-късо изсвирване с уста. Тихичко, се измъкнах от къщи. Минчо ме чакаше на улицата.

— Измислих — рече възбудено той, — ще ловим риба и ще я продаваме!

Добра идея наистина! Знаехме едно тайно място в старото пристанище — малка лагуна, която гъмжеше от попчета. Сечеше му пипето на Минчо за такива работи. Неслучайно по едно време той беше главатарят на бандата от нашата махала.

След няколко дни започваше лятната ваканция — по цял ден ще сме свободни. Какво по-хубаво време за риболов от лятната ваканция!

Още щом ни разпуснаха, започнахме грижливо да се готвим. Взехме от „касичката“ четири лева (нямаше как!) и си купихме въдици. Аз намерих вкъщи здрав канап, а Минчо изскуба косми от опашката на Червенко. Усуквахме няколко косъма: на единия край закрепвахме въдиците, а другия връзвахме за канапа. Конските косми не се навиват като конците и стърчат във водата. Така рибата по-лесно налапва въдицата.

ЗА РИБА

Хубаво юнско утро. На чистото синьо небе — нито едно облаче. Аз носех в торбичка хляб и сирене, Минчо — въдиците и консервена кутия с червеи — бяхме ги изровили вечерта от тяхната градина. Когато излязох от къщи, слънцето тъкмо изгряваше. До лагуната имаше най-малко три километра. Вървахме с широки, бързи крачки като големите хора, а от време на време подтичвахме...

Скоро стигнахме големия мост в южния край на града, по който непрекъснато сновяха каруци, камиони, автомобили. Миналата година едно момче беше прегазено от камион. Оттогава идваше на училище с патерици. Всички наричаха моста — „Черният мост“.

След моста започваше пращен, непавиран път. Той минаваше през най-бедняшкия квартал на града — „Кюмюра“. Тук децата бяха облечени много бедно, дори най-малките ходеха само по ризки. По тесните и криви улички на „Кюмюра“ ставаха най-интересните игри на „стражари и апаши“. Ние, децата от другите махали, се плашихме от тези тайнствени и тъмни улички, дето нощем спяха просяците на града и се навъртаха много фантета. А освен това най-страшните и непобедими бяха бандите от този квартал. През деня не бе опасно и ние с Минчо гордо минахме през уличките, като си подсвирквахме предизвикателно с уста. Никой не се осмели да ни нападне.

Не след дълго стигнахме лагуната. За наш късмет — беше делничен ден — нямаше никого. Всичката риба, която гъмжеше в лагуната, чакаше нас! Веднага се заловихме за работа. Размотахме канапите, набучихме на кукичките червеи, пуснахме въдиците във водата, седнахме на влажния още пясък и зачакахме.

Който смята, че рибата се лепи за въдиците като пощенски марки за пликовете, не е никакъв рибар. Можеш да седиш цял ден, нищо да не хванеш и в последния момент, преди да си тръгнеш, да наловиш сто кила риба. Истинският рибар трябва да знае как да сложи червея на кукичката и най-важното — да има голямо търпение, защото, както казва Ставри гъркът, риболовът е божя работа.

Слънцето грееше право в лицата ни и аз си помислих, че носът ми пак ще се обели. Всеки път, в началото на лятото, носът ми се обелваше и това беше най-големият ми срам: заприличваше на белен-недобелен картоф и момичетата ужасно ми се присмиваха. Най-много ме подиграваше Верчето, пък аз най-малко исках тя да ми се присмива. Верчето имаше сини очи и дълги руси плитки, които стигаха чак до кръста ѝ. Щом започнеше да ми се присмива, аз я хващах за плитките, дърпах ги, но не силно, да не я боли. Тя пък нарочно пищеше високо да я чуе Пройчо, синът на кръчмаря — много лошо момче! Аз често се биех с него. Верчето никога не играеше с Пройчо, но когато я дърпах за плитките, тя крещеше, за да дойде и я отърве. Знаеше, че не обичам Пройчо и го викаше за защитник само да ме ядоса. Заклех се, че ако и този път Верчето започне да ми се подиграва, ще издърпам не на лъжа, а наистина дългите ѝ плитки.

Докато мислех за тия неща, примирявайки се, че и това лято носът ми ще заприлича на недобелен картоф, Минчо извади от джоба си смачкана цигара и важно запуши. Уж не се интересувахе дали съм го забелязал, а гледаше изпод око към мене. Навярно бе взел скришом цигарата от баща си. Миналата есен ние с него за първи път пушихме „дървени“ цигари, които димяха досущ като истинските. Наесен, по гроздобер, в града идваха амуджите. Така наричахме едни едри, мустакати турци, които правеха ширата на лозарите. В нашия град много хора като Минчови и Колелето имаха малки лозя. Каруците на амуджите, запретнати с големи, силни биволи, бяха високи и здрави. Отзад на каруците имаше по един грамаден кош, изплетен от някакви сухи и жилави пръчки. В средата тези пръчки бяха кухи и като се запалеха, димяха много хубаво. Ние ги отчупвахме от кошовете и се събирахме на тайни места да пушим.

Но сега Минчо пушеше истинска цигара!

— Дай и на мене малко — замолих се аз. Не исках да остана по-назад от него.

— Кротко — рече Минчо, — почакай, накрая ще ти дам фаса. Най-напред погледай как пуша аз и се учи.

И за да ми покаже, той смукна дълбоко, но изведнъж така се закашля, че от очите му потекоха сълзи.

Аз се ухилих, а Минчо ядосан рече, че уж се е задавил от друго и пак смукна дълбоко. Тоя път за малко не се задуши, та стана нужда да

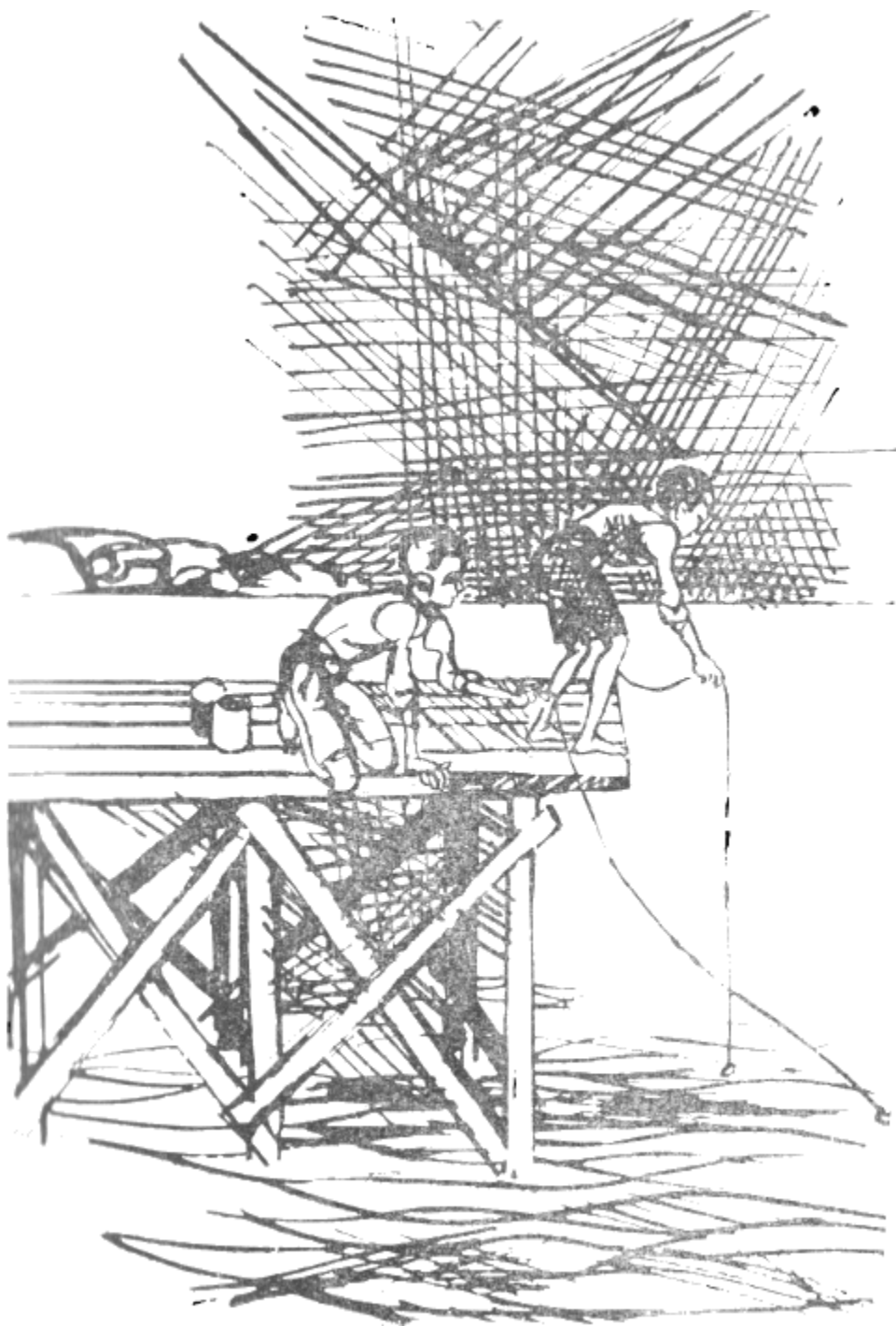
го удрям по гърба, докато си поеме дъх. Нямаше как — Минчо си призна, че цигарите не са за нас, защото били вредни за здравето. Той хвърли цигарата във водата. Тя се завъртя като пумпал и бавно отплава.

Минаха цели три часа, без да уловим нито рибка. Много пъти променяхме местата си, но все нищо и нищо. Знаех, че главното в риболова е търпението, ама поне една рибка за късмет да бях хванал! Гледам Минчо, и той като мене се отчаял — мълчи.

И чак по пладне канапът на моята въдица се разклати. Аха, рибата започна да кълве! И хоп — налапа въдицата. Усетих как канапът се опъна. Веднага го издърпах: на една от въдичките блестеше мъничка сребърна рибка. Минчо дотича да види какво съм уловил и се развика:

— Лапина налапа млина!

Ух, наистина беше лапина: мъничка плоска риба, която никой не яде, защото е само кожа и кости. Много подла риба! Ама че лош късмет... Хвърлих лапината на пясъка, набучих друг червей на въдицата и пак я пуснах във водата.

— Хайде, почивка — извика Минчо. — Стомахът ми стърже от глад.

И аз бях здравата огладнял. Забихме две колчета в пясъка, завързахме за тях канапите и седнахме да обядваме.

Ходили ли сте за риба? Ако отидете за риба, непременно си вземете хляб и сирене. Много се услажда такова ядене, дори ако не

хванеш нито една рибка. Набумкахме се като поповски прасета. Полегнахме на пясъка, сега сгорещен от слънцето, и запrikaзвахме за бягството: че бяхме твърдо решили да бягаме, нямаше спор, но още не знаехме за къде. Както всички други момчета от нашия град, и ние най-напред смятахме тайно да се качим на някой параход, преди да вдигне котва. Добре, ама после се отказахме, защото две момчета се промъкнаха в трюма на голям английски кораб и там ги откриха. Изключиха ги за една седмица и като се върнаха, станаха за смях на всички ученици. Голям срам е да те заловят! Значи си глупак. Щом ще бягаш, направи тъй, че и дяволът да не може те хвана. Като по-хитри момчета, ние решихме да тръгнем по суша — тава беше по-сигурно, защото никой нямаше да знае по кой път сме излезли от града. Отначало намислихме да отидем в Америка: но по суша с едно куцо магаре дотам нямаше как да се доберем. Бяха минали три месеца, откакто се заклехме и целунахме нашия кухненски нож, пък още спорехме за коя част на земното кълбо да заминем.

Всяко свъстно момче в нашия град мечтаеше да пътешества из далечни земи. Кой не бе слушал от моряците чудните разкази за непознати места, където живеят интересни хора и могат да ти се случат най-невероятни приключения! Само който не се е родил и живял край море, той не е искал да види приказните страни. Единствени не мислеха за бягство мамините синчета, които имаха бели като мляко лица. Родителите им никога не ги пускаха сами на пристанището, затова нямаша приятели моряци и все се държаха за полите на майките си. Как тогава ще мечтаят да поскитат из широкия свят?

Сега, както си лежахме върху горещия пясък, изведнъж ми хрумна:

— Минчо, ще избягаме в Русия.

Вкъщи нашите често говореха за Русия. Знаех, че е най-голямата страна на света. На географската карта, закачена над печката в кухнята, тя беше боядисана в червено и заемаше три четвърти от Европа и половината от Азия. От Русия като нищо можехме да отидем на Северния полюс. Щяхме да оставим магарето по на юг, на топло, и да продължим пътя си с шейна, теглена от северни елени. Когато играехме на държави, аз винаги бях Русия.

Играта беше такава:

Нареждахме се в кръг около една гумена топка. Всеки представляваше някоя държава: Франция, Англия, Германия. Едно от децата стоеше извън кръга и викаше:

— Да вземе топката, топката, топката...

Щом извикваше например Русия, аз грабвах топката и я запращах по някое от децата, които се разбягваха на всички страни. Ако кажеха друга държава, трябваше аз да бягам. Този, когото ударят с топката, излиза от играта. Излизаш от играта и ако не улучиш. Който останеше последен, беше победител. Знаех от баща си, че Русия е най-силната държава, затова внимавах да не се изложам. Разните там Германия, Италия, Швейцария ги трошах като лешници. Само че понякога Минчо излизаше победител. Той винаги беше Франция.

— Защо пък в Русия — рече заядливо Минчо, — аз искам във Франция.

Обясних му защо е по-хубаво да заминем за Русия: баща ми има там приятел, който избяга от Софийския затвор и сега живее в Москва. Ще отидем при него. А най-важното е, че от Москва лесно ще се доберем до Северния полюс и всички вестници ще пишат за нас. Ще се върнем оттам като световни герои.

Като чу за Северния полюс и за „световни герои“, Минчо изведнъж се оживи.

— Съгласен — важно каза той. — Ще бягаме в Русия, ама после да не се откажеш от пътешествието до Северния полюс?

— Никога! Знаеш, че думата ми на две не става! — рекох с най-решителен тон.

— Как мислиш, колко ли километра има до Северния полюс? — запита Минчо.

— Най-малко сто хиляди — отвърнах уверено. — А може и да са двеста хиляди. Северният полюс е на края на земята.

— Ех, ама как ще се прочуем! — рече мечтателно Минчо.

— Ще носим едно българско знаме и ще го забием точно върху полюса.

— Не едно, а две знамена — каза Минчо.

— Защо две?

— Едното ще го забия аз, другото ти.

— Добре, нека бъдат две знамената.

Докато си говорехме така, небето неусетно се покри с гъсти черни облаци. Светкавица разреза черния похлупак и ни заслепи. Закапаха едри капки и само след миг рукна страхотен дъжд: превърнахме се в същински мокри кокошки. Наоколо нито къщи, нито дървета, под които да се подслоним. Но дори и не помислихме да се крием от дъжда. Всеки истински рибар знае, че когато вали, риба най-лесно се лови.

Изтичахме на брега, издърпахме въдиците и какво мислите? На всяка въдица висеше по едно едро попче. И се започна световно ловене на риба. Едва успяхме да хвърлим въдиците, и някое лакомо попче веднага наляпваше емчето. Останахме три часа под проливния дъжд, дрехите ни бяха вир-вода, ама наловихме толкова риба, че като я завързахме на връзки, с мъка ги вдигнахме от земята. Ако не сте опитвали мариновани попчета, все едно че досега не сте яли риба. Страшно вкусно нещо.

Надвечер дъждът престана и ние тръгнахме към града. Още преди да стигнем центъра, продадохме всичката риба. (Е, то се знае, че оставихме малко и за нас.)

Спечелихме тридесет и шест лева. Никога не бях имал толкова пари наведнъж. Вече си представях как отиваме в магазина, избираме най-мощните пищови; купуваме от циганина куцото магаре и заминаваме. По пътя водим бой с банда разбойници, унищожаваме ги и продължаваме пътя си към Москва. Оставяме магарето в Москва, а ние тръгваме с шейна за Северния полюс. Точно върху полюса забиваме двете български знамена, после с ножчета издълбаваме върху скала имената си: Любомир Бинев и Минчо Сотиров, да останат там за вечни времена. Докато се занимаваме с тая работа, цяло стадо от разярени бели мечки се нахвърля върху ни. Започва страхотен бой: ние се скриваме зад скалата, стреляме с пищовите и убиваме десетина бели мечки. През това време идват ескимосите. Сприятеляваме се с тях, те ни помагат да одерем кожата на мечките. Ескимосите ни поканват да се стоплим в техните ледени колибки. Закусваме сурово еленово месо. От тази храна усещам как мускулите ми набъбват. Сега вече с голи ръце мога да надвия и най-свирепата мечка.

Преди да отпътуваме, разменяме подаръци с ескимосите: те ни дават живо тюленче, а ние — кожи от бели мечки.

Сбогуваме се за последен път с нашите мили приятели ескимосите и се качваме на шейната. Мъчно им е, че се разделят с нас. Всички плачат — от големия студ сълзите им веднага замръзват и падат на земята като малки ледени кристалчета. И на нас ни е мъчно, но трябва да тръгваме. Размахвам камшика от меча кожа над главите на елените, впрегнати в шейната, и политаме по гладкия като огледало сняг. По пътя ни застига невиждана буря, на педя от очите ни нищо не се вижда. Елените спират своя бяг. Покриваме ги с мечи кожи, за да не замръзнат, натрупваме и върху себе си кожи и чакаме да отмине бурята. Бурята вилнее цял ден и цяла нощ. Тъкмо утихва, близо до шейната се чува страхотен рев: две огромни бели мечки стръвници се готвят да връхлетят върху ни. Без да се маем, изваждаме пищовите си и стреляме. Мечките ръмжат сърдито, но ние надупчваме тлъстите им корема като решето. Одираме и техните кожи и отново шейната полита със светкавична бързина.

В Москва ни чака нашето добро и вярно магаренце. Натоварваме мечите кожи на гърба му и се връщаме в България.

В нашия град ни посрещат начело с училищната музика. Ние сме облечени с кожата на убитите от нас бели мечки. Щом се появяваме, учениците викат „ура“ и ни обсипват с цветя. После ни вдигат на ръце и ни понасят из улиците на целия град, за да ни видят старците, пеленачетата и сакатите, които не могат да дойдат на площада пред училището. След обиколката из града отново ни връщат на площада и сам директорът произнася дълга реч.

Той държи в ръце черното си бомбе и казва развълнувано:

— Драги ученици, покрити със слава и цветя пред вас са гордостта на нашия град Любомир Бинев и Минчо Сотиров. Те извършиха нечувания за две деца подвиг: през ледове и снежни бури, сражавайки се с бандити и бели мечки, достигнаха Северния полюс и забиха там националния ни трицвет.

— Две знамена! — обажда се високо Минчо.

— Да, две знамена — тържествено повтаря думите му директорът — се веят на Северния полюс за слава и чест на нашия град и на цялото ни отечество. Благодарение на тия безстрашни момчета Северният полюс е вече владение на България. Ура, ученици!

Целият площад се тресе от могъщо „ура“. Дори кметът и градоначалникът, които стоят на първия ред, и те викат „ура“.

Виждам Таско и Колелето: усмихват се и ни махат с ръце. Колелето се хвали на висок глас, че ми е пръв приятел. Верчето изтичва, подава ми букет от рози и прошепва, че ще играе само с мен. Пройчо реве от яд и завист.

Майка ми, облечена в празничната синя рокля, бърше сълзите си. Баща ми в тъмен костюм и бяла риза с връзка — същите като на кмета — гледа гордо наоколо. Него веднага са го назначили чиновник в банката.

В средата на площада моето братче Петко важно седи върху гърба на вярното ни магаре. И братчето ми, и магарето носят на главите си венци. Никой друг не смее да се доближи до магарето, обявено за герой на града и свещено животно. Петко е в червена пелерина, каквато носи само градоначалникът.

След речта на директора всички се отправяме към военния клуб, където по случай пристигането ни е уредена вечеринка с томбола и смешки фокуси.

На другия ден в двора на училището — ново тържество: на мене и на Минчо лично директорът ни връчва свидетелства за завършено прогимназиално образование с пълно отличие. Така че занапред няма нужда да ходим на училище.

Месец по-късно, изпратени от целия град, се отправяме за Южния полюс. Свещеното магаре остава в града: то ще живее в отделна колиба, обкована със злато и сребро, построена специално за него. Този път потегляме на коне. Аз яздя върху белия кон на градоначалника, Минчо — на черната като гарга кобила на полковия командир. Въръжени сме до зъби — ножове, ками, пушки, пистолети и саби.

Много деца тичат подире ни и молят да ги вземем, но ние нямаме право да рискуваме живота на другите. Затова махаме със сабите за последно сбогом и препускаме на юг, където ни чака още един безстрашен подвиг — завладяването на Южния полюс.

ПИСТОЛЕТИ ИЛИ МЕКИЦИ?

И така в дупката имахме вече четиридесет и четири лева. Не бяха малко, но нали, според нашата сметка, ни трябваха поне петстотин и шестдесет лева. Ако всеки път ловяхме толкова риба колкото първия ден, щяхме бързо да съберем парите. Ала в следващите дни никак не ни вървеше. От сутрин до вечер висяхме с въдиците, но сякаш някой зъл магьосник беше изпъдил всичката риба от лагуната. Хващахме само по три-четири дребни попчета за смях на кокошките. Пък и капка дъжд не падаше. Заредиха се ясни и топли слънчеви дни, добри за къпане в морето, но не и за риболов. Почерняхме като негърчета — по цял ден се гмуркахме във водата, плувахме, но не ни беше много весело. Дните на лятната ваканция неусетно се изнизваха, а парите в дупката все си оставаха четиридесет и четири лева.

На четири морски мили от брега се намира малкият остров „Света Анастасия“. Оттук той изглежда като кораб на вечна котва. Старите рибари разказваха, че около него морето гъмжало от риба. За този остров разправяха най-тайнствени неща. В годината, когато съм се раждал, голяма група затворници избягала с лодки от острова. Говореха, че там и сега имало затворени комунисти. Отдавна мечтаехме да отидем на „Света Анастасия“ — хем ще наловим риба, хем ще видим със собствените си очи какво има там. Само че за да отидем, трябваше да намерим отнякъде лодка. На старото пристанище беше пълно с рибарски лодки. По цели седмици те се клатушкаха, завързани за кея — собствениците им не се и сещаха да ги потърсят.

Веднъж отидохме на пристанището да си изберем някоя здрава и хубава лодка. Дълго обикаляхме, докато съзряхме една много красива, боядисана в бяло, зелено и червено. Нещо загадъчно се криеше в името ѝ — „Посейдон“. Другите имаха най-обикновени имена: „Чайка“, „Черноморец“, „Емона“, „Калиакра“. Може би тъкмо заради непознатото и тайнствено за нас име избрахме тази лодка. Много по-късно узнах, че Посейдон бил древногръцки бог на морето.

На другата сутрин станах още по тъмно, взех си въдиците и храна за цял ден и тихичко се измъкнах от къщи. Минчо ме чакаше

пред пътната врата, нарамил торбичка с храна. И той беше бос като мене.

До пристанището тичахме. Искахме да се качим на лодката, преди да се е съмнало. На кея нямаше жива душа. Отсреща фарът просветваше в здрача. Нашият „Посейдон“ се полюшваше в края на кея, здраво вързан за парче релса, забита в каменистия бряг. Знаехме как се отвързват рибарски възли. Отпуснахме малко въжето, възелът се разхлаби и го издърпахме от релсата. Минчо пръв влезе в лодката, аз я бутнах и скочих вътре. Тя безшумно се плъзна по водата. Минчо взе веслата и като ги потапяше лекичко, започна да гребе. Взех едното весло и двамата мъжки загребахме към острова, който при първите лъчи на слънцето изглеждаше примамливо близък. Отдавна знаехме да гребем, вярно, на къси разстояния, а четири мили не е шега работа. Но каквито си бяхме силни и мускулести момчета, никак не се плашехме от големия път. Морето беше гладко като огледало. Приятно е да се пътува с лодка в такова море. Струваше ми се, че тя лети с бързината на торпедо право към острова. Чувствахме се отлично. Гребяхме и си пеехме.

*Пирати безпощадни
сме в Черното море
и който ни нападне,
веднага ще умре.*

*Нас нищо не ни плаши
и с кораба летим,
на враговете наши
без жал ще отмъстим.*

... и други такива песнички, които сами в момента си съчинявахме.

Така беше в началото. Но после... Лодката не летеше тъй бързо, както ни се струваше, островът ни заприлича на плуващ кораб, който бяга от нас. На дланите ни излязоха пришки, гребането вече не изглеждаше лека работа. Умълчахме се и все по-често поглеждахме набъбналите пришки. Още по-лошо стана, когато пришките започнаха

да се пукат и ръцете ужасно ни заболяха. Но ние бяхме упорити момчета, гребяхме, без да обръщаме внимание на болките, и след три часа благополучно пристигнахме на острова.

Той е толкова малък, че за пет минути го разгледахме от край до край. Не срещнахме жива душа. В средата, на най-равното място, се издигаше дълга бяла постройка, отдавна изоставена от хората. Навярно там са живели ония смели затворници, които избягали преди години. Опитахме се да влезем вътре, но вратата беше здраво залостена. Нищо не ни струваше да изкъртим вратата, но да си призная, хвана ме страх. Ами ако вътре се покажеше скелетът на някой умрял човек! Знаехме, че фарът отдавна не свети, защото нощно време от брега не виждахме светлината му. Кулата на фара стърчеше на най-изпъкналото място на острова. Отворът, през който се влизаше във вътрешността на кулата, зееше тъмен и тайнствен като разбойническо скривалище. Храбро се заизкачвахме по тясната извита стълбичка, която ни отведе чак на върха. Оттук се виждаше цялото море — то блестеше под слънцето като сребърно. Отсреща къщите на нашия град изглеждаха мънички, подобни на кубчета за игра, а самото островче — на огромна шапка с боднато на върха й перо — кулата на фара. Всичко беше наше — на мене и на Минчо — островът, и фарът, и цялото море!

Но Минчо не мислеше същото. Той изведнъж се развика:

— Аз, Минчо Сотиров, обявявам целия остров за свое владение!

— Как така целия?

— Казах вече, „първа жичка за водичка“ — произнесе Минчо свещените, заклинателни слова.

Лятно време, когато се връщяхме от народния плаж със засъхнали от жажда гърла, ние се борирахме пред единствената улична чешма. Всеки искаше пръв да пие. Но който докажеше, че най-напред от всички е изрекъл свещените думи „първа (лъ) жичка за водичка“, пръв пиеше и никой не биваше да го докосва с пръст.

Сега ми идеше да се разплача, че не се сетих по-рано да извикам „първа жичка за водичка“. Ама пък и не беше честно, дето Минчо се обяви за владетел на целия остров. Нали двамата едновременно стъпихме на сушата! Казах на Минчо, че щом е така, да си бяга сам, аз не тръгвам с него. Като видя, че се разсърдих, Минчо се съгласи да разделим острова. „Да видиш, че съм ти искрен приятел“, рече той и сложи ръка на рамото ми. Слязохме от кулата да делим острова.

Мерихме, струвахме, все не можехме да го разделим на две равни половини. Решихме да стане общо владение на двамата. После ни хрумна, че тук можем да си направим идеално скривалище. Като се върнем един ден с пълни торби жълтици и други богатства, да ги скрием на сигурно място. Избрахме много скришно място — до един голям камък. Можехме да изкопаем дълбока яма (да ни бъде готова за всеки случай) и отгоре да я замаскираме с клонки, пръст, трева. Жалко, че не носехме нито лопата, нито копач. Обещахме си, като дойдем следващия път, непременно да изкопаем скривалището.

Докато се въртахме из островчето, времето много напредна, късно стана за риболов. Духаше вятър и гонеше тъмни облаци право към нас. Нищо добро не предвещаваха тези облаци, прилични на разярени черни биволи. Като опитни моряци, ние веднага разбрахме, че ни грози опасност. Скочихме в лодката и загребахме с всички сили. Връщането беше още по-трудно. Пришките на ръцете бързо се превърнаха в рани. Ала нямаше какво да правим — трябваше да гребем, защото облаците вече се събраха над главите ни и вълнението се засили. Тъкмо когато стигнахме средата — между островчето и брега — заваля. Не това ни плашеше, за първи път ли ни валише дъжд! Вълнението се усилваше и още по-лошо — лодката започна да се пълни с вода. Тя натежа, гребането стана още по-трудно, а високите мътни вълни все по-често прехвърляха борда. Под кърмата плуваше празна консервена кутия — грабнах я и започнах да изчерпвам водата. След малко забелязах, че водата става все повече. Сякаш не изхвърлях, а наливах вода. Краката ми се подкосиха от страх — разбрах причината: лодката пропускаше! Всяка минута беше скъпоценна. Забравихме и умората, и разранените си длани. С отчаянието на корабокрушеници натискахме веслата и с ужас наблюдавахме как все повече и повече потъваме. Бурята вилнееше със страшна сила и докъдето погледът ни стигаше, не се виждаше никакъв плавателен съд. Нямаше кой да се притече на помощ. До брега оставаха може би два километра, когато лодката тъй натежа от водата, че всеки миг очаквахме да потънем.

Загиваме... Какво да правим? Плувахме добре, но в такова вълнение без спасителен пояс и най-добрият моряк трудно ще се добере до брега. Извиках:

— Помощ!... Помо-о-щ!

Но кой ще те чуе в тази буря! Вълните налитаха с рев, заглушаваха отчаяните ни викове. Бях слушал, че когато някой кораб се намира в смъртна опасност, моряците издигат на мачтата черно знаме. Щом забележат черното знаме, другите кораби веднага се притичват на помощ.

Минчо пхна ръката си под кърмата и измъкна сив мокър парцал. Нищо друго нямаше. Парцалът не можеше да замени черното знаме. Стояхме безпомощни, гледахме как потъваме, а дори черно знаме няхаме.

„Майчице мила, повече няма да видиш твоето непослушно момче — шепнех през сълзи. — Колко съм те ядосвал, майчице, моля ти се, прости ми. Ах, ако остана жив, заклевам се, никога, никога не ще те ядосвам.“ На другия край, до колене във водата, Минчо също хълцаше и си говореше нещо. Погледите ни се срещнаха и на двамата ни стана срамно — разциврихме се като момичета, а уж се готвехме да ходим чак на Северния полюс. Трябваше ли да стоим със скръстени ръце, докато лодката отиде на дъното? Да се опитаме да стигнем брега с плуване! Колкото и безнадеждно да е това, пак е по-добре, отколкото нищо да не правим. Ще свалим панталоните и фланелките да не ни пречат и ще скочим в морето. Тъкмо изувах панталоните си и чух радостния вик на Минчо:

— Черно знаме! Черно знаме!

— Къде виждаш черно знаме? — Наоколо не се мяркаше ни лодка, ни параход.

— Намерих черно знаме.

— Къде е знамето бе, Минчо? — не разбрах аз.

— Гащетата ми, те са черни.

Гениално момче беше Минчо!

Веднага смъкна долните се гащи, извади канап от джоба на панталона си и ги завърза за лопатата. Гледах го и си мислех, че с такова момче не само на Северния полюс, ами накрай света бих отишъл. Като шляпах с боси крака във водата и внимавах да не ме катурне вълнението, минах от носа на кърмата. Хванах Минчо да не падне, а той вдигна веслото. Изправено нагоре, то приличаше на мачта: на върха, духано от силния вятър (дъждът беше престанал), се развяваше черното знаме, гащетата на Минчо. Единствената ни надежда!... За миг ниско към хоризонта проблесна слънцето. Сега

биха могли да ни видят и от брега. Ще държим издигнатата лопата с черните гащета на върха, докато усетим под краката си, че лодката отива към дъното, и тогава ще се хвърлим в разярените вълни. И ще плуваме към брега — сега това наистина беше последната ни надежда.

По едно време ми се стори, че чувам шум от мотор. Тъкмо исках да питам Минчо, една огромна вълна блъсна лодката, наклони я и ние едва успяхме да пуснем лопатата и да скочим в морето. Докато се опомня, друга вълна ме завъртя и запрати надалеко. До мен плуваше нещо черно. Пипнах го предпазливо — черните гащета на Минчо. Огледах се, никъде не го виждах. Ами ако се е удавил!

— Минчо, къде си, Минчо? — изкрещях с разтреперан от ужас глас.

— Любо-о-о, тук съм! — чух през грохота на вълните.

Изваках да се издигна нагоре: за миг се мярна лодката, обърната с дъното нагоре. Отново започнах да викам името му.

— Тук съм бе, Любо. Държа се за лодката.

Като плувах повече под вода, за да не ме блъскат вълните, успях да се добера до лодката. Хванах се, но вълните постоянно откъсваха ръцете ми. Изведнъж, този път ясно, чух шум от мотор. Една вълна ме сграбчи, запремята ме като кълбо. Опитах се да поема въздух, но глътнах вода, много вода, после друга вълна ме метна върху гребена си, издигна ме нагоре, много нависоко, чак до облаците... отворих очи и видях уплашеното лице на Минчо, бяло като обърната мидена черупка.

— Любо, жив ли си?

— Жив съм... Черните ти гащета потънаха в морето — изтърсих аз глупаво и се надигнах. Зави ми се свят и от устата ми потече морска вода. Като повърнах, ми олекна. Намирахме се на военен катер, който със страшна бързина пореше вълните. Черните гащета ни спасиха!

Брегът бе почернял от хора. Щом слязох, съгледах майка си. Тя се спусна разплакала, прегърна ме, милваше лицето ми и все ме гледаше, сякаш не вярваше, че съм аз. „Този път ще мине без бой“ — зарадвах се.

Два дни лежах вкъщи, защото ми беше лошо, но не чак толкова. Малко се преструвах на болен, за да отърва боя. На третия ден не ме съдържаше и излязох на улицата. Пред бакалницата на бай Христаки играеха много деца. Някои ядяха мекици — хубави, продълговати,

горещи мекици. Докато съм лежал вкъщи, Яни гъркът открил фурната си. Той беше нов човек в нашата махала. Цяла година до бакалницата се строеше висока къща на три етажа, най-долният щеше да бъде фурна. Говореха, че по-рано Яни гъркът бил рибар, имал гемии, забогатял, продал гемии и решил да стане фурнаджия. Големите хора казваха, че пак ще натрупа много пари, защото наблизко нямаше фурна и ние ходехме да купуваме хляб чак от долната махала.

Сега от тия мекици цялата поляна миришеше на много хубаво и мене страшно ми се прияде. В джоба си няхах пукнат лев. Отидох да погледам как се пържат мекиците. Върху примус беше сложен голям леген с олио. Яни и жена му, запретнали ръкави, вземаха от един куп по малко тесто, правеха го на топки, сплескваха ги, разтягаха и след това ги пускаха във врящото олио. Мекиците цвърчаха, плуваха като лодчици, но Яни сръчно ги управляваше с дълга вилица. Когато се зачервяваха, улавяше ги с железни щипци, издигаше ги във въздуха, тръскаше ги, за да се изцеди олиото, и ги слагаше в една плоска тава. Но там те не стояха дълго, защото мнозина купуваха топлите мекици, посипани с пудра захар, и си ги ядяха целите наведнъж. Устата ми се напълниха със слюнка и аз преглътнах — все едно че и аз ям мекици... Сè едно, ама не е сè едно! Така ми се прииска да си хапна, че чак стомахът ме заболя. Ужасно приятно миришеха тези мекици! Пак затършувах из джобовете си, макар, знаех си, че нищо няма в тях.

Някой ме бутна по рамото: Минчо. И той преглъщаше, вторачил очи в легена.

— Хайде — казах му — да играем на топчета. Какво висим тук, само се ядосваме.

Отидохме на поляната. Не ми се играеше. Всички деца с омазнени ръце и усти дъвчеха вкусните мекици. Стояхме с ръце в празните джобове и ги гледахме умърлушени. Ако ми кажеха шоколад ли искаш, или мекици, щях да извикам: „Само мекици!“. Ама никой нищо не ми казваше. Всеки ядеше и не се сещаше да ни даде поне да си куснем. И като напук отнякъде се домъкна Прою с цял куп мекици. Какъвто си беше лаком, на две хапки изяждаше по една. Щом забеляза, че го гледаме, нарочно заподскача, тупна се по корема с мазната си ръка и викна:

— М-м-м, че готина работа.

— Да го набием ли? — запитах Минчо.

Той тъжно махна с ръка: не му било сега до бой, мекици му се ядели. Ами на мене! Просто ми прилошаваше.

— Слушай, Любо — рече Минчо, — искаш ли да се пукнат от яд душманите?

— Искам я! Всички душмани да се пукнат.

— Айде тогава, тръгвай!

Знаех къде искаше да ме заведе. И аз си мислех същото, но не посмях да кажа пръв. Без повече приказки, изтичахме зад нашата къща, изровихме дупката, взехме всичките пари и се върнахме във фурната на Яни гърка. Закупихме цяла тава с мекици, отидохме на поляната и започнахме да лапаме. Другите бяха изяли мекиците си и сега ни заобиколиха с празни ръце. Заоблизваха се като котета на суджук. А ние нагъвахме и се правехме, че не ги забелязваме. Така ми се услаждаше, че, мислех си, и тия мекици — цял куп — няма да ни стигнат.

— Ей, кой може да изяде толкова много? — завистливо питаше Прою.

— Ние! Да се пукнат душманите!

Изядох пет-шест парчета и усетих, че повече не мога. Но от инат продължавах да дъвча. Ама вече не ми се ядеше. Минчо и той се насити — гледам, отхапва по-малко и все си пипа издутия корем.

— Няма да излапате всичките — викаха децата.

— Ще ги излапаме, да се пукат душманите — отвърщахме ние.

Едва изядох още една мекица, а на вестника останаха най-малко двайсет-трийсет. И слонове да бяхме, не можехме да ги изядем. Колкото да се преструвахме, децата разбраха, че се наситихме. Прою пръв се помоли:

— Дай ми една бе, Любо.

— Ще ти дам, ако донесеш стомна вода.

Прюю не чакаше да му казвам втори път. Изтича до тях и донесе пълна стомна с прясна вода. Дадох му една мекица. И други поискаха да си вземат. Започнахме да продаваме мекиците. Цената бързо беше определена: мекица за пет топчета или две цветни моливчета, или десет празни кибритени кутийки, или пет от редките цигарени кутии; две мекици — за три въдички, три мекици — малка гумена топка или книжка с картинки. Децата се втурнаха презглава в къщите си да вземат разни предмети. Събрахме много ценни неща, а едно момче

дори ни даде сламената си шапка само за две мекици. Бяхме страшно горди с търговията, която направихме — големи богатства натрупахме.

Ала като се срещнахме на другия ден, ни беше срам. Признахме си, че извършихме голяма глупост. Да изхарчим от лакомия за някакви мекици всичките си пари, които тъй грижливо пазехме! И за какво ни са разните моливчета и кибритени кутийки? Постъпихме като лекомислени момчета. Ако карахме така, никога нямаше да съберем пари за двата пищова и за куцото магаре, да видим далечни земи, Северния полюс, да бъдем герои, за които да говори целият град. Плачеше ни се от срам и мъка. А дните на лятната ваканция неусетно минаваха. Какво да правим? Минчо предложи да продаваме вестници или ножчета за бръснене. Не се съгласих. Миналото лято продавах и вестници, и ножчета — за два месеца едва събрах пари да си купя кожен колан. Риболовът също беше несигурно нещо: веднъж ще хванеш малко риба, три дни — нищичко. Съвсем отчаяна работа...

„СЛЕПИЯТ ПРОСЯК“

Една сутрин, докато се излягах върху миндера в кухнята, сетих се, че ще спечелим доста пари, ако направим представление. Ще играем някаква пиеска и всяко билетче — левче! Гениално, рекох си, и скочих на крака. Час по-скоро исках да споделя идеята си с Минчо. Грабнах от долапа комат хляб и излязох на улицата. Тъкмо щях да изсвиря сигнала, Минчо се показва на прозореца и сложи пръст на дългия си нос. Отидох на поляната да го почакам. След малко дотърча и той, като мене захапал комат.

— Баща ми ще пръска лозето със син камък. Искаше да ме вземе, ама аз офейках — каза, ухилен до уши.

Разказах на Минчо гениалната си идея. Той веднага я одобри, но рече, че непременно ще играе първата роля в пиесата. И аз си бях наумил същото.

— Ако не ми отстъпиш най-важната роля, не ме интересува никаква пиеса! — упорито настояваше Минчо.

— Добре — съгласих се накрая аз. Тайно се надявах обаче да намеря пиеса с две главни роли.

Обиколих книжарниците. Имаше хубави пиеси, но все с една главна роля. Не ми се щеше само Минчо да се прояви. В една забутана книжарница открих пожълтяла и оръфана книжка — едноактна пиеса със заглавие „Слепият просяк“. Не представляваше кой знае какво, но затова пък беше с две главни роли. Разказваше се за някакъв сляп просяк, който седи с чинийка в ръка пред една общарница. През отворената врата трябва да се вижда какво става в общарницата. Вътре работят майсторът и неговият чирак. Веднъж майсторът дава два лева на чирака си да ги пусне в чинийката на просяка. Но момчето, вместо да пусне парите, открадва монетите от чинийката на слепаца. Майсторът вижда всичко. Накарва го да се закълне, че повече никога няма да краде. Момчето се разплаква, разкайва се за лошата си постъпка и обещава да стане най-добрият приятел на бедните и нещастни хора. Изглеждаше ми, че ролите на майстора и чирака са еднакво важни. Затуй се спрях на тази пиеска. Минчо с удоволствие се

съгласи да бъде майсторът, защото, според пиесата, трябваше да издърпа ушите на своя чирак, значи на мене. Като разпределихме главните роли, оставаше да намерим мястото за представлението. Нашите не се съгласиха да правим театър у дома. Салонът у Минчови беше дълъг, идеален за представление, но майка му каза да не се занимаваме с празни работи, а щом ни се върши нещо, да отидем и напръскаме лозето. В големия двор на Проичови имаше доста сваятна дъсчена барака, която ставаше за театрален салон. Не ми се щеше Прою да се забърка в представлението, защото като нищо можеше да ни отмъкне парите. Ала нямахме друг изход. Прою се съгласи да отстъпи бараката, ако и той играе в пиеската, а приходите делим на три. Какво да правим — и на това се съгласихме. Прою взе ролята на слепия просяк.

За половин ден научихме пиеската наизуст и направихме репетиция. Излезе много хубаво. На голям картон Прою, който го биваше да рисува, написа с червени букви заглавието на пиесата, нашите имена — изпълнители на главните роли, датата на представлението и цената на билетите. Афишът стана първо качество. Като го заковахме на тарабата пред Проюви, децата не само от нашата, ами и от съседните махали се изпотрепаха да го гледат. Желатели да дойдат имаше много. Наредихме в бараката столове, пейки, гладки камъни за сядане; в средата на сцената сложихме масичка с обуцарски чукове и ножове, кутийки с клечки, пирончета и кабари — всичко изглеждаше като истинско. Прою се облече в дрипи. Минчо препаса кожена престилка, каквито носят майсторите обуцари, аз бях с истинските си дрехи, но разчорлих косата си. Успехът беше сигурен!

Само за един час продадохме местата. Не всички платиха с левчета, вместо пари някои предлагаха боички, моливчета, топчета за игра. Отначало не ги пускахме, но като влязоха децата, които имаха пари, пуснахме и тях. Събраха се двайсет и два лева и ценни предмети. Не беше лошо. При успех можехме да повторим представлението. Разбрах, че децата дойдоха главно от любопитство — как така аз и Минчо изведнъж сме станали артисти! Мислех, че ще се посмеят, пък представлението не беше комедия, а трагедия.

Щом дръпнахме завесата, съшита от най-различни по цвят парцали, и се показахме на сцената, децата се захилиха, викаха ни по имена, искаха на всяка цена да ни разсмеят. Но ние бяхме страшно

сериозни. Минчо чукаше една стара обувка, а пък аз, неговият чирак, му подавах клечки и пирончета. След малко се появи Прою със затворени очи и чинийка в ръка. Вътре се виждаха няколко дребни монети. Прою, както беше според пиесата, започна да проси с треперещ старчески глас:

— Подарете нещо на бедния слепец.

Някой извика:

— Вземи от кръчмата на баща си!

Всички се закикотиха. И мене ме напуши на смях, ама се сдържах. Когато смехът утихна, Прою повтори заучената реплика:

— Подарете на бедния слепец...

Този път Таско — познах го по гласа — се провикна:

— Бръкни в малкото си джобче и извади кинтите, дето ги открадна от чекмеджето на баща си.

Изведнъж Прою изпули очи и заплаши публиката с юмрук.

— Хее, уж е сляп, пък гледа! — каза едно момче и отново всички се закискаха.

Както и да е, постепенно децата се укротиха и настъпи тишина. Действието си продължаваше — аз подавах на майстора клечки и пирончета, Прою просеше с гъгнещ глас. По едно време Минчо се заяпа в публиката и ме прасна с чука по палеца. Изревах от болка. А пък децата зареваха от смях. Ядосах се, убодох Минчо по крака и веднага станах да се разхождам, уж че така беше според пиесата. Виждах, че Минчо едва седи на стола, но публиката отново се умири и той не посмя да стане.

Настъпи най-важният момент: Минчо ми даде два лева да ги пусна в чинийката на просяка. Прою все си повтаряше с треперещ глас:

— Подарете, за бога, на бедния просяк.

Пристъпих крадешком, бръкнах в чинийката, уж да сложа парите, и обрах всичките монети. Минчо знаеше много добре ролята си и когато се върнах, ме запита:

— Пусна ли парите в чинийката?

— Да, майсторе, пуснах ги.

— Момче, опичай си акъла, кажи истината.

— Пуснах ги, майсторе...

— Лъжеш, нали те видях, като открадна парите от нещастния слепец!

Той пребърка джобовете ми и намери откраднатите монети.

— Какъв срам! — възмутено се провикна Минчо. — Да обереш един сляп просяк!

Мълчах, навел глава (така беше според пиесата).

— Ти си лошо момче! — продължи да ми се кара майсторът и ме хвана за ушите.

Трябваше лекичко да ми ги дръпне, но ядосан, дето го убодох, Минчо здраво сграбчи ушите ми и ги задърпа с всичка сила. Публиката се закикоти от удоволствие. Аз цапнах Минчо по лицето. Тогава той пусна ушите ми и също ме удари с юмрук. Започнахме да се бием, но отначало децата помислиха, че така е според пиесата и бяха възхитени от играта ни, викаха „браво“ и ръкопляскаха. Много им хареса, дето не се преструвахме, че се пердашим, както правят клоуните в цирка, а наистина си удряме юмруци и шамари. От носа ми потече кръв, хвърлих се върху Минчо и го повалих на земята. Някой ме срита отзад. Обърнах се: Прою използваше суматохата да си отмъсти, дето винаги съм го пердашил. Скочих върху му, защото и без това не исках да се бия с Минчо, а на Прою ме е било яд открай време. Сега вече всички разбраха, че боят няма нищо общо с пиесата. Започна обща патаклама, не се знаеше кой кого удря. Най-много си изпати Прою. Децата си искаха обратно парите — те бяха в джоба на Прою — но той не ги даваше и накрая се измъкна, избяга у тях и се заключи. Децата напиреха да влязат, но майката на Прою ги разгони с точилката.

Така нещастно завърши нашето представление. Напълно се провалихме като артисти. От събраните пари нищо не разбрахме. Прою излъга, че баща му ги взел заради поразията, които сме направили в бараката, щял да плати на дърводелец за поправка на счупените дъски. Дърводелец не беше извикан и парите отидоха в джоба на Прою. Боят обаче нямаше да му се размине. Обещахме си с Минчо някой ден да му теглим такъв бой, дето даже и насън не е виждал.

ЧОВЕК ПАДНА ВЪВ ВОДАТА

След два дни отидохме на пристанището да питаме за някаква работа. Всички разправяха, че там плащали най-много. Даже казваха, че някои хамали печелели колкото чиновниците от банката.

Този ден в басейна на пристанището имаше много чужди кораби. Спряхме се да погледаме как товарят един черен френски кораб. (От малки познавахме знамената на чуждите държави.) Беше олющен старичък параход.

Хамалите вземаха чували с жито от склада, качваха се по една дъска на кораба и ги изсипваха в трюма. Навярно чувалите бяха много тежки, защото, като ги носеха на гърба си, хамалите се превиваха на две и краката им се подгъваха в коленете. Един от работниците, стар човек с мустаци, като вървеше по дъската, се олюля, загуби равновесие и неочаквано падна в морето заедно с чувала. На кея се вдигна голяма олелия. От кораба хвърлиха спасителен пояс във водата, но падналият човек не се показва на повърхността. Търсиха го цял час. По едно време спуснаха моряк с водолазен костюм. Всички се струпяха да гледат как водолазът потъва а морето, за да извади от дъното човека с чувала. Докато зяпах, склещен между хората, някой ме дръпна за ръкава на ризата. Обърнах се — Минчо хитро ми намигаше. Отидохме настрана, той направи тайнствена физиономия и ми прошепна:

— Сега е моментът да избягаме!

Огледах се и понеже открай време съм си досетлив, веднага разбрах каква е работата. Всички наблюдаваха водолаза, никой не обръщаше внимание на кораба и дори стражът, който пазеше, бе изчезнал. И на палубата не се мяркаха моряци. Мислехме да избягаме по суша, но сега, ако изпуснехме такъв удобен случай, щяхме да бъдем големи глупаци.

Най-спокойно се качихме по стълбичката на парахода — уж се разхождаме. Много опитни бяхме в такъв род приключения. Не за първи път се качвахме без разрешение в чужд кораб. От кърмата няколко моряка наблюдаваха водолаза.

Къде да се скрием? В склада с въглищата беше опасно. Там откриха двете момчета от нашето училище. Намерил ги огнярят. По онова време почти всички кораби се движеха с парни машини. Момчетата били цели омацани от въглищата, черни като негърчета. Като ги свалили на кея, голям смях паднал. Така че и дума не можеше да става за въглищния склад — ще ни хванат и после цялото училище ще ни се смее.

Нямаше време за губене: всеки миг можеха да ни спипат. Хрумна ми да се скрием в някоя от спасителните лодки. Знаех, че във всеки параход има най-малко две спасителни лодки, закрепени някъде до борда.

— Към лодките! — извиках на Минчо и превит на две, изтичах напред. Обърнах се и го видях да тича подире ми. Главатар бях станал аз и Минчо послушно изпълняваше моите заповеди.

Лесно намерихме спасителната лодка. Опряна на борда, тя беше покрита с тъмнозелено платнище, завързано с тънко въже. Издърпах го и повдигнах платнището.

— Бързо след мен! — изкомандвах на Минчо. Чух го да сумти зад гърба ми. Лесно се промъкнах през отвора. В лодката беше тъмно и миришеше на смола.

— Минчо, къде си?

— Не мога да вляза — отвърна той с пышкане.

„Сега загазихме — помислих си. — Ако го зърнеха, край на всичко. Ще ни изгонят като мръсни котета и ще станем за смях на целия град.“

Не друго, ами носят му пречи, рекох си аз и му пошепнах:

— Опитай с рамото напред, ще вдигна още малко платнището.

Най-после, като охкаше и сумтеше, Минчо успя да се провре.

— Ударих си носа — простена той.

— Ш-ш-ш-т, говори тихо. — И си помислих: „Май този Минчов нос ще ни прави големи бели по време на пътешествието“.

Сега обаче не беше време за разговори и ние се притаихме, сгушени в лодката. Не след дълго се вдигна глъчка, чуха се викове:

— Ето го, ето! Водолазът го изважда!

Разбрахме, че най-после са намерили удавения работник и товаренето на кораба ще започне отново. И наистина скоро палубата се разтърси от тежките стъпки на хамалите.

Двама души, сигурно от екипажа на кораба, се спряха до лодката. После лодката лекичко се разклати — моряците се бяха подпрели на нея. Задържах дъха си. Ако ни открият, загубени сме. Те говореха нещо на своя език и високо се смееха. Изведнъж — кхи! — Гаргата кихна! Ах този Минчов нос! Издадохме се!

Моряците млъкнаха и като че ли се заслушваха. Ние, в дъното на лодката, примряхме от страх. След малко отново запrikaзваха на чуждия си език и се отдалечиха. Отдъхнахме си.

— Минчо — зашепнах, — настинал ли си?

— Хремав съм — отвърна гузно той, — ама нямам носна кърпа.

И аз нямах. В нашия квартал се смяташе за срамно да имаш в джоба си такова нещо. Само мамините синчета носеха кърпи.

Времето минаваше отегчително бавно, пък ни беше и страшно да мълчим в тъмното, затуй все си шепнехме каквото ни дойде наум.

Наближаваше обед — почувствах го по празния си стомах.

— Минчо, яде ли ти се?

— Ох, как съм гладен! — рече той. — Мога да изям пълна тенджерата с боб.

Нямаше да се чудя, защото помня как веднъж излапа цял топъл хляб. Бай Христки ни изпрати да вземем два хляба от голямата фурна на главната улица. Хлябовете, които купихме с парите на бакалина, бяха топли, белички, вкусни като симид, пареха ръцете ни и миришеха много хубаво. Гаргата не издържа и отчупи една коричка. Тогава и аз отчупих. „Гледай как правя, че да не се разбере“ — рече Минчо и отчупи още една коричка. И аз отчупих. После той, после пак аз... А хлябът беше толкова вкусен, че колкото ядеш, повече ти се услажда. Вървахме бавно и си отчупвахме по малко. Докато се усетим, и двамата излапахме по половин хляб. „Е, сега вече е все едно“ — каза Минчо и храбро захапа хляба. Докато стигнем нашата улица, в ръката му остана само един комат. Вмъкнахме се незабелязано в бакалницата (през това време бай Христки мереше халва), сложихме на тезгяха огризаните парчета и побягнахме. Бай Христки се оплака на мама и аз ядох такъв пердах, че белият хляб ми излезе през носа.

— Минчо, помниш ли, когато изядохме хлябовете на бай Христки?

— Ох, да има сега два такива хляба...

— Шш-т, говори тихо...

Наблизо пак се чува разговори на френски. Напрягах слуха си да схвана какво говорят. От малки се въртяхме около чуждите параходи и знаехме по няколко английски и френски думи, но сега нищо не разбирах. Запитах шепнешком:

— Минчо, нали разбираш малко френски?

— Да... Зная „мерси“, „пардон“ и „бонжур“...

Ощипах се, защото ме напуши на смях. Дори братчето ми Петко, дето е на четири години, знае тези три думи.

Гласовете около лодката заглъхнаха и ние пак се разприказвахме.

— Щом параходът е френски — рече Минчо, — значи ще ни закара в Париж.

— Париж не е на море. Сигурно ще пусне котва в Марсилия.

Имах въщи географска карта на света и обичах да си я разглеждам. Знаех наизуст всички големи пристанищни градове на Средиземно море. Започнах тихичко да ги изброявам на Минчо. Така неусетно мина време и забравихме за глада. Не зная колко време беше минало, но изведнъж чухме стържене на верига. Вдигаха котвата! Заминаваме! В тъмното се прегърнахме с Минчо и се целунахме — нещо, което никога не бяхме правили по-рано.

Ала не тръгнахме веднага. Още дълго време се суетяха моряците на палубата, крещяха нещо (навярно команди на френски език) и когато корабът се отлепи от кея и потегли, слънцето вече залязваше. (Минчо погледна през дупката на платнището и каза, че над Карабаир облаците били розови. Това винаги предвещаваше буря.)

Напълно се стъмни, когато параходът излезе от басейна на пристанището. Около нас нямаше никой и ние провряхме глави навън. Отсреща светеха уличните лампи на града: от морето той изглеждаше необикновено голям и приказно красив. Гледахме го като нещо непознато и вече безкрайно далечно, сякаш не беше родният ни град със старите улици, по които толкова много сме скитали. Завинаги ли го напускахме? Никога ли не ще се върнем там? Сърцето ми се сви от мъка. Обзе ме и ужасен страх. Къде съм тръгнал? Какво ще стане с мен? Помислих си за мама, която сега е разтревожена и напразно ме търси навсякъде, какво ще прави самичко моето братче, малкото Петенце? Ах, наистина аз съм лошо и неблагодарно момче, както често ми казваше мама. Едва се сдържах да не се разплача на глас, срам ме беше от Минчо.

— Най ми е мъчно за моето конче Червенко... — чух го да казва. Тихичко хълцаше.

— Всичко е свършено — отвърнах и избърсах с ръкава на ризата сълзите си.

Късно беше да съжаляваме. Не можехме да стигнем брега с плуване, а нощно време е страшно в морето. Пък дори и да стигнем брега, нали всички щяха да ни се смеят. Уплашили се! Не, връщане назад нямаше!

— Минчо, хайде да не плачем. — Опитах се да ободря и себе си, и моя приятел. — Отдавна искахме да отидем в далечни страни. Помисли си какви интересни неща ще видим. После, като разправяме на Колелето и Таско за приключенията ни, ще се пукнат от завист! А Прою направо ще умре!

— Не само те — изведнъж се оживи Минчо, — цялото училище ще ни завижда. Ще се върнем с пълна кола слонова кост и кожи на лъвове и леопарди. Защото ще ти кажа едно нещо: от Франция ще се качим на някой параход и ще заминем за Африка, дето е пълно със слонове, лъвове и крокодили.

— Е, вярно бе, непременно ще отидем в Африка — запалих се и аз от думите на Минчо. — Чувал съм, че там и децата ловели крокодили. Взимаш една пръчка, добре подострена от двата краища, влизаш в реката и чакаш да се покаже някой крокодил. Той приближава, отваря си устата, за да те глътне, но в това време ти храбро буташ клечката направо в устата му. Крокодилът затваря челюсти да ти откъсне ръката, но се натъква на остриетата и колкото повече се мъчи да затвори уста, толкова повече те се забиват в месото му. Крокодилът реве от болка и остава с разчекната уста. Тогава връзваш за клечката един канап и си го подкарваш като агънце.

— Крокодилите реват ли? — запита Минчо.

Дали ревяха крокодилите? Не знаех какво да отговоря. Минчо настояваше:

— Кажи де, реват ли?

— Това не е важно — отвърнах ядосан.

— Много даже е важно — рече той с тържествуващ глас. — Ако реват, ще чуят и други крокодили и тогава... Кажи де, какво ще правим?

— Ще избягаме.

— Ами, страхопъзльо, ще бягаме. Предварително ще си подострим не една, а много клечки, разбра ли?

Минчо беше прав, но за да не си помисли, че той ще бъде главатарят в нашето пътешествие (уж като по-досетлив), веднага го запитах:

— Само клечки не стигат и друго е нужно.

— Какво друго?

— Хайде сети се де, нали много знаеш!

— Нищо друго не трябва! — отсече Минчо.

— Бре, не трябва! — този път аз тържествувах. — Ами как ще изтеглим на брега всичките крокодили? Само с един канап ли? Ще си вземем цяло кълбо канап от оня здравия, пресукания, та като набутае клечки в устата на десетина крокодила, да ги завържем всичките и да си ги поведем след нас като стадо овчици. Разбра ли сега!

Нищо не измисли да ми каже. Ясно — главатарят си бях аз!

Палубата беше все тъй пуста. Навярно в момента моряците вечеряха, защото някъде тракаха ножове и вилици и до нас достигаше възбуждащият мирис на печено месо.

— Любо, крокодилите ядат ли се? — смая ме Минчо с въпроса си.

— Не зная... защо питаш?

— Така... Нали и те са риби. Като нищо мога да изхрускам цяло младо крокодилче, печено на скара!

По-рано не бях мислил за това, но в оная, първата вечер на кораба, когато, сгущени в лодката, умирахме от глад, и от печен слон не бих се отказал! Но щом веднъж се обявих за главатар, трябваше да вдъхвам смелост и на себе си, и на моя приятел. (От приключенските романи зная, че главатарите никога не се отчайват.) Затуй рекох:

— Само да изтърпим до сутринта! Утре ще бъдем далеч от брега и не могат ни върна. Ще ни нахранят до насита. А представи си, че ни вземат за помощници на готвача. Всеки ден ще ядем колкото си искаме.

Минчо мълчеше. Помислих, че е заспал, но по едно време го чух да драска с нокти по лодката. После замляска с уста.

— Какво ядеш, Минчо?

— Смола — отвърна той. — Откъртих я от лодката. На, вземи едно парче.

Как не се сетихме по-рано! Нали за да не пропускат вода, мажеха лодките със смола.

Зажвакахме смолата като дъвка и така цяла вечер залъгвахме глада си. В открито море параходът лекичко се поклащаше, сякаш лежах в огромна лодка. Унесох се...

Тъкмо заспивах, стресна ме тихо ръмжение. Някакъв звяр се бе промъкнал в лодката. Не е чудно в парахода да държаха лъвове или тигри и някой от тях да е избягал от клетката. Дръпнах се уплашен на другия край и се ослушах. Звярът не ме последва — продължаваше да си седи някъде в тъмното и да ръмжи тихичко. После изведнъж ръмженето престана и чух Минчо да казва насън: „Като нищо изяждам и две печени крокодилчета“. Размърда се, замляска с уста и притихна. Миг по-късно отново чух тихичкото сърдито ръмжение. Ух, какъв съм смешен! Ръмженето идваше от носа на Минчо. Той си хъркаше.

КАКВО СТАНА НА ДРУГИЯ ДЕН

— Ей, ало!

Подскочих. Силна светлина заслепи очите ми. Едно момче, облечено в моряшка фланелка, ни заповядваше с ръка да излезем от лодката. Още сънени, без да съзнаваме къде точно се намираме, ние стъпихме с босите си крака на влажната от росата палуба. Непознатото момче погледна презрително прашните ни крака с белези от заздравели рани; после погледът му се плъзна нагоре по закърпените ни къси панталонки и ризите със скъсани копчета и накрая подигравателно огледа главите ни, обрасли с твърди като четина коси, кой знае откога неподстригвани. Самото то беше с дълги панталони, като у големите хора, пристегнати с лъскаво червено коланче и златна тока.

— Е! — разпери то ръце, с което навярно искаше да каже: „Ей, вие двамата дриплъовци, как сте попаднали на парахода!“. Новите му обувки лъщяха като лачени.

Мълчахме, захласнати в хубавите му дрехи. Момчето ни направи знак да го последваме и тръгна самоуверено напред, без да се обръща. Ужасно гордо момче!

Отнякъде наизскачаха моряци и закресяха нещо на своя език. Един от тях се приближи и извика:

— Ало, Мишел — и още цял водопад френски думи. Другите се засмяха, а момчето Мишел само махна с ръка и продължи гордо да крачи. Ние вървахме след него като арестанти. Хвана ме яд! Хайде де, какво си въобразява този Мишел! Но сега не ми беше до бой. Стомахът страшно ме болеше от глад.

Затуй послушно вървахме след момчето, което стъпваше важно и наперено, сякаш беше капитанът на парахода. То ни поведе по тесни железни стълбички и влезе в една кабина, като остави вратата отворена. Дори не се обърна да види дали го следваме.

Като се подбутвахме един друг, плахо пристъпихме прага на каютата. Зад мъничко писалище седеше възрастен човек в капитански дрехи. Пишеше нещо в корабния дневник с една дълга златна писалка. Вдигна глава и ни изгледа със студен, пронизващ поглед от главата до

босите ни нозе. Сигурно момчето бе негов син; много си приличаха. Разбрах защо то се държеше толкова надменно.

Мишел заговори на висок глас, поглеждайки ни с презрителна гримаса. По жестовете се досещах, че обяснява на баща си как ни открил в лодката и ни заповядал да тръгнем след него. Капитанът загрижено клатеше глава. После се обърна към сина си и изрече някакви думи.

— Йес, мон капитен! — извика момчето и излезе.

Капитанът нервно се заразхожда назад-напред в тясната дълга каюта и ни поглеждаше така, сякаш се готвеше да ни набие. Беше висок, едър човек, широкоплещест и сигурно мускулите на ръцете му бяха големи като футболни топки. Само да ме пипне и... По едно време той се спря пред нас и посочи с ръка устата си: питахме гладни ли сме?

— Гладни, много гладни! — изревахме ние в един глас.

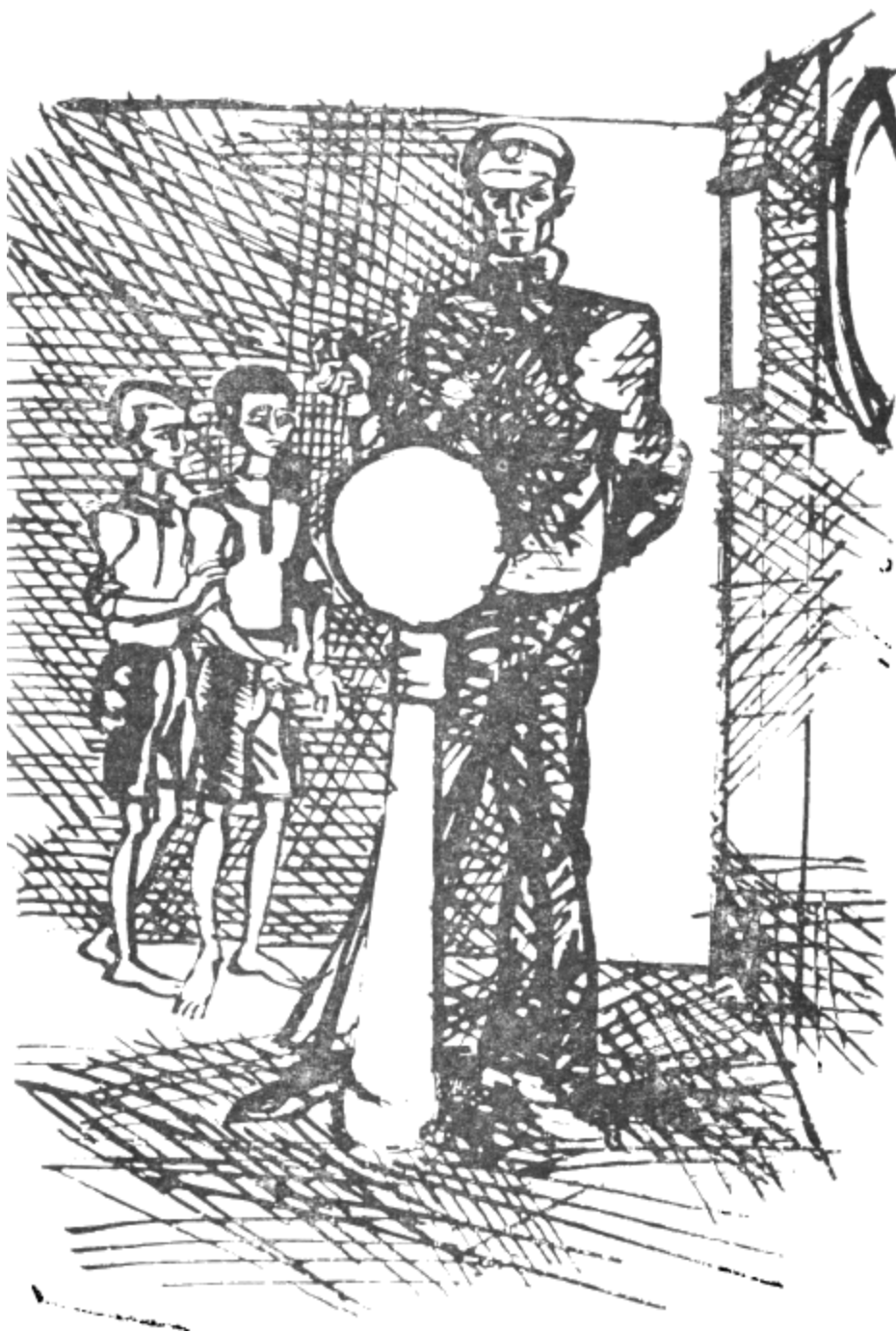
Той кимна с глава в знак, че е разбрал. Тогава ненадейно, ни в клин, ни в ръкав, Минчо каза:

— Пардон! Мерси! Бонжур!

Капитанът вдигна учудено вежди, но изведнъж се засмя. Ние също се засмяхме и насърчен, Минчо Гаргата още веднъж повтори:

— Пардон! Мерси! Бонжур!

Внезапно лицето на капитана пак стана строго и той ядосано ни се закани с пръст.

Мишел отново се появи, придружен от един негър. Негърът, стройно момче с развити гърди и мускулести ръце, беше по гимнастическа фланелка, някога бяла на цвят, а сега сива, с мазни петна по нея, косата му — на ситни, еднакви къдри, сякаш току-що излизаше от фризьор. И той като нас нямаше обувки, а панталоните му бяха с кърпки на коленете.

Капитанът каза нещо и негърчето ни покани да тръгнем с него. Момчето се изкачи по стръмната желязна стълбичка пъргаво и ловко като котка. На палубата се спря да ни изчака. Ние се тътрехме с изплезени езици. Изтощени бяхме от глад. Негърът ни се усмихна приятелски и тръгна по-бавно.

Заведе ни в кухнята — тясна стаичка, наполовина заета от желязна печка. За първи път виждах такава голяма печка. Миришеше на пържен лук и прегоряло мляко. Страшно приятна миризма.

В единия ъгъл имаше малка дървена масичка. Момчето ни настани около масичката. Столчетата, на които седнахме, бяха без облежала и съвсем мънички, сякаш правени за джуджета. Негърчето сложи две чаени чаши, взе от печката една лъскава кана и сипа кафе. После вдигна от печката друга, още по-голяма кана, също никелирана, и допълни чашите с мляко. През живота си не бях пил мляко с кафе. Вкъщи рядко купувах мляко, и то само заради мама, защото често я болеше стомахът. Аз знаех, че сутрин редовно пият мляко само богатите момчета, които живееха в центъра на града. Затова и лицата им са бели и розовички като на децата от новогодишните цветни картички.

Момчето извади от един долап голям кръгъл хляб, нарязва го на дълги филии, сложи ги за малко върху горещата печка (кой не знае как сладко мирише препеченият хляб!) и след това ги намазва с дебел пласт масло. Нареди филиите в плоска порцеланова чиния и я постави на масата. Веднага грабнахме по една филия. Ах, колко вкусни са тия препечени филии, намазани с масло, което се разтапя върху нагорещения хляб!

Негърчето гледаше как нагъваме хляба и ни се усмихваше. В полумрака на кухнята зъбите му се белееха като морска пяна. Корабът леко се клатушкаше и ние се накланяхме ту на едната, ту на другата страна, но това не ни пречеше да си лапаме. Момчето заговори, правеше някакви движения с ръце, въртеше черните си очи, мъчеше се да ни каже нещо. Но кой ти разбира френски! После започна да се тупа по гърдите и викаше:

— Дуду! Дуду!

Аха, значи името му е Дуду.

— Аз — Любо — казах му с пълна уста, — този — Минчо.

— Браво! — плесна с ръце негърчето. — Моа Дуду, тоа Любо, люи Минчо.

— Разбра ли — рекох на Минчо, — моа е аз, тоа — ти, люи — той. Запомни добре.

— Няма какво да помня — рече наперено Гаргата. (Като утоли глада си, той пак си отвори човката.) — Аз си зная френски. — Той се обърна към Дуду и каза своите три знаменити думи:

— Пардон, мерси, бонжур!

Дуду се засмя, но не като капитана само с устни, а с цялото си лице: смееха се и очите му, и сбърченият нос, и брадичката му, която се тресеше, и ушите му, които мърдаха; смееше се със звънлив глас и от този смях ни стана весело, отпуснаха се сърцата ни, свити от преживяната тревожна вечер.

Смехът ни поутихна, когато видяхме да влиза възрастен, необикновено дебел негър, който изведнъж запълни цялата кухня. На главата си носеше бяла шапка, каквато имат всички готвачи на земята.

Като видя колко ни е весело, и готвачът започна да се смее. Изпъкналият му корем се разтресе и той го хвана с двете си ръце, сякаш се боеше да не падне.

— Мон папа — посочи го с пръст Дуду.

— Казва, че този черният му е баща — рече важно Гаргата.

Той наистина много взе да си въобразява! Баща му работеше с каруцата си на пристанището, понякога Минчо ходеше с него и се вреше при чуждестранните моряци. Заклех се в себе си да науча милион френски думи, защото току-виж, че Минчо се възгордее и се обяви за главатар. Пък в края на краищата колко ли думи знаеше.

Нахранихме се до насита (като изядохме филиите, бащата на Дуду ни напълни чаените чаши със сладко от смокини) и излязохме заедно с момчето на палубата. Времето беше ясно и тихо. Розовият залез над Карабаир, който предвещаваще буря, важеше само за Черно море. Параходът плаваше в открито море. Докъдето стигаше погледът — вода и само вода. Сърцето ми се изпълни с гордост. Бях станал истински пътешественик, световен! Не знаех още за къде пътуваме, но сега това нямаше значение. Нали сме далеч от брега и капитанът не може да ни върне!

Дуду се прибра в кухнята, а ние с Минчо отидохме на кърмата и се загледахме в широкия килватер, който корабът образуваше във

водата. Сякаш някаква могъща и безкрайна река течеше сред морето и параходът плаваше точно по средата ѝ. Лек ветрец докосваше лицата ни. Над главите ни с крясък прелитаха бели чайки. Беше толкова хубаво! И изведнъж някой извика зад нас:

— Ей!

Обърнахме се. Разкراчил нозе, както правят старите моряци, Мишел ни гледаше дръзко. Сега носеше къси кадифени панталонки и сандалети, обути на бос крак. Вместо моряшката риза беше само по гимнастическа фланелка, бяла и изгладена, сякаш току-що купена от дрехарницата.

Мишел пристъпи напред. Виждах, че нарочно стяга ръцете си, за да изпъкнат мускулите му. Не разбирах какво искаше от нас. Стоеше и се усмихваше предизвикателно. Неочаквано се спусна и хвана Минчо за носа. Наоколо избухна висок, неудържим смях. Френски моряци стояха на палубата до кърмата и се хилеха. Навярно Мишел им бе обещал да ги разсмее и сега, с ръце в джобовете на широките си панталони, те чакаха да видят какво ще стане по-нататък.

Минчо не беше от тия момчета, които ще се оставят да ги обиждат по тоя начин. Той блъсна французойчето и сви ръцете си в юмруци. Двама души се качиха на кърмата и започнаха да насърчават дръзкото момче:

— Алè, Мишел, бокс, бокс!

Внезапно той се хвърли, моят приятел не успя да отблъсне удара и юмрукът на Мишел се стовари върху лицето му. От носа на Минчо потече кръв. Преди да се опомни, Мишел го цапна втори път. Кръвта рухна още по-силно, ала Минчо не се уплаши. Размаха пестници и върна два добри удара. Французойчето умееше да се боксира. Не беше по-силен от Минчо, но знаеше бокс и успя да зашемети противника си. Хапех пръсти от яд и безсилие, че не мога да помогна на приятеля си. Щом двама се бият, не е прието трети да се меси — това е правилото в боя.

Но Мишел имаше поддръжката на моряците, затова се канех незабелязано да му подложa марка, когато някой извика тънко и пронизително:

— Мишел! Ньо фе па са!

Викаше едно момиче в розова рокличка... Толкова изящно и красиво, като че ли излязло от някоя вълшебна приказка.

— Мишел! — повтори момичето и тропна с крачето си, обуюто в бяла обувчица, сякаш направена от захар.

— Роза! — отвърна сърдито той и я отпъди с ръка, но момичето тропна отново.

Ах, значи тази малка вълшебница се казваше Роза! Колко ѝ подходдаше това име! Тя сви юмручето си и се закали на Мишел. Той неохотно слезе от кърмата. Малката Роза, хубава като цветната рисунка върху корицата на приказката за Снежанка и седемте джуджета, навярно му бе сестричка. Иначе как би си позволила да заповядва на такова гордо и самоуверено момче!

Роза извади чиста носна кърпичка и започна да изтрива кръвта от лицето на Минчо. После настигна брат си и двамата се спуснаха към капитанската каюта. Гледах след тях, докато русата дълга коса на момичето изчезна от стълбичката, която водеше към каютата.

Минчо заплака. Не от болка, от яд, че не бе успял да отвърне поумело на своя неочакван нападател. В тази минута аз се заклех да отмъстя за Минчо. В едно бях убеден: французойчето не е по-силно от нас, но знае да се бие по-добре. Тренирало е бокс.

ОТМЪЩЕНИЕТО ИЛИ ЗАСЛУЖЕНИЕТ УРОК, КОЙТО ПОЛУЧАВА МИШЕЛ

Мина седмица, откакто корабът напусна българското пристанище. Времето все така беше ясно и морето огледално тихо. Нашата „Олимпия“ — така се казваше параходът — доста старичка, не развиваше голяма скорост. Изглежда капитанът нямаше бърза работа. Той беше много добър към нас. Прати ни да помагаме в кухнята. Всеки ден миехме цяла купчина чинии, търкахме пода, резахме лук, чистехме ориз и вършихме още много други дребни работи. Ала това не ни тежеше. През летните ваканции винаги работехме по нещо, за да изкараме малко пари за учебници.

Сприятелихме се с двама души — негърчето Дуду и моряка Франсоа. От тях научихме някоя и друга френска дума и криво-ляво — къде с уста, къде с ръце — започнахме да се оправяме с езика. Дуду вземаше лъжица, чиния, обувка, морков, яйце, казваше как се нарича на френски и ние повтаряхме след него. Но дори и Минчо си призна, че този език е страшно труден. Франсоа освен на френски ни учеше на нещо още по-важно за нас — бокс. По-рано той бил боксьор и ни обучаваше по всички правила. С нетърпение чаках часа на разплата, в който щях да отмъстя за Минчо. Не му казвах — това беше моя тайна. Искях да види какъв верен приятел съм му, макар че вече и сам той щеше да си разчисти сметките с Мишел. Не ни оставаше много време за тренировки — в кухнята винаги ни чакаха куп мръсни чинии. Затова пък старият негър, бащата на Дуду, беше много мил с нас. Щом в кухнята ставаше много горещо, пращаше ни да се разхладим на палубата и ни даваше да ядем от най-хубавите гозби колкото си искаме. От тази силна храна и всекидневните тренировки усещах как мускулите ми заякват, вече умеех да избегна насочения към лицето ми юмрук и да нанесе своето „кроше“ или „оперкут“.

Една сутрин осъмнахме в малко пристанище, претъпкано с лодки и гемии. Франсоа ни каза, че парчето земя насреща е някакъв гръцки остров. Корабът престоя три дни, но нас не ни пуснаха да слезем на брега. Пък и доколкото се виждаше от палубата, там нямаше нищо

интересно. Хората, които товареха на кораба бурета с маслини, бяха по-окъсани и от нашите хамали. Тук дори не видях нито един едър и силен, с големи мускули, каквито се срещаха на нашето пристанище. Наоколо ужасно миришеше на развалена риба, понякога ми се повдигаше и аз тичах на другия борд, откъм морето.

След закуска Мишел важно се разхождаше по грапавия кей на мръсното пристанище. Виждах го как се перчи пред бедните рибари с новите си дрехи. Веднъж с него излезе и сестричката му Роза. С розовата рокля и белите obuщeнцa тя приличаше на скъпа чуждестранна кукла, каквато имаше на витрината на най-хубавия магазин в нашия град. „Нека се разхождат — утешавах се, — аз пък ще тренирам.“ И ние с Минчо се боксирахме през всичкото свободно време. (Повечето моряци слизаха да се хранят в градчето и купчината на нечистите чинии през тези три дни не беше голяма.) Понякога така се увличахме, че още в първия „рунд“ съдията, морякът Франсоа, обявяваше мача за свършен. Франсоа ни учеше как да си пазим лицата и обясняваше, че е много важно пръв да нанесеш удара, да смутиш противника. Точно тъй постъпи Мишел, когато се сби с Минчо. Пръв нападна и докато Минчо се опомни, обсипа го с удари, разкървави му носа, смути го и взе надмощие.

Преди да напуснем гръцкия остров, научихме една много голяма и радостна новина. Капитанът получил нареждане да отпътува за Александрия — световно египетско пристанище на Средиземно море. Капитанът щял да ни предаде там на българския консул.

Това се казва късмет! Да попаднем направо в Африка, закъдето всички деца мечтаеха да избягат! Неслучайно в махалата се чудеха на нечувания ми късмет. На „ези-тура“ винаги печелех, и от съседните улици знаеха, че късметът ми никога не ме напуска. Ето и сега — отивах в Африка — царството на лъвовете и крокодилите. С Минчо решихме, щом корабът пристигне в Александрия, да се измъкнем незабелязано и при първия удобен случай да заминем с някоя експедиция за джунглите. Не бяхме тръгнали чак от България, за да ни предадат в ръцете на някакъв си консул.

Параходът натовари буретата с маслини и потегли с курс право на юг — към Африка. Франсоа ни обясни, че след четири-пет дни ще бъдем в Египет.

Сега повече от всякога дните ни изглеждаха безкрайно дълги, скучни и уморителни. До смърт ни омръзна еднообразният пейзаж на синьо-зеленото море, купищата мръсни чинии, та дори сивите чайки, които летяха над кораба. Поне да ни връхлетеше някоя силна буря, да видим океански вълни, високи колкото хълмове, описани в толкова приключенски романи, а то морето все си беше спокойно и гладко като в пристанищен басейн.

„Ах, веднъж да пристигнем в Африка...“ — мечтаех си аз, докато чистех в горещата кухня ориз или бакла.

От гръцкото пристанище на парахода се качи нов пътник — висок слаб англичанин с необикновено червено лице. Кръстих го Червения Джо — като героя от една пиратска книга, която четох през новогодишната ваканция. Оня от книгата беше най-големият морски разбойник на Южните морета, кръвожаден и жесток, нападнаше и плякосваше корабите на испанския крал. Този от френския параход „Олимпия“ не приличаше на пират, но и в него имаше нещо загадъчно. Вечер до късно се разхождаше из кораба, мълчалив и безшумен като призрак. Не го чух нито веднъж да проговори. През деня не излизаше от каютата си. Веднъж надникнах през прозорчето: Червеният Джо внимателно разглеждаше някаква географска карта, разгърната върху тясното легло. Представих си как краката му стърчат извън леглото, защото Червеният Джо беше дълъг като върлина. Какво ли изучаваше по тая карта? Може би и той бе тръгнал за африканските джунгли да лови диви зверове? Други събития обаче отвлякоха вниманието ми от него.

Една сутрин видях Мишел на кърмата. До него стоеше Роза с къси сини панталонки като на момче и бяла блузка. Важно изпъчил гърди, Мишел наблюдаваше хоризонта с огромен черен бинокъл. Роза нетърпеливо протягаше ръце — и тя искаше да погледа.

Реших: сега или никога! (Девизът на нашата банда в махалата.) Не биваше да изпускам този случай. Тъкмо и Роза щеше да узнае колко съм смел, силен и как добре умея да се боксирам.

Минчо чистеше последната купчина ориз и след малко също щеше да излезе от кухнята. Трима моряка, изплъзнали се от строгото око на боцмана, се шляеха без работа на палубата.

Пъхнах ръце в джобовете си и с най-безгрижен вид, като се правех, че не забелязвам Мишел, аз се качих на кърмата. Той свали за

миг бинокъла от очите си, учуден от дързостта ми и изкриви устни в подигравателна усмивка. Роза ме погледна с любопитство и кимна глава за поздрав. Тогава аз се престраших, отидох при нея и протегнах ръка.

— Бонжур, Роза! — нарочно извиках високо, за да чуе брат й.

Тя сложи ръчичката си в моята голяма, загрубяла ръка и изчурулика:

— Бон матен, Любо!

— Охо, тя вече знае името ми! — едва не подскочих от радост.

Но нямах време да подскачам. Някой грубо ме удари по ръката. Беше Мишел. Подаде бинокъла на сестричката си и ме изгледа предизвикателно, все едно че казва: „Разкарай се, докато не съм ти счупил носа!“.

— Мишел! — извика умоляващо Роза.

— Няма да си вървя! — отвърнах аз троснато на български и свих юмруци.

— Искаш да се биеш? Много добре! — повече по израза на лицето му се досещах какво говори.

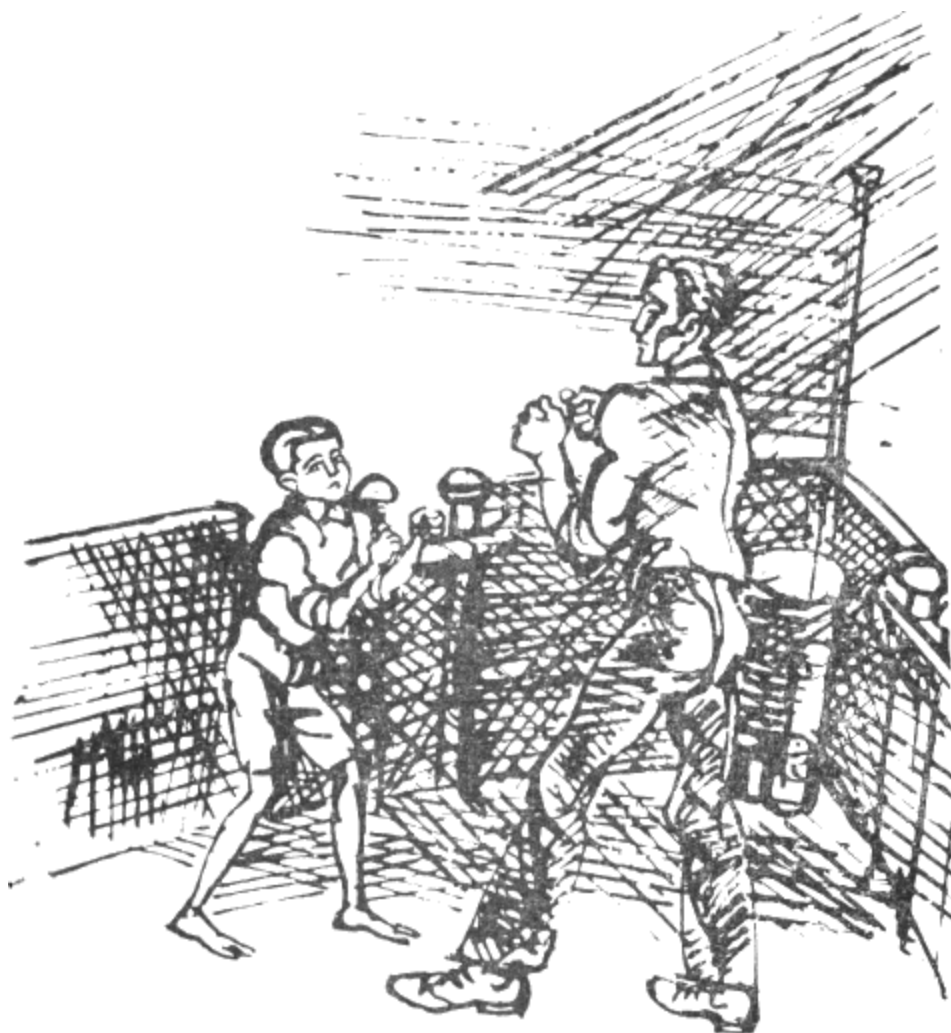
Той пристъпи напред и вдигна юмруци.

Престорих се на разколебан, уплашен, но дебнех всяко негово движение.

— Давам ти една секунда, после...

Не дочаках да свърши. Помнех съвета на Франсоа — винаги започвай пръв — и силно го ударих по брадата (дясно кроше).

Той залитна, изблеци очи от изненада. Не го оставих да се опомни. Ударих с лявата си ръка (ляв прав) и когато той залитна напред, за да ми върне удара, нанесох му светкавичен десен оперкут.

Около нас се чува викове; нямах време да се ослушвам, нито да гледам встрани. Мишел се окопоти от изненадата и се готвеше да ме „смеле“. Засили се и насочи юмрука на дясната си ръка право към носа ми. Но уроците на Франсоа не бяха напразни: събрах пестници пред лицето и неговият юмрук сухо изтрака върху здраво свитите ми ръце. В следващия миг, докато се мъчех да му нанеса победното кроше и да го сваля в нокаут, Мишел ме издебна и цапардоса по брадата. Притъмня ми пред очите и може би щях да побягна, ако в този миг не бях чул гласа на Минчо:

— Любо, остави го на мен, аз имам да му връщам.

— Не! Аз сам... Ще види той!

Спуснах се към французойчето и го обсипах с удари. Вече не тъй самоуверен, той отстъпи назад. Здравата го притиснах. Като разбра, че за срам на всички ще бъде победен, Мишел се хвърли да ме събори на

земята. Аз това и чаках. Никой от момчетата в нашата махала не можеше да ми излезе по борба. Обвих ръцете си около кръста на Мишел (сякаш ръцете му са клещи — казваха за мен), прегънах го и двамата тупнахме на земята. Една минута се търкаляхме на палубата — ту аз отгоре, ту той — докато залепих гърба му на дъската и натиснах гърдите му с коляно.

— Признай се за победен!

Казах го на български, защото в момента забравих как беше на френски, макар че Франсоа ме научи на това изречение.

Мишел пухтеше и се мъчеше да ме отхвърли, но аз не му давах да мръдне!

— Браво! — викаха моряците.

Внезапно всичко наоколо утихна. Вдигнах глава и се вдървих от страх: към нас идваше капитанът, бащата на Мишел. Пуснах противника си и скочих на крака. Докато гледах капитана, замръзнал на мястото си, синът му с всичка сила ме цапна по лицето. От устата ми бликна кръв. Капитанът хвана сина си за ухото.

— Марш в каютата! — заповяда му той.

Засрамен, с наведена глава, Мишел се затътри по палубата.

Капитанът ме тупна по рамото, усмихна се и рече:

— Браво!

И си тръгна. Широка му едра фигура се поклащаше, както вървят, леко олюлявайки се, всички моряци, плували много години по море.

Роза ме гледаше изумена с кръглите си сини очички. Не ми се сърдеше, че надвих брат й. Само бе учудена, че победих Мишел, който пред нея навярно се представяше за най-силното момче на света. А може би също като баща си се ядоса на Мишел, дето тъй подло ме удари?

АФРИКА! АФРИКА!

Когато се сбих с Мишел, исках само да отмъстя за Минчо. Но неочаквано ние, двете българчета, станахме любимци на екипажа. Двама моряци ни донесоха шоколад с бадемови ядки. Много хубав шоколад. Франсоа обясняваше на другите, че победих, защото съм негов ученик по бокс. Негърчето Дуду беше много доволно, че съм натупал сина на капитана. За да покаже колко се радва, Дуду изигра някакъв негърски танц: подскачаше и се въртеше ту на единия, ту на другия си крак, пляскаше с ръце, подвикваше нещо неразбрано. Беше много смешен този танц и като го гледахме, ние легнахме на палубата от смях. Минчо хем се радваше, че съм победил Мишел, хем завиждаше малко, че изведнъж станах герой. То си беше и така, но да не рекат, че се надувам, мълчах си. Даже и Червения Джо с вечно строгото лице, като ме срещна, усмихна се и ми кимна с глава.

Следобед се качихме на капитанския мостик. По това време капитанът никога не идваше тук — почиваше си в каютата. Взирахме се в хоризонта с надежда да зърнем късче земя от африканския континент. Минчо, който винаги се хвалеше, че имал силни очи, се развива:

— Виждам земя на хоризонта!

Усъмних се, защото той обичаше да послъгва. Когато след малко стана ясно, че никаква земя не се вижда, Минчо взе да извърта:

— Сигурно съм сметнал гърба на някой голям кит за парче земя. Средиземно море е пълно с китове!

— Глупости! — рекох. — Китове се срещат само в полярните морета и Тихия океан.

Минчо започна да разправя, че в една книга пишело как понякога китовете на цели стада се промъквали в топлите морета, обръщали кораби и вършели още милион поразии, пък аз нищо не съм чувал за тия работи.

И той не си вярваше, но и на двамата до смърт ни беше омръзнало дългото пътуване и си говорехме така само по-лесно да мине времето.

Докато от нямане какво да правим водехме глупави препирни, чух стъпки зад нас. Обърнах се и видях Роза. Тя пъргаво и леко пристъпяше с белите си обущенца, сякаш играеше балет.

— Бонжур — поздрави Роза с чуруликация си глас. Държеше големия черен бинокъл, с позлатени краища, с който брат ѝ гледаше тази сутрин. — Вземи — протегна към мен двете си ръце момичето.

Взех бинокъла разтреперан. Никога не бях гледал с истински бинокъл. В махалата си правехме далекоглед и бинокли от картон колкото да лъжем малките деца.

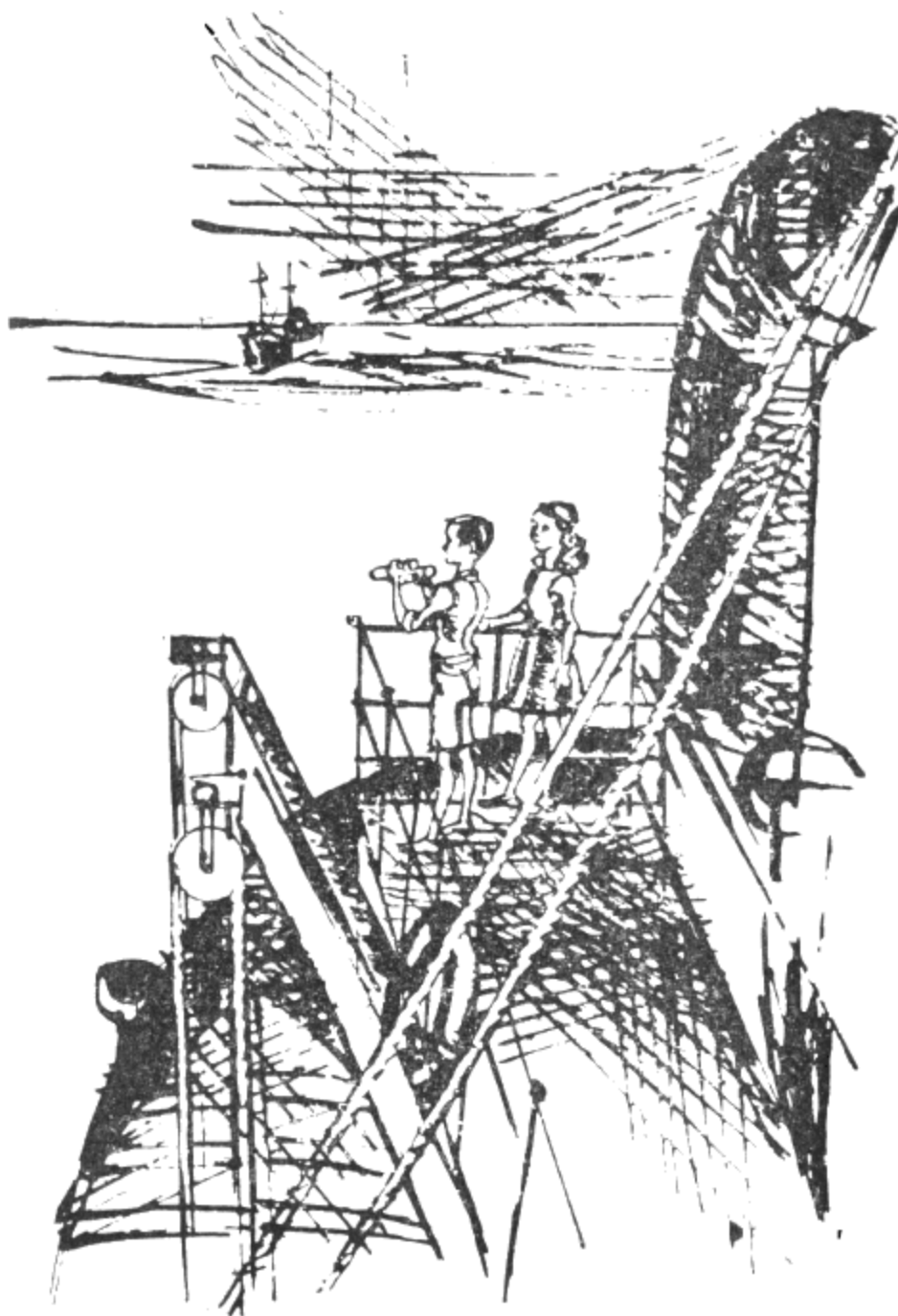
— Дай на мене — рече нетърпеливо Минчо, — ти не знаеш!

— Махай се! — викнах му и вдигнах бинокъла пред очите си.

Но наистина нищо не виждах — само някакво жълто петно. Каква ли е това? — помислих си. — Може би пустинята Сахара в Африка? Свалих бинокъла: жълтото петно, което закриваше хоризонта, бе носът на Минчо. Пъхнал носа си пред самото ми лице.

— Гарга! — възмутих се аз. — Къде се буташ?

Той сви юмруци, но се засрами от Роза и се дръпна. Сега свободно мажех да гледам. Най-напред видях голям параход с английско знаме на мачтата. С просто око параходът изглеждаше мъничък като книжна лодчица. На палубата дори се забелязваха хората, големи колкото кибритени клечки. Какъв мощен бинокъл — капитански! Освен кораба нищо друго не се виждаше. Само вода, набраздена от малки вълни, чиито бели гребенчета приличаха на чайки, които си почиват върху морето с разперени крила.

— Не виждам африканския бряг — казах съкрушено.

Минчо издърпа бинокъла от ръцете ми.

— Ти не умееш! — рече той самоуверено.

Ядосах се и реших да му скроя номер. Той нагласи бинокъла на очите си и аз пъхнах показалеца си отпред. Минчо се развика:

— Виждам пясъчен бряг. Африка! Африка!

Седнах на палубата, Роза се досети за какво става дума и също започна да се смее.

Засрамен, Минчо свали бинокъла и докато аз се търкалях от смях на пода, той ме срита. Скочих и видях Мишел. Идеше към нас и се усмихваше най-смирено. Приятелски ми протегна ръка, после се ръкува и с Минчо. Тава беше знак на помирение. Отдъхнах си. Право да си кажа, никак не ми се щеше отново да се бия с такова силно момче. Пък и повече не исках да се карам с брата на Роза.

Навярно капитанът на кораба го бе накарал да се помири с нас, защото нали и той се ядоса от постъпката на сина си. Както и да е. Важното е, че такава гордо и надменно момче идеше сега при нас като равен. От по-рано съм забелязал, че понякога, щом надвиеш противника си, после ставате добри приятели.

Спомням си едно момче, на което викаха Гугуч, най-големия побойник в целия град. От него се бояха дори големите хора, защото Гугуча можеше всекиго да наръга с кама и окото му не мигаше. Гугуча или Гошо Хъшлака, както го наричаха възрастните, често идваше и в нашата махала. (Той скиташе из целия град и комай всеки ден бягаше от училище.) Разваляше ни игрите и само чакаше да се сбие с някого. Един следобед братчето ми Петко се заплел в краката му и Гугуча с всичка сила го ритнал. Петенцето паднало на тревата и заревало от болка. Тъкмо тогава аз излизах от къщи, блажено ухапал филия хляб, обилно посипана с червен пипер и малко олио отгоре. Чувам, че Петенцето реве, та си къса гърлото. Полянката, дете обикновено надвечер се събирахме на игра, беше точно зад нашата къща. С два скока се озовах там. Петенцето лежеше на тревата, държеше се отзад и плачеше така жално, че чак хапката ми преседна.

— Бате — каза то, като хълцаше, — Гугуча ме литна, много боли, бате, много боли...

Гугуча стаеше сред поляната и дръзко гледаше наоколо си. Държеше голям камък в ръката си.

— Защо го ритна бе! Не те ли е срам, толкова малко дете...

— Да не се пречка пред краката ми! — извика той и вдигна ръката си.

Зад мен Петко продължаваше да хълца.

Причерня ми пред очите. Залепих филията върху лицето му и докато Гугуча, изпуснал камъка, се мъчеше да изчисти очите си от

лютивия пипер, заудрях го с юмруци. Преди да се опомни, направих му марка, повалих го на земята и започнах безмилостно да го налагам. Грабнах камъка, който Гугуча изпусна, и ако не бе започнал да се моли, щях да му строша главата!

Оттогава с Гугуча станахме приятели. Той се пресели да играе в нашата махала и с идването му ние станахме най-силната команда. В боя с другите банди той се пердашеше като лъв. Само че му забранихме да се бие с ножове, ками и счупени ножици, защото това е нечестно.

И сега много се зарадвах, че се сдобрихме с Мишел. Той излезе сговорчиво момче. Цялата му важност се бе изпарила в един миг.

Гледахме поред с бинокъла и измислихме такава игра: кой ще преброи най-много хора на далечния английски кораб. Спечели Мишел, но по едно време Минчо пак се развика: „Виждам суша!“. Ала всички видяхме, че това, което той сметнал за суша, са останки от някакъв разбит кораб.

— Минчо — лъжливата Гарга! — започнах да го ядосвам аз.

Той ми удари една плесница, аз му отвърнах, но всичко беше на шега и до бой не се стигна.

Надвечер ни поканиха в каютата и ни почерпиха вкусни сухи сладки. Каквито си бяхме лакоми, ние с Минчо излапахме пълна фруктиера. Чак тогава се сетихме, че Мишел и Роза дори не се докоснаха до тях. Минчо ми рече да не ги жаля, защото той знаел, че шкафът бил догоре пълен със сладки и дори имало опасност да мухлясат. Нямаше нужда да ме успокоява, защото и аз си мислех същото. Жалко само за останалите в долапа сладки, които щяха да се развалят...

После играхме на домино и Минчо се опита да изменти, и тъкмо се готвех да му ударя една, забелязах, че и Мишел шмекерува. Нищо не казах, но започнах и аз да хитрувам. Победих всички и Роза рече, че в играта съм бил „фантастик“. Стана ми срамно, че спечелих с лъжа, и поисках да играем още веднъж. Този път всичко беше честно. Спечели Роза.

Беше ни хубаво с новите приятели, но скоро трябваше да се разделим с тях.

Най-после на другата сутрин стъпихме на африканския бряг.

ВТОРА ЧАСТ

АФРИКАНСКИЯТ БРЯГ

Не успяхме да се измъкнем незабелязано. Още щом корабът пусна котва, капитанът извика един моряк и му заповяда да ни заведе в българското консулство. Като излязохме от пристанището, главата ми се замая. Зданията ми се видяха тъй грамадни, че, струваше ми се, опираха облаците, а пък автомобилите — задръстили улиците, както конските каруци птичия пазар в петъчен ден. Страшен град. Сигурно в Александрия имаше един милион автомобили! По тротоарите се движеха високи хора с изпечени лица, облечени в дълги раса, само че не черни като на нашите попове, а бели. На един ъгъл морякът каза да го почакаме и влезе в едно кафене с големи стъкла. През витрината се виждаше цялото заведение. Морякът седна край тезгяха на високо столче без облегалo. Човекът зад тезгяха му наля някаква жълта течност в тумбеста чаша. Морякът я изпи на един дъх и човекът постави отпреде му още една чаша с жълтото питие. Нашият придружител нямаше намерение да си тръгва скоро, затова ние отидохме пред съседната витрина, пълна с най-различни часовници: стенни, сребърни будилници, мънички със златни верижки и скъпоценни камъни, кръгли и продълговати. Всеки от тези скъпи часовници струва, мислех си, поне колкото десет куци магарета. Понататък, в друг магазин, продаваха чудно хубави гумени лодки. Казахме си, щом намерим някое съкровище — непременно ще си купим такава лодка, ще обиколим Африка и през Индийския океан, Червено море, Суецкия канал, Дарданелите и Босфора ще се върнем в България. Минчо рече, че ще ни трябват два спасителни пояса и черно знаме, без такива неща никога вече не бива да тръгваме в открито море.

По цялата улица, изглежда главния булевард на града, бяха наредени витрина до витрина, зад които можеха да се видят безброй интересни работи. Мина доста време, докато се сетим да се върнем на ъгъла, където морякът ни каза да чакаме. Уж тръгнахме по обратния път, пък попаднахме на непозната улица: витрините не бяха същите и изведнъж хората с белите раса станаха повече. Във въздуха се носеше

приятна миризма на скара и пържена риба. Още по-нататък улицата беше невероятно мръсна. В босите ни крака се увиваха мазни хартии и вестници, стъпвахме по цигарени кутии (тук никой не им обръщаше внимание), купчинки боклуци, образувани от дрипи, мандаринови и бананови кори, царевични кочани. Наредените по тротоарите сергии бяха отрупани с банани, лимони, портокали, фурми и разни други жълти, зелени и червени плодове. Продавачите крещяха с всичка сила, тупаха се по гърдите, хвалеха стоката си, като издаваха някакви гърлени звуци. Побързахме да се измъкнем от тази блъсканица и се озовахме на малък площад. Сред площада един необикновено мършав човек правеше фокуси. Нагълта цяла сабя до дръжката, после изпишише с червена течност и след малко повърна синя вода. Не беше голямо чудо — и у нас по панаирите има такива фокусници. Пресякохме площадчето и разбрахме, че окончателно се загубихме. Ала никак не се разтревожихме. Сега вече бяхме свободни хора. Мечтата ни се сбъдна — очакваха ни един милион интересни приключения... Само че засега нито беше весело, нито интересно. Наближаваше обед, слънцето напече и ризите ни се измокриха от пот. Огладняхме, пък и гърлата ни засъхнаха от жажда. Ох, да имаше една лимонадка! Ама къде ти лимонада — и да имахме пари, нищо не можехме да купим. В тази страна левовите не вървяха. Монетите, които видяхме в чинийките на просяците (тук те се срещаха на всяка крачка), не бяха кръгли, ами назъбени като трион. При толкова просяци нямаше никаква надежда да намерим загубени монети по улиците. Вървахме без посока из тоя горещ, непознат и пращен град, измъчвани от жажда, и се чудехме какво да правим. Можехме ли да мислим за приключения, когато дори нямахме вода за пиене? Ах, колко безгрижно си играехме всеки ден на полянката зад нашата къща! Ще умра в тази чужда страна и никой няма да знае, че съм загинал. И никой не ще пролее една-едничка сълза за мен. Само мама ще се поболее от скръб по безследно изчезналия син. Доплака ми се, но си мълчах.

Пред един магазин разтоварваха камион, пълен догоре с банани. На възрастните помагаха две-три дрипави деца. Без да питаме някого, ние също започнахме да носим едрите гроздове банани от камиона до магазина. Незабелязано обелих цял банан и го налапах наведнъж — едва не се задавих. Много сладък банан! Можех да изям пълен камион от тия вкусни плодове. Готов бях да се хвана на бас, ама не виждах с кого.

Разтоварихме камиона и продавачът вместо пари ни даде по три банана. Изядохме ги на бърза ръка. (Дадох на Минчо половин банан. Много учуден, отначало той не искаше да вземе, но като му казах каква е работата, излапа половинката, без да му мигне окото.) Повъртяхме се около магазина, но продавачът ни махна да си вървим. Все пак залъгахме глада си, развеселихме се.

Под едно дърво видяхме голямо пръстено гърне, пълно с вода. Хората гребяха с канче, пиеха, оставяха канчето и си тръгваха. Водата беше топла и блудкава, миришеше на блато. Но какво да правим? Жаден не се стои — пихме от гърнето.

Спуснахме се по тясна калдъръмена улица, която ни изведе на брега. Плажът бе почернял от хора.

— Сега е моментът — казах — да се окъпем в Средиземно море. Ще бъдем първите момчета от нашия град, плували в това море.

Съблякохме се направо на пясъка и се бухнахме в морето. Ала водата беше прекалено топла, като басейнчето на новата баня до моливната фабрика. Гмурнах се и веднага изскочих: сякаш някой бе излял йод в морето, очите ми щяха да изтекат от солта, ужасно щипеше. Как се къпят хората в такова солено море! Даже се чудя и рибите как изтрайват, не им ли се повреждат очите?

Иначе забелязах, че се плува по-лесно. Миналото лято с Минчо започнахме да учим кроул. Сега, като опитах, видя ми се, че отивам по-бързо. Каквото съм си досетлив, веднага разбрах, че поради многото сол водата е гъста и затуй се плува по-леко. Тъкмо исках да запитам Минчо сега ли се защо плуването в Средиземно море е много лесно, изведнъж страхотен вик разцепи въздуха:

— О-о-о! Ма-ма-а-а!

На десетина метра по-навътре едно момче се давеше. Заплувах натам със светкавичен кроул. И Минчо запляска след мен, въобразявайки си, че плува „идеален кроул“.

Хванах за едната ръка момчето, Минчо — за другата и го повдигнахме. То ококори черните си очи, като се опитваше да поеме въздух. Няколко души ни се притекоха на помощ, изнесохме момчета на брега, обърнахме го с краката нагоре и то повърна всичката вода, която бе нагълтало. Едва тогава дойде на себе си.

Дотича една жена и с писък се хвърли върху проснатото на пясъка момче.

— О, мон пти анфан (о, детенцето ми)...

„Детенцето“ (горе-долу на моя възраст) се надигна, уплашено изглежда струпаните хора, майка си и заплака с глас: чак сега съзна какво можеше да се случи с него. Като се увери, че синът ѝ е жив и здрав, майката го пусна и прегърна Минчо. После прегърна и мен. Жената миришеше на много хубав одеколон. Заговори нещо на арабски, но видя, че не схващаме думица, и обърна на френски. Е, френски е друга работа, разбирам си го аз тоя език! Но майката говореше бързо, пък и ушите ми още бяха пълни с вода, та не всичко успях да доловя. Май че ни благодареше, дето спасихме момчето ѝ. След малко пак заговори и по движението на ръцете ѝ разбрах, че ни кани на обед у тях. И Минчо се ухили — схвана за какво става дума. Нали сега най-много се нуждаехме от един добър обед!

Когато момчето напълно се съвзе, влезе с майка си в кабината да се облекат. Без много да му мислим, ние нахлузахме панталоните си направо върху мокрите гащета и отидохме да ги чакаме на шосето. Те излязоха от кабината чистички, наконтени, сякаш щяха да ходят на гости у самия египетски крал. С босите си изподрани крака и отдавна вече нечисти ризи изглеждахме пред момчето като някакви уличници. Жената ни измери с поглед от чорлавите глави до босите ни крака, без да се усмихва, и май че съжали, дето ни покани. Хвана ме яд — какво ни оглежда така недоверчиво, не сме крадци я! По-добре да не ходим тогава у тях. Ама как да се откажем от яденето! Най-после жената отмести поглед и ни покани да тръгваме. Пресякохме шосето и спряхме пред син четвъртит автомобил. Майката и момчето се настаниха на предната седалка, ние седнахме отзад. За първи път се возех на автомобил и никога не бях виждал жена да кара кола. Преди пет години, на празника на детето, ме взеха за малко в един автомобил, но не го броя за возене. Излязох на разходка с чичо Мишо. Той рече, че на този ден всички деца можели да се возят безплатно колкото си искат. Чичо Мишо спря един олющен и разкривен от старост автомобил и ние влязохме вътре заедно с други деца. Нямаше място — бяхме десетина деца — и аз седнах върху коленете на чичо Мишо. Тъкмо колата тръгна, зави по някаква тясна уличка и се блъсна право в друг автомобил, също пълен с деца. Стъклата станаха на парчета, предницата се сплеска, заприлича на тъпата муцуна на булдог. Вдигна се голяма олелия. Цялото лице на детето, което седеше до шофьора, се

наби със стъкълца — веднага го откараха в болница. Аз бях на задната седалка и нищо не ми стана.

Жената подкара колата по широката крайбрежна улица. От едната страна се издигаха високи сгради, всичките нови и бели, с големи балкони. Тази улица сякаш нямаше край. Тя следваше извивките на брега, виеше се като огромен, приказен змей, чиято опашка се влачи далеч зад хоризонта. От морето лъхаше миризма на водорасли и риба и на мене страшно ми се прияде рибена чорба, от оная, вкусната, дето я варят рибарите.

Колата спря пред една от белите къщи. Вратата ни отвори едър човек с чалма на главата си. Беше приятно да се стъпва по хладния мрамор на стълбището. Влязохме в малък асансьор, който светкавично се понесе нагоре. Погледнах се в огледалото на стената и ужасно се засрамах: отсреща се пулеше чорлаво момче с изпръхнало и побеляло от морската вода лице, скъсана яка, разгърдена риза. До чистичкото, пременено египтянче приличах на същинско гаменче.

Когато се озовахме в жилището на новия ни приятел Анис, не повярвах на очите си: жълтият полилей от пет лампи, прилични на лалета, които висяха от тавана, дебелият мек като кадифе килим в салона, по-голям от нашата класна стая, блестящото черно пиано, широките кресла и канапета, плюшените жълти завеси на прозорците — всичко ми напомни на дворцовата зала, каквато веднъж видях на кино.

Майката ни покани да седнем и изчезна някъде. И момчето излезе след нея. Започнахме да се друσαμε върху мекото канапе, пружината ни изхвърляше нагоре, като че се бяхме превърнали в гумени човечета.

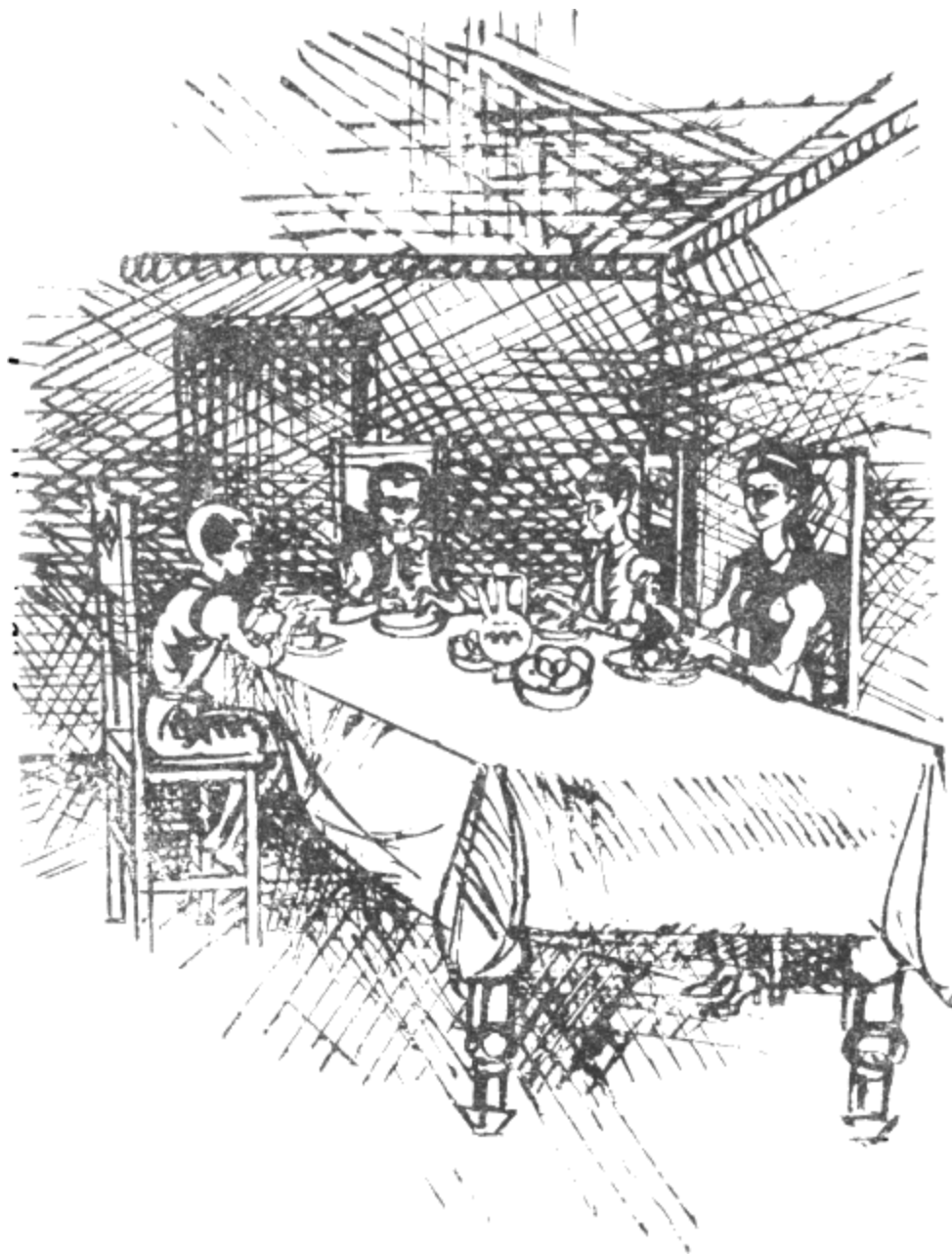
Анис се върна с огромна шарена кутия в ръце. Вътре имаше цяло влакче, досущ като истинско. Момчето сглоби железопътните линии, които се провираха през три тунелчета, закачи на локомотивчето пет вагончета и пусна влака. Влакчето свиреше, преди да се провере в тунелите, и летеше с голяма бързина. Минчо поиска да провери какво ще стане, ако спре влакчето, както си върви, и хвана тръбата на локомотива. Всичко се обърна с главата надолу. Тръбата остана в ръцете му. Викнах му, че е дръвник, истинска мечка, каквото пипне, все го разваля. Той ми рече, че ако кажа още една дума, ще ме перне по устата.

— Хайде, перни де! — озъбих се аз и скочих от канапето.

Не успях да му стоваря едно кроше, защото Анис застана между нас. Взе тръбата, пъхна я в локомотивчето, постави вагончетата на линията и влакчето отново зафуча с пълна пара. Напразно се ядосах.

Влезе майката и ни каза да си измием в банята ръцете, масата за обед била наредена. В трапезарията около масата, голяма и кръгла, застлана с чиста бяла покривка, можеше да се наредят двадесетина души, но имаше само четири стола, за всекиго — чиния със златни шарки, сребърни лъжици, вилици и ножове. Скришом си погледнах ръцете и видях, че ноктите ми са черни, под тях сигурно имаше кал още от България. Одеве само си намокрихме ръцете, колкото да се каже, че сме ги мили. Пошепнах на Минчо, че е срамота да седнем с такива ръце на масата. Отидохме в банята и този път ги търкахме със сапун, докато цялата чернилка се махна.

Наобядвахме се царски. Отдавна не бях ял така. Но не мина без излагане. След супата (здравата си изпарих езика) слугинята — суха, висока негърка с халки на ушите — донесе на всекиго по едно печено пиле. Набучих го на вилицата с дясната ръка, а с лявата се опитах да отрежа парченце с ножа. Пилето изхвъркна от чинията и цопна в средата на масата. Минчо умря от смях. Седеше далеч от мене, иначе щях да го сритам под масата. После щеше да ми плати за глупавия си смях. От срам не смеех да вдигна глава. Слугинята веднага дотича и ми поднесе друга чиния с печено пиле. Взе онова от масата и обилно посипа с някакъв бял прах мазното петно върху покривката. Майката на Анис се направи, че нищо не е видяла. А Минчо продължаваше да се кикоти с пълна уста, просто не можеше да се спре, и аз си помислих, че голям смях ще падне, ако се задави. Сега вече не знаех как да го изям това пиле. Тогава видях как Анис хвана с две ръце пилето и го захапа. Бре, че тези чужденци ядели също като нас! Тъй и аз мога!

Като се нахранихме до насита — за десерт имаше шоколадов крем и мандарини — отидохме в стаята на Анис да ни покаже всичките си играчки. Най-интересен ми се видя един лъскав пистолет — барабанлия. Натиснеш спусъка, чува се страхотно пан-пан и от барабана, който се върти, излиза пламък. Чуден пистолет и все пак — играчка! Ние мечтаехме за истински пистолети с патрони или сачми. Не бяхме вече толкова малки, че да се задоволяваме само с лъжливи пищови.

Обяснихме на Анис — кое с ръце, кое с думи — какви сме и че смятаме да обиколим света и да отидем на лов за крокодили, лъвове и тигри. Но най-напред искаме да изровим някое скрито съкровище на знаменитите в миналото арабски разбойници, за да си купим гумена лодка, пищови, пушки и ножове. След това вече ще извършим големи подвизи и ще се прочуем по цялата земя.

Отначало Анис нищо не разбираше от приказките ни, но накрая, като схвана какво му говорим, очите му изведнъж светнаха.

— Вземете и мене — замоли се той. Знаел къде да търсим заровени съкровища: в Кайро край големите пирамиди на египетските царе — фараоните.

— Ще се качим на влака и след пет часа сме там — продължи да ни убеждава Анис. — Аз ще купя билети, защото...

Майка му отвори вратата, стори ми се, че беше изплашена от нещо, и извика сина си.

Чудех се какво да правим. Ако дойде с нас, майка му ще си помисли, че сме лоши момчета. Казах на Минчо защо не ми се иска да вземем Анис.

— Глупости! — разсърди се той. — Майката знае, че сме добри момчета, защото спасихме живота на сина й. Голям късмет е, че срещнахме египтянчето, защото то ще ни заведе при съкровищата на фараоните. Иначе сами в тази чужда страна мъчно ще се оправим. Когато Анис се завърне с пълна торба жълтици, ще видиш, че майка му пак ще ни прегръща от благодарност.

Минчо залепи ухото си на ключалката.

— Май че говорят нещо за нас...

Дръпнах го да не подслушва, защото съм чувал, че е неприлично. Той се ядоса.

— Хайде де, ти ще ме учиш кое е прилично и кое е неприлично. Яд те е, дето зная френски повече от теб, затуй приказваш така. Ти не едното, ами и двете си уши да залепиш, пак нищо няма да разбереш.

— Минчо Гаргата — царят на френския! — ухилих се аз. — „Бонжур! Мерси! Пардон!“

— И още един милион думи! — отвърна сериозно Минчо и аз се учудих, че този път той дори не се обиди.

Вярно, на кораба понаучихме френски, оправяхме се криво-ляво; особено разбирахме, когато ни говореха бавно и с жестове, но чак пък

един милион думи!... Само Гаргата можеше да изрече такава лъжа. Както и да е... открай време си е такъв — обича да се хвали. Той обаче беше прав, че с Анис по-лесно ще се оправяме, защото и един милион френски думи нищо не значат в тази арабска страна.

Анис се върна и ни направи знак да мълчим. Ослушваше се неспокойно. След малко хлопна някаква врата и той ни пошепна, че трябва бързо да излизаме от къщи. Щом разбрала, че сме избягали чак от България, майка му тръгнала да съобщи на полицията.

— Идвам с вас! — рече решително Анис.

— Да... но майка ти...

Минчо ми смигна и аз замълчах.

— Майка ми ще се разсърди, но после ще ми прости. Ще ѝ оставя бележка. — Анис се поколеба за миг. — Нали ще се върнем в края на лятото, за училище? Хайде, по-бързо!

Той отвори чекмеджето на малкото шкафче, което се намираше в стаята, и извади оттам желязна касичка, пълна с пари.

— Мои са — рече гордо Анис и измъкна от пазвата си мъничко сребърно ключе, завързано за шията му с тънък копринен конец. — Ще стигнат за билети до Кайро.

Анис беше смело момче (щом реши да избяга с нас), но все пак си оставаше мамино детенце. Да даваме пари за влак! Никога! Веднъж отидохме с Минчо до съседното градче и се върнахме същия ден, без това да ни струва пукната стотинка. Къде се е чуло и видяло такива хитри момчета като нас да харчат пари за влак!

В коридора имаше голям долап, пълен с обувки. Анис ни каза да си изберем по един чифт, защото в пустинята било пълно със змии, а вечер ставало студено, не бивало да ходим боси. Чудех се как едно момче може да разполага с толкова много обувки и всичките здрави, запазени. Докато си избирахме обувки, Анис седна да пише бележка на майка си. Тогава се сетих и ние да изпратим писма до нашите в България. Капитанът на „Олимпия“ бе съобщил за нас, но те сигурно се надяваха, че още с първия кораб ще бъдем върнати в България. За по-бързо написахме едно писмо от името на двама ни:

Мили родители,

Намираме се в Египет — страната на златните съкровища, крокодилите, слоновете, тигрите и лъвовете. Не се тревожете за нас. Живи и здрави сме. Скоро ще се върнем като световни, прославени пътешественици с кожи от диви зверове, които сами ще убием. Най-напред ще изровим от едно място златното съкровище на египетския цар. Анис знае къде е скрито, защото е египтянче и говори свободно арабски, френски и английски. Сега ще го научим да приказва и български. Днес ние спасихме живота му и обядвахме у тях. Ядохме пържени пилета и шоколадов крем. Той ни подари по един чифт нови обувки. Бащата на Анис е починал миналата година. Имат автомобил и майка му сама го кара. Чакайте ни през септември в България. Ще се върнем за училище, но догодина, отсега да си знаете, ще заминем за Северния полюс.

Много здраве на Петето, Червенко и на всички деца от махалата.

Любо и Минчо

Анис сложи писмото в плик, залепи му марка и написа на френски моя адрес в България. След това измъкна отнякъде две ризи и два пуловера и рече да ги облечем. Веднага хвърлихме скъсаните си ризи. Погледнах се в огледалото и не можах да се позная: приличах на богато момче с тази бяла риза и червен пуловер като на учителя ни по гимнастика.

Най-после излязохме от къщата. Анис пусна писмото в пощенската кутия, закачена пред входа, и забързахме към гарата. После затичахме, смело пресичайки пред автомобили и автобуси. В издутия джоб на Анис подрънкваха най-малко хиляда монети. Щяха да ни стигнат за храна, докато намерим съкровището на фараона.

ПЪТНИЦИ БЕЗ БИЛЕТИ

И този път ни провървя — влакът за Кайро тръгваше след пет минути. Анис се запъти към гишето да купи три билета, но аз му рекох, че е глупаво да хвърляме парите на вятъра, ще ни са нужни за по-важни неща. Той беше изумен — как тъй ще пътуваме без билети? Минчо рече да остави тази работа на нас, защото поне сто пъти сме пътували гратис по влаковете. Каза го и дори не се изчерви. Щом излязохме на перона, слисах се: вагоните на влака бяха съвършено бели!

— Че какви искате да бъдат влаковете? — рече Анис. — Червени ли? Нали в цял свят са бели.

Ние се засмяхме. Това момче не бе пътувало като нас в чужди страни и не знаеше, че другите влакове са черни. Знаех, че белият цвят предпазва от горещите лъчи на слънцето, но не се сетих веднага. Искях да запитам Минчо сега ли се защо вагоните са бели, ала влакът изсвири и ние се втурнахме към най-близкия вагон. Влязохме с Анис в едно празно купе, а Минчо остана да наблюдава кога ще се покаже кондукторът. Египтянчето все се озърташе тревожно и шепнеше:

— Как тъй без билети?

За да го разсея, започнах да си тананикам една песен от последния филм на Шърлей Темпъл и Мики Руни. Но той продължаваше да се ослушва неспокойно. Личеше си, че е богато момче и ще му бъде трудно да се оправя в живота...

Изглежда вагоните на този дълъг влак бяха много леки, защото се клатушкаха като гемия. Идеална люлка за приспиване на бебета. Не зная предпазват ли белите влакове от слънцето, но в купето бе много горещо. Ризата ми се измокри от пот. Не бели, ами и червени да са влаковете, няма спасение от такава горещина. Разкопчах ризата си, облегнах се на меката пейка и тъкмо задряхах, Минчо влезе запъхтян в купето и ме събуди. Такъв си е той — винаги се появява, когато не трябва. Кондукторът бил вече в съседния вагон. Добре де, голяма работа, беше се задъхал за нищо. Изкомандвах на Анис да си мълчи и гледа какво правя аз. Щом кондукторът влезе в съседното купе,

минахме на четири крака по тесния коридор и отидохме в другия вагон, дето проверката на билети бе свършила. Аз лазех напред — другите след мен. Бива ме за такива работи, голям дявол съм! Малко поизцапахме новите си дрехи, но аз и без това не обичам да се показвам пред хората като някое момче, току-що излязло от дрехарница. Такива чистички, изгладени, без нито едно петънце на ризата или панталоните у нас ходят само мамините детенца от богаташките квартали. Ако богатско момче попаднеше случайно в нашата махала, веднага го набиваха: изцапваха хубавите му дрехи, скъсваха копчетата на палтенцето му. Затова такива момчета се бояха да идват при нас и майките им ни наричаха уличници.

Май че вагонът, в който се промъкнахме сега, беше само за богати: пейките потъваха като пружинени легла. В купето бе прохладно. Погледнах през прозореца: небето — ясно и синьо, без нито едно облаче, слънцето все тъй си печеше. Чудна работа! Одеве едва дишахме от горещина и задуха, а тук — приятно и хладно като у нас пролетно време след обилен дъжд. Не виждах нито вентилатори, нито парчета лед под пейките. Откъде идеше тогава този хлад?

Загадката разкри Анис. Вагонът бил специален, с охлаждателна инсталация, която е невидима. Тази инсталация се командва от локомотива. Изтласквала горещия и вкарвала в купето изстуден въздух. Затуй билетите стрували два пъти по-скъпо. По-рано Анис пътувал с майка си до Кайро и тя му обяснила тия неща. Чувствахме се като царе — хем пътувахме безплатно, хем в специален вагон! Най-интересното беше, че с Анис — малко с думи, малко с ръце — се разбирахме добре. Уроците по френски на Дуду и Франсоа не останаха без полза. Пък и аз открай време съм известен със силната си памет...

Още от началото влакът пътуваше през пясъчна пустиня, дори не видях едно-единствено дръвче. Само пясък — ситен и бял като вар. Вече ми омръзна този еднообразен и скучен пейзаж, когато неочаквано влакът навлезе в зелена долина. В далечината се виждаше светлата лента на някаква река, оградена с високи и тънки палмови дървета.

— Нил — тържествено съобщи Анис.

Под слънцето реката приличаше на безкрайно дълга риба с блестящи люспи.

— Далече е, не се виждат крокодилите — рече Минчо.

Анис се засмя:

— В Нил няма крокодили.

— Как тъй няма!

— Нашият учител ни каза, че крокодили се срещали по̀ на юг, в Судан. У нас отдавна са изчезнали.

— Нямаме късмет — рече отчаяно Минчо.

— Щом намерим съкровището на фараона, ще си купим собствена гемия и ще тръгнем по Нил, докато достигнем мястото, където живеят тия животни — успокоих го аз.

— Вярно бе! — зарадва се Минчо. — И ще си ходим навсякъде. Ще плаваме по реки, морета и океани. Най-хубаво е да станем пирати и да плякосваме корабите на богатите търговци.

— Като се върнем, ще раздадем цяла торба жълтици на бедните, с останалите пари ще купим остров „Света Анастасия“ и по цял ден ще си ловим риба. Славно ще бъде!

Влакът премина през дълъг железен мост. Надвесени над отворения прозорец, гледахме реката: мътна и кална. Не само че не се виждаха крокодили, ами и никаква друга риба. Това ли е прочутият Нил, за който пишеше в читанките ни!

Затова пък наоколо беше райска градина: палми издигаха стройните си стъбла към небето, като огънчета светеха между листата на ниски рошави дръвчета кръгли мандаринки, на гроздове висяха дългнести банани, важно се разхождаха по мокрите поляни едри бели птици, прилични на щъркели, които Анис нарече ибиси. Около реката всичко беше свежо, зелено, пълно с вкусни плодове и невиджани птици.

После влакът отново навлезе сред пясъците на мъртвата пустиня и в далечината, на самия хоризонт, се очертаха силуетите на три пирамиди, наредени по големина.

— Първата е Хеопсовата пирамида, строена преди много векове — обясни Анис. — Учителят ни разказа, че сто хиляди мъже са я строили двайсет години.

Страшна работа! Даже отдалеч пирамидата напомняше голям каменен хълм. И като си мислех, че под някой камък на тази грамада лежеше и ни чакаше златното съкровище на фараона, не ме съдържаше. Щом влакът спря на Каирската гара, скочихме от вагона и тръгнахме към пирамидите. Беше невъобразима блъсканица от хора, облечени в нощници и с фесове на главите, трамваи, конски каруци, автомобили,

червени автобуси и безброй велосипедисти. На всяка улица имаше джамии с тънки и високи минарета като подострени моливи. Слънцето клонеше на запад, но още пърлеше като с огън лицата ни. Ама кой обръща внимание на такива дреболии, искахме да се доберем до Хеопсовата пирамида, преди напълно да се е стъмнило. Вървахме повече от час, а тя си стоеше все далеч от нас и все ни изглеждаше съвсем близо.

Небето запламтя, сякаш в пустинята избухна страшен пожар и неговите отблясъци обагриха града в червено. После червенината на запад избледня и в настъпилия здрач пирамидата, като че нарисувана върху някакво огромно бяло платно, изпъкна още по-ясно пред нас.

НЕОЧАКВАНА НАХОДКА

Стръмна пътека, посипана с едри, грапави камъни, отвеждаше до самата Хеопсова пирамида. Седнахме да си отдъхнем за минутка. Казах на Минчо, че ще е по-добре да почакаме, докато напълно се мръкне, защото сега могат да ни видят като търсим съкровището.

— Глупак! — ядоса се Минчо. — Ще седим тук да чакаме нощта, а през това време току-виж някой изровил гърнето с жълтиците. — И като си въобрази, че той е главатарят, тръгна напред, без да се обръща.

Изведнъж над нас се спусна някаква бледа светлина, която разтопи синия здрач. Голяма жълта луна заплува на хоризонта и сякаш с намигване ме подканяше: „Хайде, главатарю, поведи бандата си през девет царства, та в десетото, дето е скрито съкровището. Напред, безстрашни главатарю!“.

Изкомандвах:

— Напред! — и се затичах след Минчо и Анис нагоре, по стръмното. Но едва направих няколко крачки, и спрях, онемял от страх. Насреща ми изскочи един исполински лъв с човешко лице. Лапите му с грамадни нокти се протягаха да ме сграбчат. Извиках, краката ми се подкосиха и се сгромолясах на земята. Чух ужасения вик и на Минчо. Преди да умра, се престраших и погледнах нагоре: грамадният лъв се навеждаше над мен с отворена уста да ме налапа. Със сетни сили запълзях назад: исках да викам за помощ, но не можах да издам звук. За момент се извърнах и видях гигантския лъв да размахва дългата си опашка и да тича. Боже мой, загивам!

Сред ръмженето на лъва долових гласа на Анис:

— Хе-е-ей, чакайте!

Не повярвах на очите си: застанал точно под главата на лъва, Анис махаше с ръце, викаше ни да се върнем. Лъвът стоеше над него и кротко се усмихваше с човешкото си лице. Нито ръмжеше, нито помръдваше, сякаш издялан от камък. Може би това е някой добър великан, превърнат на лъв от злата магьосница? Пристъпих по-близо и тогава разбрах каква е работата: ами лъвът наистина е каменен!

Поради бледата и тайнствена лунна светлина бях го сметнал за жив. Такъв срам ме хвана, че идеше ми да се зароя в пясъците на пустинята. Добре, че и Минчо се изплаши, иначе цял живот щеше да ми се подиграва.

— Па̀, па̀! — възкликна Анис, като ни видя, че още треперим от преживяната уплаха. — Нищо ли не сте чували за Сфинкса? Миналата година идвахме тук с нашия учител по история. Хайде да се качим на гърба му.

Страхотно грамаден е този Сфинкс! Нокътят на малкия му пръст беше два пъти по-голям от Анис. А главата му — колкото цяла къща. Докато се катерехме по тялото на лъва, доста се озорихме, но затова пък, щом седнах на ухото му, пред мен се откри фантастична гледка. Като гигантски бойници на непристъпна крепост бяха подредени под лунната светлина трите пирамиди — гробници. Зад тях започваше пустинята — безкрайно море от златист пясък. От другата страна сякаш небето бе изсипало всичките си звезди — целият град блестеше с милиони светлини. Духаше лек, освежителен ветреца.

Анис започна да ни разказва какво им обяснил учителят, когато идвали тук на екскурзия. Говореше така, както се разправя урок в клас — бързо, без запъване, за да не помисли учителят, че не си знае урока за шест. От това бързо говорене не всичко разбрах, пък и не бях сигурен запомнил ли е добре Анис разказа на учителя си по история или поизмисля малко като Минчо например. Лъвът бил издялан преди повече от пет хиляди години от една огромна скала по заповед на страшния египетски фараон Хефрен. Толкова далечно било това време, че дори пророкът Мохамед още не е ходил по земята. Фараонът казал на скулпторите да направят лицето на Сфинкса човешко, подобно на неговото, а тялото да бъде лъвско, което трябвало да означава ум и сила, събрани в едно. Колко години дялкали скалата майсторите, никой не знае, но скалата се превърнала в страшен лъв, готов да скочи и нападне всеки миг.

В подножието на голямата пирамида все още се мяркаха хора и докато чакахме да си отидат, хрумна ни да поиграем на криеница. Лъвът беше идеално място за такава игра. Този път Анис ме изненада, той излезе най-хитър. Половин час го търсихме, къде не надничавме, къде не лазихме — напразно. Най-после го открихме — пъхнал се в ухото на лъва!

Спуснахме се по опашката и през пясъка тръгнахме към каменния хълм. Изправени пред пирамидата, чийто връх подпираше небето, ние изглеждахме мънички като копчета. Ето тук, край пирамидата, преди да умре, навярно фараонът Хеопс е заровил богатствата си. Наоколо не се мяркаше никой. Минчо рече, че повече не бива да се маем. Най-напред трябвало да потърсим тайния знак. От баба си знаел, че щом върху камък или дърво е оставен някакъв белег, наблизо е скрито гърне с жълтици. Месецът, издигнал се високо над хоризонта, светеше като лампа и ние внимателно се вирахме в камъните. Но не бе лесно да се върви — краката ни затъваха в пясъка, обиколката на пирамидата се оказа по-голяма от цял квартал. Преминахме в сенчестата страна на гробницата и Минчо, който вървеше отпред, ни махна с ръка да се приближим.

— Вижте, върху този камък е нарисувана ръка, която сочи надолу.

Вгледах се и наистина забелязах в долния ъгъл на каменния блок очертанията на човешка ръка с широка длан и дълги дебели пръсти. Някой великан натиснал ръката си и тя се отпечатала там завинаги.

— Този знак не е случаен — рече Минчо, — сигурно показва, че тук е заровено съкровището на фараона.

Започнахме да дълбаем пясъка с ръце. Той беше твърд, с дребни камъчета, които изпочупиха ноктите и разраниха ръцете ни до кръв. Но къде е писано, че без проливане на кръв някой е забогатял? Едно време морските пирати са умирали със стотици, за да завладеят чуждия кораб. Какво от това, че кожата на ръцете ни се протри? Нали попаднахме на вярна следа! И тримата копаехме едновременно, работата бързо напредваше. Изведнъж — бам! — ръката ми удари в гърнето.

— Чакайте! — извиках. — Никой да не мърда. Тихо... Напипах гърнето с жълтиците. Вижте да няма наоколо човек! Сигурни ли сте? Добре тогава...

Задълбах с две ръце и усещах как в пясъка напипвам нещо твърдо и обло. Де да знаях, може гърнетата на старите египтяни да са били валчести като футболни топки. Най-после успях да изровя това кръгло нещо и го измъкнах от дупката. (Доста лекичко ми се стори...) Излязохме от сянката на пирамидата да разгледаме гърнето на лунната светлина... Ужас! В ръцете си държах човешки череп! От страх ръцете

ми се вдървиха, залепнаха за черепа и аз продължавах да го държа като омагьосан. Черепът — грамаден и объл — сякаш ми се хилеше подигравателно с беззъбата си уста. Минчо и Анис драснаха с всичка сила, без дори да се обръщат назад. Черепът се отлепи от ръцете ми, тупна на пясъка и аз хукнах да ги настигна.

Тичахме, докато ни държат краката. Седнахме да си поемем дъх. Пяскът бе студен като кожа на змия. А само преди час пареше! Лунната светлина придаваше мъртвешка бледност на лицата ни. Откъде ли се бе взел човешки череп в подножието на пирамидата?

— Фараонски е — рече самоуверено Минчо.

— Черепът на гаргата на фараона — подиграх се аз, за да го ядосам и да прикрия уплахата и срама си от позорното бягство.

Като се поуспокоихме и отдъхнахме от тичането, неочаквано Анис се плесна по челото и каза, че се сеца какъв е този череп: нито е на фараона, нито на гаргата на фараона, защото никой не е виждал гарги с такива големи глави (египтянчето не разбра шегата), ами е на някой френски войник от армията на Наполеон. Преди сто и не знам колко си години френският император Наполеон пристигнал в Египет, стрелял с оръдия по носа на Сфинкса, вдигнал голяма пушилка и си заминал обратно с корабите за Франция. Преди това, докато превземе пирамидите, станал голям бой, много глави паднали и от двете страни. Не зная дали е било точно така, но се чудя за какво ли са му потрябвали на тоя Наполеон пирамидите и защо не е харесал носа на Сфинкса. Май и той като нас го е сметнал за жив лъв, уплашил се и затуй заповядал да стрелят по него.

Не ми се щеше отново да се върнем край голямата пирамида. Току-виж че сме изровили цяла кола човешки черепи! Тъкмо се питах какво да заповядам на моите хора, от сянката на втората пирамида излезе някакво странно, разкривено чудовище и безшумно, подобно на призрак, тръгна насреща ни. Потърках очите си да се уверя, че това нещо наистина се движи. Трябваше веднага да побягна, но одева много се изложих, като взех Сфинкса за жив лъв, затуй исках най-напред да се уверя, че и това чудовище не е направено от камък. Анис стана и спокойно тръгна към непознатия звяр, какъвто дори и на кино не бях виждал. Смаях се. Къде отиваше Анис с голи ръце! Гледам и не вярвам на очите си: страшилището върви право срещу малкия Анис и малкият Анис върви право срещу чудовището. Анис като същински вълшебник

погали животното по шията, каза му нещо на ухото и звярът легна на земята. Когато се изправи, забелязах, че египтянчето седи на гърба му. Чак тогава познах животното — нищо и никаква камила, която в измамната светлина на луната бях сметнал за страшно чудовище.

— Изложихме се като кифладжии — рекох тихичко на Минчо.

— Ами! Аз никак не се уплаших, веднага познах, че е камила — отвърна той, като се силеше да изглежда спокоен. (Гласът му още трепереше.)

Анис важно се поклащаше върху гърба на двугърбата камила.

— Сам аллах ни я изпраща — рече тържествено той. — Нашият учител Хасан нарича камилата жив кораб на пустинята. — Анис сниши глас: — Знаете ли, че с нея можем да прекосим цялата Сахарска пустиня.

Гледах животното как кротко си стои и се чудех на късмета ни. По-рано събирахме пари за магаре, пък сега си имаме не някакво си старо и куцо дългоухо, а камила, която здраво се крепи на четирите си високи крака. Така е, когато човек е роден с късмет!

Анис потупа камилата по шията, тя приклепна и той пъргаво скочи от гърба ѝ.

— Бързо да се махаме оттук — каза той, — защото тъй както ни изпрати камилата, аллах може да си я вземе обратно.

Напуши ме на смях с неговия арабски бог аллах, но за да не се обиди, сдържах се. Баща ми винаги е казвал, че няма бог, никога не съм го виждал да се кръсти. Веднъж, преди Великден, отидох у леля си на гости. Тя не обичаше баща ми и го наричаше безбожник. Каза ми, че ако отида в църквата и се причестя, ще ми даде два лева. Веднага се съгласих — два лева не бяха малко пари! В църквата пред попа имаше дълга опашка: наредени по двама, деца и възрастни отиваха при него и той ги караше да сръбнат вино от една чаена лъжичка. Беше много задушно, миришеше на тамян и горели свещи. Един след друг всички облизваха лъжичката. Погнусих се. Спомних си, че разправяха как едно момче отишло да се причестява и после заболяло от някаква лоша болест. Излязох от църквата, без да налапам лъжичката. Излъгах леля, че съм облизал лъжичката и целунал ръка на попа, както му е редът. Тя рече, че ако не съм бил при попа, езикът ми ще изсъхне и ушите ми ще станат дълги като на магаре.

— Налапах лъжичката и целунах ръка на попа — повторих аз, без да ми мигне окото.

Леля ме прегърна и каза, че съм добро дете и господ ще ме постави да седна от дясната му страна. Даде ми два лева и още веднъж ме предупреди, че ако съм я излъгал, езикът ми веднага ще изсъхне. Поуплаших се, но сложих парите в джоба си и зачаках. Леля отиде в кухнята да донесе черешово сладко, което най-много обичах, и аз се изправих пред огледалото и изплезих езика си. Още не бе изсъхнал. Попипах ушите си: не бяха пораснали даже с милиметър. Леля ми напълни цяла чинийка със сладко. Изядох го бавно, да ми е сладко по-дълго време. И вода пиех на малки глътки, задържах я в устата си да ми бъде мокър езикът.

Цял ден пипах ушите си и гледах на огледалото езика си, но нито той изсъхна, нито пък заприличах на магаре. От оня Великден леля още няколко пъти ми даваше по два лева да се причестя, но аз не само не ходех при попа да облизвам мръсната лъжичка и да му целувам косматата ръка, а даже и край черквата не минавах. Но веднъж леля се усъмнила и ме проследила. Бедната жена беше много ядосана и рече, че бог ще ме накаже, аз ѝ се изплезих и избягах. Оттогава леля не ми даде нито лев.

Питах се, ако продадем камилата, която добрият аллах ни изпрати, ще можем ли с парите да си купим поне една моторна лодка. Не ми се щеше да прекосявам Сахарската пустиня. Мечтаех да тръгнем по следите на знаменитите мореплаватели и като кръстосваме океаните, не е чудно да се натъкнем на някой неоткрит досега остров. От книгите зная, че повечето от островите и новите земи били открити случайно. Великият пътешественик Христофор Колумб уж тръгнал да търси нов път за Индия, а се натъкнал на Америка. Минчо рече, че може би ще открием и някой нов континент, по-голям от Америка. „Щом стъпя на континента, веднага ще го обявя за владение на България!“ — каза той, сигурен, че пръв ще стъпи. (Пак май си въобрази, че ще бъде капитанът на бъдещия кораб.) Яд ме хваща, като гледам на картата какви земи владеят Англия и Франция, пък даже и такива малки държави като Холандия и Португалия имат големи владения по целия свят.

— Повече ще се прославим, ако съберем въоръжена банда и отидем да освободим завладените от англичаните земи, защото там

хората не били хора, ами роби, с тях се отнасяли по-лошо от добитък — припомних си аз думите на един бунтовник, които бях прочел някъде.

— Ти, ако искаш, освобождавай робите — отвърна Минчо, — аз пък ще забия българското знаме на открития от мен остров. Той ще бъде поне десет пъти по-голям от България и ние също ще станем световна страна. Какво ще ми се надуват разни там англичани и португалци!

Преди обаче да открием острова, трябваше да помислим къде да пренощуваме. Зъбите ми затракаха, но този път не от страх, а от студ. Колкото горещо беше през деня, толкова сега стана студено. Не можем да легнем направо на хладния пясък. Малкият вълшебник Анис пак измисли нещо хитро. (Не беше такова мамино момче, каквото ми се видя в началото.) Пошепна някакво арабско заклинание на камилата и тя се просна на пясъка. Тогава той легна така, че главата и гърдите му да са върху камилата, а на пясъка — само краката му. И ние направихме като него. Тялото на камилата излъчваше приятна топлина. Чудно легло! Разбрах, че този „кораб на пустинята“ е славно нещо, много по-важно от магарето — опърничаво животно, което никога няма да ти позволи да го използваш за креват.

Лежах върху топличкия ѝ корем и се питах какво име да измисля на нашата добра камилка, навярно най-добрата в цялата пустиня. Шепнех си разни имена... Кафявка не върви. Гърбушка пак е обидно, Кривошийка — също... И неусетно съм заспал...

... Събудих се целият мокър от пот. Лицето ми гореше. Сигурно бях вдигнал четиридесет и два градуса температура. Какво ще правя болен в тази чужда страна? Лицата на Минчо и Анис, които спяха от двете ми страни, също бяха червени като нажежени печки. Камилата неспокойно въртеше дългата си шия, но тялото ѝ не мърдаше. Доброто и умно животно не искаше да развали съня на двете момчета. Станах, огледах се и разбрах защо лицето ми гори: африканското слънце висеше на небето като огнено кълбо.

Долу белите къщи на град Кайро проблясваха окъпани в синкава мъгла. Високо над тях се издигаха остриетата на най-малко хиляда минарета. Те бяха надупчили небето, както аз си дупча синята тетрадка по смятане. (Заради това учителката ми издърпа ушите и ме наказва изправен до черната дъска.) Като гледах джамиите, виках си да се

превърна сега в някакъв приказен великан, че да изтръгна най-дългото минаре и да напиша на синьото небе: ЛЮБО БИНЕВ Е В ЕГИПЕТ, но с такива грамадни букви, та чак в България да видят надписа. Момчетата от нашата махала ще прочетат надписа и ще узнаят какъв световен пътешественик съм станал. Ако Минчо се съгласи аз да бъда капитанът на бъдещия кораб, ще напиша и неговото име.

Синята мъгла, която покриваше града, постепенно се вдигна, небето се отдръпна нагоре и остриетата на джамиите вече не можеха да го дупчат. Под лъчите на слънцето градът приличаше на огромен чудноват дворец с хиляди блестящи прозорци, които заслепяваха очите.

ТРЕТА ЧАСТ

СТРАНАТА НА ЧУДЕСАТА

През деня пирамидите и Сфинксът не ми се струваха вече тъй загадъчни. Наистина каменният лъв е страхотно грамаден, но на светло видях, че въпреки счупения нос той се усмихва доста добродушно. Недалеч от Сфинкса забелязах някаква барачка. Отвътре на облаци излизаше пара. Нямаше нужда да гадая какво правят в барачката. Добре познавах миризмата на пържените мекици. Сребърните монети, които Анис бе взел от касичката си, издуваха джоба му. Той влезе в бараката и се върна с десетина горещи мекици. Излапахме ги мигновено.

— Все едно че си почесах зъба — рече Минчо. — Мога сам да изям още десетина. Това мекица ли е — две хапки и край! — Той жално погледна Анис и египтянчето отново се запъти към бараката.

— Лакома гарга! — ядосах се аз. — Заради тебе ще изхарчим парите на момчето. Какво ще правим тогава, ако не намерим веднага златното съкровище?

— Виж какво, казал съм ти да не викаш на прякор — заплашително отвърна Минчо. — Много за хитър се мислиш. Нали те видях, че от лакомия си изпари езика.

Анис донесе още цял куп мекици. Не беше време за обяснения — мекиците са хубави, докато се ядат топли.

Като се нахранихме, сетихме се за камилата. Затичахме се да я търсим около Сфинкса и Хеопсовата пирамида. Но как да познаем нашето добро и кротко животно, което цяла нощ ни топлеше? Навред бе пълно с камили, украсени с разноцветни мъниста и сребърни седла. На шиите им висяха гerdани от мънички звънчета. При всяко поклащане на главите звънчетата пееха „дзън... дзън“. Аллах си бе взел обратно своя подарък... Наоколо пъплеха безброй туристи, някои от тях облечени много смешно: възрастни мъже с изпъкнали кореми, пък с къси панталони и по фланелки, жени с дълги панталони и каубойски шапки. Мнозина яздеха нагиздени камили, водени за сребърни юзди от араби с мургави лица. Това пъстро движение край древните египетски пирамиди ми напомни за чудните панаири, които

стават в нашия град — най-интересното време на годината. Какво ли нямаше там! Люлки и стрелбища, цирка със знаменитите акробати и палячовци, фокусници, които изкарваха пламък от устата си, стената на смъртта, купища сладък памук, най-дебелата жена в света — Тересита. Но за мен и Минчо панаирите бяха свързани и с много огорчения. Така веднъж, след дълги колебания какво да правим с единствените си левчета, купихме билети и влязохме да видим най-дебелата жена в света. Тересита седеше на нисък широк стол и дъвчеше дъвка. Ужасно се ядосахме. Къде-къде по-дебела от Тересита беше леля Гина от нашата махала! И при това я виждахме всеки ден, без да ни струва нищо. Щом излязохме от палатката, веднага се върнахме в махалата, още веднъж да се уверим, че леля Гина е по-дебела от знаменитата Тересита. Леля Гина седеше пред пътната врата и ронеше царевица. Под издутата ѝ престилка сякаш имаше най-малко десет футболни топки, събрани заедно. Застанахме пред нея да си я погледаме.

— Какво стърчите тук бе? Я си вървете по пътя! — отпъди ни леля Гина.

Ние не мръднахме.

— Лельо Гино, ако се показваш по панаирите, ще спечелиш бая пари. На, честен кръст — каза Минчо и се прекръсти.

— Вярно, лельо Гино, ти си по-дебела от знаменитата Тересита, пък само да я види човек, плаща левче — обадох се аз и пристъпих по-близо.

Ненадейно тя пъргаво скочи от пейката, сграбчи ме и започна да ме налага по главата с една необелена царевица. От главата ми шурна кръв. Тъкмо в този момент баща ми се прибираше вкъщи от работа. И той ми тегли един бой. Оттогава, като срещна дебел човек, даже не смея да се усмихна.

По каменната снага на голямата пирамида подобно на мравки пъплеха хора, устремени към върха.

— И аз ще се изкача чак до върха. Който го е страх, да си стои долу! — рече наперено Минчо.

— Не се сили толкова — рекох му — и аз идвам. Хващам се на бас, че от теб по-бързо ще се изкача.

Затичахме се към пирамидата, последвани от Анис. Още щом се изкачихме на първия блок (пирамидата е направена от големи каменни

блокове, наредени един върху друг), разбрах, че трудно ще стигна върха, но за нищо на света не можех да се откажа. Минчо се катереше пред мен и се преструваше, че му е лесно. Пред нас пълзеше висок, червенокос човек, подкрепян от един арабин. Когато те спряха да си починат и червенокосият обърна лицето си към нас, видяхме, че това е Червения Джо, нашият стар познайник от френския кораб „Олимпия“. Допълзахме и седнахме до тях на широкия равен камък. Англичанинът извади от джоба си носна кърпа и избърса потта от лицето си. Но, боже мой, колко червено бе лицето му! — като разрязана зряла диня. Той също ни позна и се усмихна. Заговори на френски, произнасяше думите бавно, разтегнато и със запъване, затуй дори и ние с Минчо го разбирахме добре.

— Не ви ли е страх да се изкачвате сами?

— Ние сме безстрашни! — отвърна гордо Минчо. — Най-безстрашните българи.

— О-о-о! — възкликна англичанинът, но явно че нищо не разбра от приказките на Минчо.

— Аз съм египтянин — обади се Анис.

— Той е наш приятел.

Англичанинът бръкна в джоба си и извади една красива зелена кутийка.

— Заповядайте — покани ни той, — американска дъвка.

Минчо взе кутийката и я отвори. Вътре имаше няколко бобови зърна. Той недоверчиво погледна червенокосия: не се ли подиграва? Анис посегна, взе си две зърна и ги лапна. Същото направих и аз. (Щеше ми се да взема три парчета, но англичанинът ме гледаше и аз се засрамах и пуснах едното зърно обратно в кутийката.) Останаха още четири бобчета. Минчо безсрамно ги налапа всичките и сложи празната кутийка в джоба си. За такава красива кутийка момчетата от махалата ще му дадат най-малко пет топчета. Бобовите зърна бяха сладки и се смучеха като бонбони. После сладината изчезна. Наистина беше дъвка, само че различна от тая, която продаваха в бакалницата на бай Христаки. Най-често аз дъвчех смола, защото се смяташе, че изчиства и избелва зъбите.

Продължихме да се катерим. Арабинът вървеше пред англичанина, изкачваше се на по-горния камък и подаваше ръка на Червения Джо, издърпваше го. Ние пък помагахме на малкия Анис,

който трудно пълзеше нагоре. Дрехите ни станаха тебеширени от белия прах по камъните. Струваше ми се, че някой великан повдига със силната си ръка върха само за да ни отчае. Но упорито продължавахме да лазим. На места беше тъй стръмно, че едно малко подхлъзване и можех да полетя надолу като врабче, ударено с прашка. В подножието на пирамидата хората и камилите изглеждаха смешно малки — като дървени играчки. Зарекох се повече да не поглеждам надолу... Внезапно задуха силен вятър. Потните ни ризи се издуха като балони. Здравно се вкопчихме за камъните, защото вятърът много лесно можеше да ни отнесе. И Червения Джо едва не падна. Водачът му го хвана в момента, когато, загубил равновесие, той се опитваше да се задържи за камъка, на който бе стъпил. Лицето на англичанина, кървавочервено преди миг, от уплахата стана по-жълто от лимон. Май че не бе от много храбрите...

Не след дълго стъпихме на върха — площадка, голяма колкото обикновена стая. Проснахме се уморени на камъните и подложихме потните си лица на освежителния вятър. До мен тежко дишаше Червения Джо. Полежахме само две минути. Изгарях от нетърпение да видя как изглежда светът от такава голяма височина — сто и петдесет метра!

Зелената площ стигаше до краката на Сфинкса: после започваха жълтите пясъци на пустинята. На север хоризонтът се подпираше от някакъв гол хълм, в подножието му се белееше джамия с четири минарета. Река Нил се провираше като сиво-кафяв, безкрайно дълъг крокодил между многобройните железни мостове. Като ни омръзна да гледаме от високото, започнахме да разглеждаме камъните под нас, на площадката. Върху тях личаха разни надписи. По едно време Анис откри такъв надпис: „Ив Лъосаж, сержант от армията на Наполеон Бонапарт — 1799 г.“.

Този Наполеонов войник се бе покатерил тук точно преди сто тридесет и осем години! Мъчно можех да си представя, че и тогава са живели хора, които също като мене са били на върха на Хеопсовата пирамида.

Арабинът се тупаше по гърдите и разпалено говореше нещо на Червения Джо. Англичанинът клатеше глава и се усмихваше недоверчиво. Арабинът го уверяваше, че може да слезе чак долу и да

се изкачи обратно на върха само за осем минути. (Анис после ни обясни.)

— Не е възможно — казваше Червения Джо. — Обзалагам се на две лири, че е невъзможно. — Той извади две банкноти по една лира. Арабинът посегна да ги вземе, но англичанинът си дръпна ръката. — Не сега — рече той, — като слезеш и се изкачиш за осем минути, тогава ще ти ги дам.

Червения Джо погледна часовника си:

— Пригответи се! Щом ти дам знак, тръгвай веднага.

Като разбрах от Анис за баса, много се учудих. Мислех си, че човек трябва да има крила, за да слезе и се изкачи за осем минути. Та ние навярно половин час най-малко се катерихме по гладките камъни! Искаше ми се на всяка цена арабинът да спечели баса и да вземе двете лири на англичанина.

— Едно, две, три — почни! — извика Червения Джо и арабинът полетя надолу.

Скачаше от блок на блок леко и гъвкаво като сърна. Вятърът издуваше връхната му дреха и отгоре изглеждаше, сякаш се спуска с парашут. Бе стигнал средата на пирамидата, когато изведнъж се затъркаля от камък на камък с разперени ръце. Отначало помислих: затичал се е по-бързо, затуй ми се струва, че се търкаля по камъните. Но в следващия миг изтръпнах от ужас: арабинът падаше и тялото му безпомощно подскачаше по острите ръбове на камъните. До мен, приведен напред, Червения Джо също гледаше надолу. В дясната си ръка стискаше банкнотите. После извади дебелия си кожен портфейл и напъха вътре банкнотите. Дори лицето му не трепна.

Побързахме да се махнем от този ужасен човек. В подножието на пирамидата се бяха струпали много хора. Нищо не можахме да видим, чухме само тъжни вайкания:

— Ай, ай, умря Камел, добрият човек...

В МЪРТВАТА ДОЛИНА НА ФАРАОНИТЕ

След всичко, което се случи, не ми се щеше да търсим повече някакво си съкровище край пирамидите. Толкова много хора обикаляха всеки ден наоколо, че и да е имало скрити гърнета с жълтици, сигурно отдавна са били изровени. За нас оставаха само черепите на убитите войници. Тайно вече съжалявах, че не отидохме с френския моряк в консулството. По-скоро да се махнем от тази гореща страна, в която дори и през нощта (спяхме край пейките на Нил) не ставаше прохладно.

Скитахме из големия град с неговите бели джамии, безброй витрини и мостове, гледахме два интересни каубойски филма, но не ни беше весело. На втория ден навечер влязохме в една книжарница — на витрината се виждаха кориците на пъстри книжки със смешни картинки. Продавачът не само че не ни изгони, но и позволи да разлистваме книжките. Тогава Анис попадна на много ценна книжка, в която се разказвало, че ако човек тръгне с кораб по реката и плава все на юг, ще се озове в Луксор и Карнак, дето се намират старите палати на фараоните, а недалеч от тях — гробниците, истински подземни дворци. Заедно с умрелия фараон са били заравяни и купища злато. И досега много гробници не били открити. Напразно и учени, и разбойници дирели тези подземни дворци, натъпкани със златни съкровища.

— Кой им е крив, като си нямат късмет — рече Минчо. — Най-важното е да имаш късмет, другото е проста работа.

Минчо взе думите от устата ми. Щом цели богатства си стоят заровени в пясъците край Луксор (това поне беше написано черно на бяло в книжката), трябваше само да отиде някой с моя късмет и веднага ще ги открие. Ще бъде срамата, помислих си, да не опитаме късмета си за последен път. Пък и нали ако след цял месец скитане из чужбина се върнем в България с празни ръце, всички щяха да ми се смеят и най-вече Прою — ще ни съсипе от подигравки! Рекох им да не се мотаем повече в този пращен и горещ град, ами веднага да тръгваме за долината на фараоните.

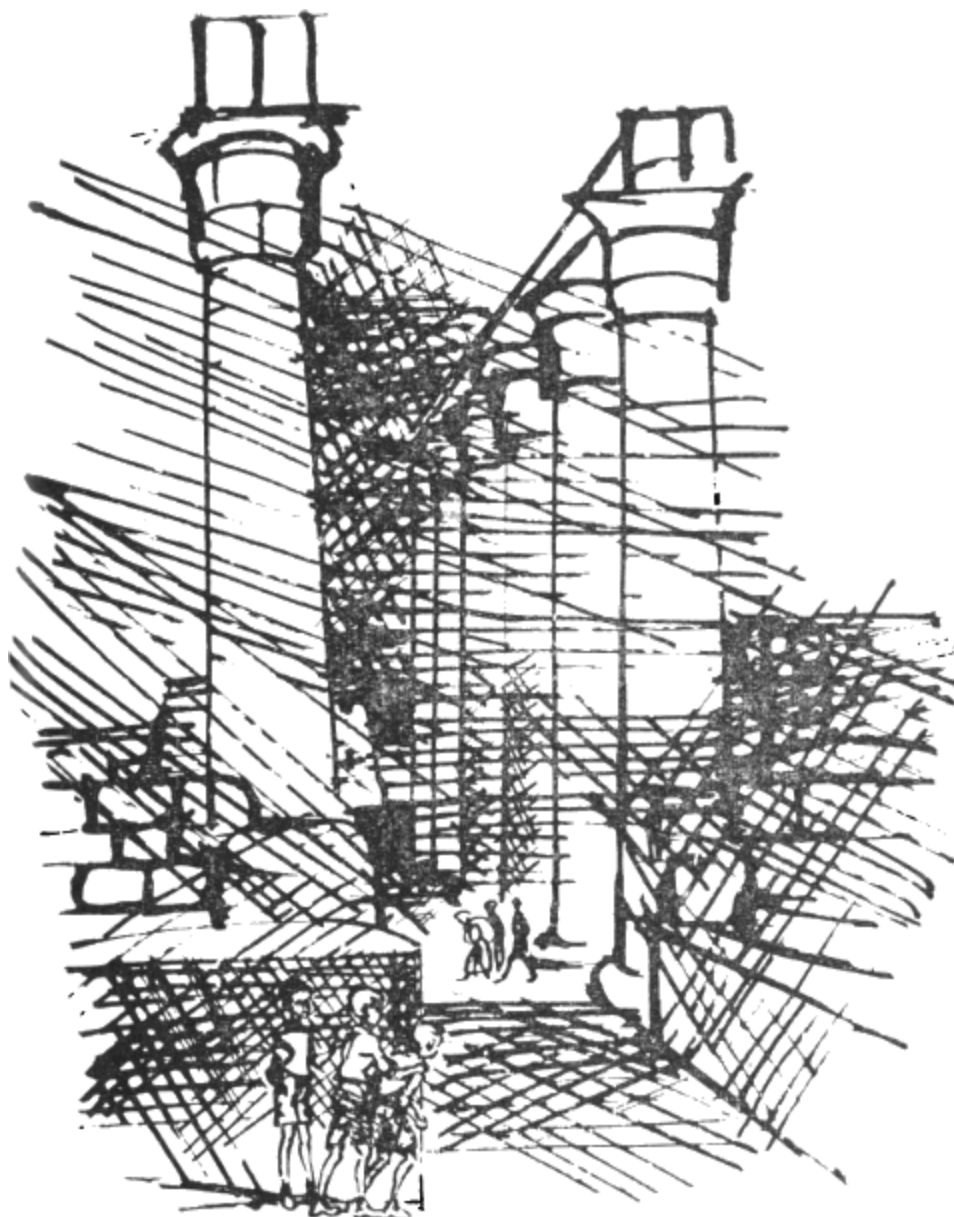
На другата сутрин вече пътувахме по Нил с едно бързо и много красиво туристическо корабче. И този път никак не бе трудно да се промъкнем без билети, защото прилично облечени — със здрави обувки, ризи и нови пуловери на ръце — лесно ни взеха за деца на някой от възрастните.

Няма да описвам подробно пътуването по Нил. Нищо интересно не се случи, дори нито едно приключение. От двете страни на реката се виждаха колиби, сиви от прах, покрити със суха тръстика. Понякога ми се струваше, че корабът се връща на север, покрай познати места — по целия бряг селата си приличаха, както си приличаха и палмовите дървета. Сутрин наблюдавахме как заровеното в пясъците на пустинята слънце се измъква мътночервено и сънливо и като издухва праха от себе си, заблестява подобно на златно кълбо. Когато пътуването ни омръзна до смърт, най-после една сутрин пристигнахме в Луксор.

Разходихме се из старите египетски дворци и храмове — празни, разрушени и отдавна ограбени, с много рисунки на хора и животни по стените и дебелите гранитни колони. Не ни се губеше времето из тия останки от богати някога палати, затова с група туристи се качихме на един сал, който ни отнесе на другия бряг на реката, дето се намират гробниците на фараоните.

В долината на мъртвите фараони — пустиня от пясък и голи, назъбени като крепости скали, без нито едно дръвче — беше страшно горещо. Досега само си мислех, че зная вече какво е африканска горещина. Тук човек можеше жив да се опече на слънцето. Земята пареше като нагорещена печка, сякаш под голата ѝ твърда кора гореше силен огън. Чудех се как разни дебели туристи, по-стари от дядо ми, най-свободно си ходят в тая горещина, правят снимки и не падат от слънчев удар. Много ни мореше жажда и час по час тичахме в павилионите да разхлаждаме засъхналите си гърла с лимонади и разни сокове. Но монетите в джоба на Анис бързо се топяха, затова решихме още щом се мръкне и хората си отидат, да опитаме късмета си. През деня с туристическите групи разгледахме доста гробници. Най-интересно беше подземното жилище на някой си Сети Първи. Подземното жилище на този фараон като всеки истински дворец се състои от много зали и залички с най-различни цветни рисунки по стените, толкова ярки, сякаш правени не преди хиляди години, а тази

сутрин. Минчо разсмя хората, като пипна с пръст да види остава ли следа от боята. Но екскурзоводът каза, че гробницата отдавна била ограбена от разбойниците и ние побързахме да излезем. Недалеч от входа съгледахме двама души да копаят край някакви отломки от древни колони. Видя ми се напълно безнадеждна, загубена тяхната работа. Наоколо обаче бяха безредно разхвърляни лопати и кирки и аз се сетих, че за довечера ще ни са нужни инструменти. Незабелязано отмъкнахме две лопати и ги притулихме в едни изпосталели, изгорели от слънцето храсти, отгоре натрупахме камъни.

Бе минало пладне, но слънцето продължаваше да сипе жар, като че ли още малко, и голата земя ще се разтопи, ще се превърне в гореща каша. Слънцето се инатеше, не искаше да си иде, докато не запали огромен пожар, който да превърне и хората, и павилионите за лимонада във въглени и пепел.

Седнахме да си отдъхнем и да дочакаме вечерта в бледата сянка на някаква могилка. За да мине по-лесно времето, Анис започна да ни обяснява какво пише в книжката за царските гробници. Старите египтяни били хитри хора. Те строели гробниците с много входи, но само единият от тях бил истински, само той водел направо в погребалната зала, при златния ковчег и скъпоценностите, другите входи били фалшиви. Фалшивите входи се правели да заблудят крадците, каквито винаги е имало на земята. Минчо рече наперено, че него никой не може да го излъже, веднага щял да познае кой е истинският вход. Не му отвърнах, но знаех си, че от трима ни само аз мога да свърша тая работа. После се изтегнахме на пясъка да подремнем, но уморени от скитането, неусетно сме заспали здравата.

ПО ДИРИТЕ НА РАЗБОЙНИЦИТЕ

Събудихме се късно през нощта. Беше тихо и тъмно като в гробища. Страшно ми стана в тази безлунна нощ сред мъртвата долина на фараоните. Съществувало поверие (така пишеше в книжката), че нощем фараоните излизат от гробниците и бродят из долината. Слугинята на Анис разказвала, че понякога фараоните отвличали срещнатите хора във вечните си жилища, държали ги там, докато и те се превърнат в мумии. Скучно им било на фараоните да живеят сами в подземните дворци, та си търсели компания. Всички тия приказки са бабини деветини, ама пък и страшно беше нощем в това диво място, когато знаеш, че под тебе лежат мъртъвци.

— Хайде! — Минчо се изправи на крака. — Сега или никога!

Още сънени, взехме лопатите и тръгнахме по безлюдната долина. През деня избрахме мястото, където да търсим неоткрита гробница: около храма на страшната фараонка Хатшепсут, издълбан в подножието на стръмен скалист хълм. Изглеждаше ни, че там някъде непременно ще се натъкнем на някое фараонско подземно жилище, защото храмът на фараонката се намира на края на долината и по-нататък земята не бе разровена. Вървахме бързо. Искяхме да стигнем, преди да е превалила нощта. Не си говорехме, защото не бе чудно в мрака да се спотайваха и други хора, останали в долината да дирят съкровища.

Пред входа на храма, направен от три големи портала с многобройни колони, оставихме лопатите да не ни тежат и продължихме пътя си край каменния хълм. Очите ни свикнаха и тъмнината не ни се струваше вече тъй зловеща. Тук почвата бе камениста, по-леко се вървеше. Оглеждахме се внимателно с надежда да открием нещо, което да ни подсказе, че е вход на неизвестна още фараонска гробница. Вървахме доста време, без да срещнем никого, когато изведнъж до ушите ми достигна тих човешки шепот. Спрях и направих знак на Минчо и Анис да се притиснат о скалата. Почакахме и отново, този път и тримата, ясно чухме човешки говор. Престраших се и надникнах иззад камъка: двама души идеха право насреща ми.

Побягнахме назад и задъхани се спряхме до входа на храма. Навярно бяха разбойници. Какво да правим?

— Ще се скрием и ще ги проследим — храбро предложи Минчо.

— Те ще ни убият! — рече с разтреперан глас Анис.

Тогава аз се сетих, че ако се изкачим на скалата, на разбойниците и на ум няма да им дойде да погледнат нагоре, пък дори и да ни видят, ние се катерим по-бързо, никога не ще ни настигнат.

За нас наистина не бе трудно да се покатерим по скалата. Хълмът, целият назъбен, напомняше Белоградчишките скали, които всички познаваме от картинките в читанките. Скрихме се зад един висок камък, подобен на бойна кула. След малко разбойниците дойдоха точно под мястото, дето се бяхме спотаили. Не смеехме да мръднем. Единият от тях стовари на земята огромен чувал. Ясно чувах тежкото му дишане.

— Да побързаме — рече полугласно другият, — скоро ще се покаже луната.

— Да, сър, само да си почина за минутка — отвърна първият разбойник със задъхване.

Гласът на разбойника, който подканяше да бързат, ми се стори познат. Къде съм чувал този гъгнещ глас? Но вече не се решавах да погледна. Двата бяха толкова близо под нас, че и най-малкият шум би ни издал. Почаках, докато си тръгнат, тогава се престраших и надникнах: единият, облечен в арабска връхна дреха, носеше товара на гърба си, другият, висок и тънък, непрекъснато въртеше глава, оглеждаше се.

— Познах го! — извика Минчо. В тишината гласът му прозвуча като грак на патица. Арабинът пусна чувала и приклезна, дългият също се понаведе, а ние веднага залепнахме зад скалата, изтръпнали от страх. Постояха минута-две и арабинът отново нарами чувала.

— Познах го! — повтори шепнешком Минчо. — Да пукна, ако дългият не е Червения Джо.

Ненапразно Минчо се хвалеше, че има силни очи. Дългият наистина беше англичанинът. И в кораба, и на пирамидата се правеше на много важен, а бил най-обикновен крадец. От такъв човек нямаше защо да се страхувам. Откакто заради него се претрепа бедният арабски гид Камел, ужасно го ненавиждах. Ако можехме сега да отмъстим за смъртта на нещастния човек! Смъкнахме се от скалата и

тръгнахме по дирите на разбойника. Колко ли злато бе натъпкано в тежкия чувал, който арабинът едва мъкнеше на гърба си!

Запълзахме по пясъка, за да не ни забележат. На двеста метра пред нас разбойниците крачеха без да се озъртат, по най-късия път за реката. От ожулените ми колене потече кръв, но кой ти обръща внимание на такава дреболия. Не ми се случваше за първи път. Но Анис се разплака и рече, че повече не може да се влачи по пясъка. Спряхме се и почакахме, докато Червения Джо и арабинът се отдалечат на такова разстояние, че да не ни забележат лесно, ако им хрумне да се обърнат, и тогава тръгнахме изправени. Още когато слизахме от скалата, зърнах зад реката месечината. Сега тя бе огряла долината и ние ясно видяхме как разбойниците се довлякоха до реката и влязоха в една лодка, навярно приготвена там от по-рано. Щом лодката стигна средата, ние изтичахме на брега и легнахме на пясъка. Лодката плаваше безшумно. Разбойниците слязоха на отсрещния бряг и тръгнаха по шосето. После изведнъж изчезнаха, сякаш се разтопиха в бледата светлина на лупата. Умрях си от мъка. Аз и Минчо можехме да преплуваме Нил, но какво щеше да прави Анис?

Повървахме край реката и неочаквано (какво нещо е да имаш късмет!) се натъкнахме на една лодка, издърпана на брега. Бутнахме я във водата и скочихме вътре. И чак тогава разбрахме, че веслата са здраво завързани с желязна верига. Невъзможно бе да ги издърпаме. Водата бързо понесе лодката и я изтласка в талвега. Отсрещният бряг не бе далече, защото тук реката е два пъти по-тясна, отколкото в Кайро, но течението ни отнасяше все по-надолу, отдалечавахе ни от мястото, дето бе слязъл Червения Джо. Отчаяно загребахме с голи ръце. После се отказахме, защото едва не паднахме във водата. Най-сетне от само себе си лодката бе изтласкана към другия бряг и когато доближихме дотолкова, че водата ни стигаше до гърдите, хванахме Анис за ръцете, скочихме и прецапахме до сухото. Изкачихме стръмния бряг и се озовахме на шосето. Изухме пълните си с вода обувки, изцедихме панталоните и закрачихме боси. Повървахме около километър по безлюдното шосе и стигнахме бялата сграда, която ни служеше за ориентиране. Тук наблизко изчезнаха Червения Джо и арабинът. Спуснахме се до реката и видяхме лодката — изтеглена на пясъка, но още цялата мокра от водата — с която разбойниците пренесоха откраднатото съкровище. Никой от нас не се съмняваше, че чувалът е

натъпкан добре със златни предмети от някоя гробница. Разбрах защо лодката плаваше безшумно: разбойниците бяха омотали веслата с парцали.

— Вижте отпечатыци от босите крака на арабина! — извика Минчо. — Минчо, Орловото око — така ще ми викате вече!

Орловото око имаше право: пресни следи от боси крака водеха от реката към шосето. Скоро те ни отведоха до един черен грамаден автомобил, приличен на погребална катафалка. В колата нямаше никого, вратите и прозорците бяха плътно затворени. Опитах се да вдигна капака на багажника. Не помръдна.

— Хващам се на бас — казах на Минчо, — че чувалът е напъхан в багажника на колата. Зная какво да правим — оставаме тук до сутринта! Сигурен съм, че англичанинът ще се опита да избяга с колата си.

— Ако ще и накрай света да отиде, ще го последваме! — отвърна Минчо.

Запитах Анис може ли лесно да плаче.

— Да — рече той, — ако някой ме удари по главата.

— Всеки знае така. Важното е да заплачеш, без да те ударят.

— Защо? — учуди се Анис.

— Защото ако Червения Джо не иска да ни вземе в колата си, ти трябва да заплачеш много жално, толкова жално, че да се смили над теб. Не се ли качим в колата, всичко пропада!

Уговорихме се, че докато двама спят, единият от нас ще стои буден, за да не изпусне Червения Джо, ако случайно му хрумне да тръгне преди изгрев-слънце. Хвърлихме „ези-тура“. Този път не ми провървя: така ми се спеше, а на мен се падна да дежуря пръв. Двамата легнаха край шосето и веднага заспаха. В тихата нощ забръмча моторчето на Минчовия нос. Трябваше да обиколя двеста пъти колата и след това да събудя Минчо. Започнах да броя обиколките: една, две, три, четири, пет... скучно е, когато няма с кого да размениш две думи. Като направих сто обиколки, седнах на земята уж за малко и без да усетя, съм заспал... Стресна ме някакво глухо ръмжене. Отначало помислих, че Минчо продължава да си хърка, и се обърнах на другата страна. Но ръмженето се засили и аз скочих на крака. Не беше носът на Минчо — ръмжеше моторът на колата. Англичанинът се канеше да

тръгва. Изтичах и чукнах на прозорчето. Червения Джо зина от учудване.

— Ей, малкият, какво има?

— Не ме ли познахте, сър.

Той отвори прозорчето и се вгледа внимателно.

— О, ес!

— Джастан момент, сър — смело пуснах в ход познанията си по всички световни езици. Сега не бе време да говоря изискано.

Отидох при двамата, които продължаваха да спят като мъртви, и скрилах Минчо:

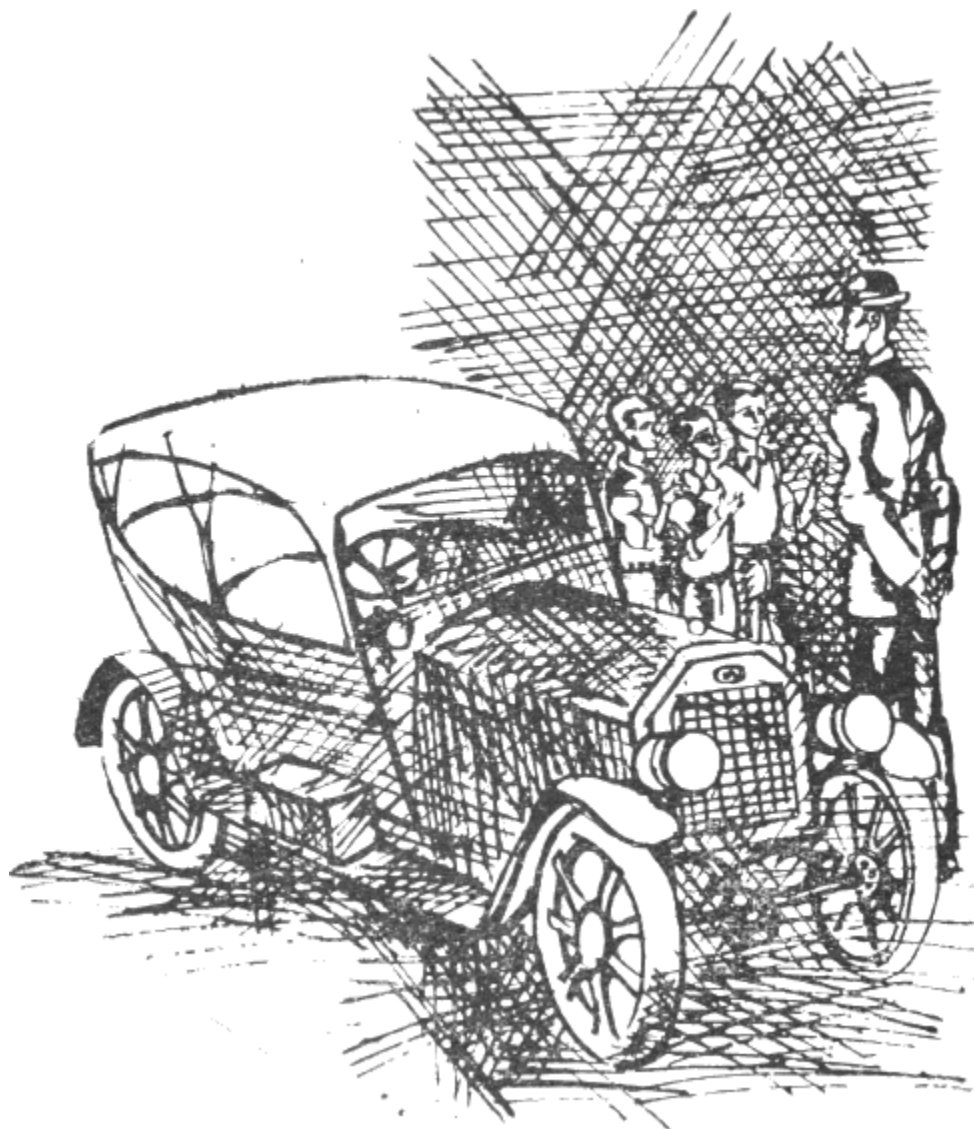
— Ставай, ще изпуснем англичанина!

Неочаквано Минчо се изправи пъргаво и ми върна ритника.

— Едно на едно — рече той и дръпна Анис за ръката. — Хайде събуди се, Червения Джо заминава!

На изток небето светлеше. Съмваше се.

Още сънен, Анис се приближи до колата и направи такава отчаяна физиономия, че само човек със сърце от камък можеше да не се трогне. Но изглежда Червения Джо бе тъкмо от тия хора. Вярно, тръгвал за Кайро, но нямал обичай да вози в колата си чужди деца. Анис се разплака, каза, че ако не се върне, майка му ще умре от мъка.

— Баща ми умря миналата година, сър, майка ми е съвсем самичка. — Анис плачеше напълно искрено.

— Самичка ли, казваш? — изведнъж се заинтересува Червения Джо. — Съвсем самичка ли?

— Да, сър.

— Сядай тогава в колата, че нямам време за губене.

Той отвори задната врата и заедно с Анис, без да чакаме специална покана, вмъкнахме се и ние с Минчо.

— Хей, вие — извика англичанинът, — не съм казал, че ще взема и вас.

— Вземете ги, сър, много ви се моля. Ако не бяха те, и досега щях да си лежа на морското дъно.

— Как тъй на морското дъно!

— Веднъж, като се къпех, глътнах вода и започнах да се давя. Тия момчета ме спасиха.

— Я ми кажи къде живееш? В Кайро или в Александрия?

— В Кайро, сър, в Александрия имаме вила — изрече Анис тъй естествено, че англичанинът напълно му повярва.

Той се поколеба още малко, погледна слънцето, което току-що изгряваше, после — часовника си и каза великодушно:

— Ще си имам неприятности с вас, но хайде, какво да правя, като ми е добро сърцето.

Голяма дума каза — разбойник и добро сърце!

Червения Джо натисна педала, колата изрева и се понесе по шосето, на север, към столицата на Египет.

СЪКРОВИЩЕТО

През целия път си блъсках главата как да изиграем Червения Джо. С Минчо свободно разговаряхме на български, защото англичанинът и дума не разбираше от нашия език. Отпърво помисли, че говорим на руски, и дълго се чуди, като му казахме, че приказваме на български. Не знаеше къде се намира България.

— Прост народ — каза Минчо. — Малко ли англичани съм виждал в нашия град — вървят из улиците и зяпат като паднали от небето.

После англичанинът млъкна и през целия ден не пророни нито дума. Пътят беше ужасно пращен, здравата се нагълтахме с прах. Цяла седмица усещах как хруска в устата ми, пък май че и досега е останало нещо от него. А да не говорим за горещината — щяхме да изпукаме. Съблякохме се голи до кръста, но и това не помогна. Червения Джо ме слиса: такъв висок и сух като върлина, облечен в черен костюм, а никак не се притесняваше от жегата. Ама сигурно и аз да знам, че нося в колата си златно съкровище, и мене няма да ме е еня за горещината.

Пътувахме цял ден, а едва изминахме половината път до Кайро. Останахме да преспим в някакво малко градче. Англичанинът отиде да спи в хотела. На нас заръча да останем в колата: ако забележим да се навъртат разни хора, да викаме с всичка сила, той щял да чуе, прозорецът на хотелската му стая се намирал точно над колата.

— Тук някои хора крадат коли, затова внимавайте — предупреди ни Червения Джо.

Той се прибра в хотела, ние почакахме около час и се измъкнахме от колата. Най-напред се помъчихме да повдигнем капака на багажника с ръце, но колкото и да напъгахме сили, той дори не скръцна. Сетих се, че прочутият разбойник Пандуди отварял всякакви ключалки само с една обикновена безопасна игла. Веднъж се спасил, като отключил с такава игла желязната врата на затвора. Секретната ключалка на багажника можеше да се отвори само ако пъхнем в тясното отворстие нещо дълго и тънко. Да си призная, малко съм си дървен в ръцете, не ме бива за тия работи. Минчо по му идва отръки.

Неговите самолетчета от дърво и мечовете, които си дялкахме, бяха най-хубави, но никога не съм му го казвал, защото какъвто си е самохвалко, съвсем ще навири нос.

Минчо намери парче ръждив тел, сплеска го между два камъка и го пхна в ключалката. Цял час, един след друг, напразно въртяхме тела нагоре, надолу и в кръг — нищо не стана. Отчаяхме се вече, когато „щрак“ — Минчо отключи багажника. Нетърпеливо вдигнахме капака — чувалът спокойно си лежеше вътре! Надхитрихме разбойника! Само че къде да скрием чувала? Ако можехме да се доберем до Кайро или Александрия, лесно щяхме да се оправим, но как да стигнем пеша, и то с чувала? Анис каза да спуснем капака на багажника, без да го заключваме и като пристигнем в Кайро, да го измъкнем от колата. Все пак трябва да си мамино момченце, за да измислиш такова нещо. Нали, като се събуди, първата работа на Червения Джо ще бъде да прегледа багажника и да се увери, че всичко е в ред. Пукната пара не струваше предложението на египтянчето. Нека Минчо да разправя, че англичанинът бил прост, аз пък съм сигурен, че бе хитър като невестулка. Минчо рече, че бил цар на отварянето на разни ключалки и можел да затвори багажника и нищо не му струва в Кайро отново да го отключи.

— Гарантираш ли, че ще го отвориш за една минута? — запитах го аз.

— Защо за една минута?

— Защото иначе ще изтървем съкровището като едно нищо. Да не си мислиш, че в Кайро Червения Джо ще ни остави сами в колата си цял час. Не е толкова глупав. Най-много да го залъжем за минута-две.

— Май че няма да мога за минута...

Не бях чувал досега Минчо да си признае нещо. Слиса ме.

Добре че пак аз се сетих какво да правим. Отдавна чувах пухтене на влакове — значи наблизко имаше гара.

— Слушай — рекох на Анис, — още колко пари имаш в джоба си?

— Три лири и двајсет пиастра.

Минчо остана при колата, ние с Анис тръгнахме да търсим гарата. Лесно я открихме. Дежурният чиновник, с червен фес на главата си, ни каза, че влакът за Кайро тръгвал след половин час. Купихме три билета — парите стигнаха и дори ни останаха няколко

дребни монети. (Този път не биваше да пътуваме безплатно, защото ако случайно ни хванеха, щяха да вземат и чувала.)

Върнахме се и вдигнахме чувала. Беше страшно тежък, сякаш цялото богатство на света се намираше вътре. Едва го домъкнахме до гарата.

На перона се разхождаха трима-четирима души. Те ни поглеждаха любопитно, но ние се преструвахме на големи момчета, които си знаят работата. Чиновникът с червения фес дойде и запита нещо на арабски, като сочеше чувала. Изтръпнах. Ако Анис се обърка — загубени сме! Гледам, момчето започна да подсмърча и а-а-ъ, да заплаче. Чиновникът го изслуша натъжен, потупа го по рамото и се прибра в стаичката си.

Уж такова мамино момченце, пък хитро! Казал, че бил тук на гости у баба си заедно с големия си брат. Той щял да дойде след малко, а това в чувала било ориз и банани. Бабата ги изпращала подарък на майка му, защото вкъщи нямали нищо за ядене. Бива го Анис да съчинява истории. Като порасне, сигурно ще стане писател или, което е по-ценно — клоун в цирка.

Влакът пристигна, качихме се на задния вагон и влязохме в най-последното купе. Когато мина проверката на билетите и кондукторът си отиде, изпратихме Анис в коридора да ни предупреди, ако иде някой, а ние с Минчо отвързахме чувала. Ръцете ни трепереха от вълнение. Минчо нетърпеливо бръкна вътре и забравил къде се намира, закрещя:

— Злато на плочи, страшна работа!

И измъкна от чувала четвъртит плосък камък. Върху едната му страна бе изрисуван образ на човек в профил, каквито с хиляди видяхме във фараонските гробници. И аз бръкнах в торбата. Извадих шарена плоча с нарисувана на нея женска глава, нарисувана с най-прости бои. Разровихме чувала: нито жълтици, нито златни корони или други скъпоценности, само плочи с изрисувани върху тях хора, птици и животни, разни шарки и заврънкулки, две доста очукани статуйки, напукани чаши и вазички и все такива неща от най-прости камъни. Втрещихме се. За какво се трепахме толкова, разранихме коленете си, газехме до кръста в Нил? Заради някакви си камъни, олющени плочки и статуйки! Не, положително не ми вървеше, а уж съм голям късметлия. Някой беше кутсуз, ама кой? Минчо или Анис?

— Ах, да ми падне Червения Джо, ще му пукна главата с тия плочи! — закани се Минчо. — Защо е събирал тия камъни? Като ти казвах, че е прост, на, виж сега!

Той отвори прозореца на купето и вдигна един камък. Искаше да го хвърли.

— Хей, какво правиш? — извика Анис от коридора.

— Ела и ти да се порадваш! На, цял куп злато и скъпоценни камъни!

Анис влезе в купето и внимателно разгледа нещата, които бяхме извадили от чувала.

— Ама те наистина са ценни и струват колкото цяло съкровище.

Ние с Минчо опулихме очи. Какви ги разправя това египтянче! Какво ценно има в тия камъни? И аз, ако река, мога да издълбая върху камък разни фигури, ще ги боядисам с водни бои и даже по-хубави ще ги направя.

— Не вярвате ли? В книжката пише, че старите камъни и статуйки имат голяма стойност. Историческа стойност — точно тъй е написано в книжката.

— Дай ми я! — рече припряно Минчо, като че ли можеше да прочете написаното.

Но книжката я нямаше. Анис я забравил под онова хълмче, дето спяхме, или паднала във водата.

— Не му вярвам! — рече ми Минчо. — Само ни залъгва.

Прибрахме камъните в чувала, ама и аз не смятах, че са ценни и имат някаква си историческа стойност. Като разбра, че не му вярваме, Анис започна да се кълне в аллаха, че така било написано в книжката, тюхкаше се, дето я загубил, но щели сме да видим, че говори истината. И учителят му по история Хасан Еди-кой си им казал, че всички камъни от гробниците на фараоните били много важни за музеите и не знам си още какво. Този Хасан Еди-кой си все много знае, мислех си аз, ама по-добре щеше да бъде вместо с камъни чувалът да е пълен с жълтици, пък нека музеите да пазят счупените вази и чаши. Ако Червения Джо е прост, както казва Минчо, може да е взел камъните само от глупост. Пък кой знае... Да има чак толкова глупави англичани, не ми се вярва...

ЦЕНАТА НА КАМЪНИТЕ

Каирската гара гъмжеше от народ. Дори никой не ни поглеждаше. Като се блъскахме в това множество от хора с чалми и фесове, измъкнахме се от перона и се озовахме на площада зад гарата. Къде да мъкнем сега тежкия чувал?

— Ще отидем в центъра на града — рече Анис.

Все едно ми беше къде ще отидем. Болеше ме глава, чувствах се много уморен. Качихме се на трамвая, който минаваше наблизко. Като вкарахме чувала, стоварихме го върху крака на някакъв арабин. Той се развика, намесиха се и други пътници, вдигна се една олелия, сякаш се караха жените от нашата махала. Арабинът, на когото смазахме крака, беше страшно ядосан, искаше да изхвърли чувала през вратата на трамвая. Тогава Анис повтори номера с жалното си плачене. Хората, които отначало също викаха и ни се заканваха, съжалиха разплаканото момче, застъпиха се за нас. Трамвайт спря на един площад и ние побързахме да слезем. Не бе чудно човекът отново да се ядоса и изхвърли чувала ни. Сред площада имаше малка градинка. Едва се домъкнахме до пейките. Тази жега съвсем ни убиваше. Ах, колко хубаво е сега в нашия град! По цял ден киснеш в морето, а вечер настъпва най-идеалното време за игра на криеница. Как ми се искаше да си бъда вече у дома при майка и татко...

— Умирам от глад — рече изведнъж Минчо и с това напомни, че не бяхме яли от миналата вечер.

Анис купи с последните пиастри малки питки, пълни с гореща бакла, много вкусни черни питки с препечена кора. Полегнах на пейката, но не спях много. Събудя ме Анис. Държеше в ръцете си вестник и ми сочеше нещо на първата страница.

— Вестникарчетата крещат, че много ценни предмети били откраднати от гробницата на един фараон — рече той тайнствено, като неспокойно се озърташе. — Открили кражбата вчера. Вещите били приготвени за музея в Кайро, но през нощта неизвестни крадци се вмъкнали в гробницата и ги задигнали. Тук пише, че се дава голяма награда на този, който залови разбойниците.

Ясно, че ставаше дума за предметите, откраднати от Червения Джо. Учителят Хасан Еди-кой си излезе прав. Вестникът пишеше, че задигнатите камъни с издълбани по тях човешки глави и рогати животни са цяло богатство!

Анис попита един полицай къде се намира музеят за стари камъни. Полицаят се засмя и ни посочи насреща жълто триетажно здание с мраморни стъпала пред главния вход. Нали си знам аз — важното е човек да е роден с късмет, другото лесно се нарежда. Минчо спеше на съседната пейка, а когато той спи, само с топ можеш го вдигна на крака. Но аз знаех как да го събудя: дръпнах го за носа, той кихна и подскочи.

Вдигнахме чувала — за последен път! — и го отнесохме пред музея.

— Няма да обаждаме Червения Джо — казах аз. — Той заслужава да го хванат, но ние не сме издайници!

Винаги съм мразел издайниците. В правилата на всички игри издайниците са най-презираните хора. Затова и не обичах Пройчо: щом някой направеше беля, тичаше да го обаждат. Стигаше му на англичанина номерът, който му скроихме — да ходи чак в Мъртвата долина на фараоните и да се върне с празни ръце!

Кръстосахме ръце върху чувала и се заклехме каквото и да ни питат, да казваме, че сме го намерили в малката градинка на площада. Анис влезе в зданието да търси главния началник. Върна се заедно с трима души. Двама от тях взеха чувала, а третият, който изглеждаше най-важен, понеже носеше очила, ни направи знак да го последваме. Бутнаха ни в една стая и заключиха вратата отвътре. Спогледахме се с Минчо. Не обичам да ме заключват. Колкото пъти са ме затваряли, винаги съм ял бой — и вкъщи, и в училище.

Тримата мъже развързаха чувала и започнаха да вадят плочките и статуйките, като си говореха нещо на висок глас — не успях да науча арабски — и цъкаха с език. Изглеждаха смаяни. Накрая измъкнаха от дъното две дебели гривни от чисто злато! А ние си мислехме, че има само камъни, и не изпразнихме целия чувал. Началникът ги взе, дълго ги разглежда и внимателно ги постави върху писалището си. Не се стърпях и вдигнах едната гривна. Тежеше като парче олово.

— Виж го ти Червения Джо — пошепна ми Минчо, — уж прост, пък за всеки случай заедно с историческите камъни турил в чувала и малко злато...

ПОСЛЕДНА ЧАСТ

ЗАВРЪЩАНЕТО

Нашите момчета се прославиха, и то без да ходят чак на Северния полюс или на лов за лъвове и тигри. Намериха съкровище, когато най-малко вярваха, и станаха прочути, когато най-малко очакваха. Ненапразно Любо и Минчо мислеха, че са родени с късмет. Египетските вестници поместиха портретите и на трите момчета. Дълго и нашироко бе описано бягството на двете българчета: как се скрили в спасителната лодка, където ги открил синът на капитана, и дори споменаваха за боя с Мишел (как Любо го свалил в нокаут); Анис разказа на кореспондентите как двамата му български приятели го спасиха от удавяне и всички други приключения, които им се случиха в Египет. Сега и да искаха, Любо и Минчо не можеха да продължат пътешествието си около света: бяха станали толкова известни, че нямаше къде да се укрият. А и трябваше да се връщат, защото наближаваше време за училище. Сбогуваха се с Анис, заклеха се да не го забравят никога и го поканиха следващото лято да им дойде на гости в България.

Обратният път премина много скучно. Те вече познаваха местата, покрай които плаваше корабът. Жадуваха час по-скоро да се завърнат в родината си. До сълзи им бе домъчняло за родния град. Сега той им се струваше най-хубавият на света. И всичко в него беше безкрайно скъпо и мило. Дори за училището се затъжиха: колко е весело сред другарчетата там! И за учителите си мислеха, че всъщност са добри и мили хора, които искат да ги научат на нещо, а не само да ги мъчат, както смятаха по-рано. А колко интересни неща щяха да разказват на децата! Хайде, параходче, плавай по-бързо, капитане, заповядай на огняря да хвърля повече въглища в пещта, заповядай пълен напред!

Една ранна утрин параходът влезе в пристанището на родния град. Гъста мъгла покриваше кея. Но момчетата знаеха, че родителите им, предизвестени за пристигането им, ги чакат до големия пристанищен склад. И не само родителите им, момчетата от махалата също са там и веднага ще видят новите им костюми, велосипедите,

кожените куфари, натъпкани с подаръци. Директорът на музея богато ги бе възнаградил. Всички ще им се възхищават, а Прою направо ще се пукне от завист.

Щом параходът се долепи о кея и спуснаха стълбичката, те изтичаха нетърпеливо и скочиха на земята... Уви... никой не ги чакаше. Какво се бе случило? Нима телеграмата, която българският консул от Александрия изпрати до родителите на Любо, се бе загубила някъде? Момчетата отчаяно гледаха пустия кей. Цялата радост от пристигането им на родния бряг се изпари в един миг. Мярнаха се двама митничари, които дори не ги забелязаха.

Скоро момчетата разбраха защо не бяха дошли да ги посрещнат: очаквали кораба на другия ден. Сякаш капитанът чу мълчаливата им молба и параходът пристигна с цяло денонощие по-рано. Но странно, защо в делник хамбарите са затворени? Запитаха митническия чиновник.

— Обща стачка — отговори им той с две думи.

Стачка! Любо и Минчо знаеха какво означава това: хамали, каруцари, всички, които товареха и разтоварваха параходите, отказваха да работят, докато не им платят повече пари. Идваха на пристанището, но облечени в празнични дрехи, правеха събрание и слушаха ораторите. Бащите им неведнъж участваха в стачките и момчетата бяха ходили с тях на митингите. Понякога ставаше сбиване между стражарите и работниците. Полицайте се втурваха, яхнали коне, за да разгонят работниците. Но те не се плашеха от конете и палките, изкъртваха блокчетата от паважа, нареждаха ги на купчинки, лягаха зад тях и хвърляха камъни по стражарите. Ех, че славно беше! Водеха се страшни битки — не каквито момчетата си правеха, като се преструваха, че се бият, — а истински сражения: работниците поваляха стражарите от конете, удряха ги с юмруци, изтръгваха палките от ръцете им.

Любо и Минчо нарамиха куфарите си и като бутаха велосипедите си, излязоха от тъжното и пусто пристанище. Неусетно мъглата се разпръсна и слънцето се показва на небето. Милото българско слънчице! То само лекичко затопляше вратовете им, както милувката на нежната и топла майчина ръка. Не бе онова жестоко и безмилостно африканско слънце, което обгаряше кожата им, обели три пъти нещастния нос на Любо и десет пъти на ден ги караше да

събличат мокрите си от пот ризи. Мило, българско слънчице, бонжур, добър ден, виж ни какви сме — черни като биволчета, със заякнали мускули, готови за нови приключения!

Нарочно тръгнаха по главната улица, та дано ги видят познати. Сякаш напук никого не срещнаха. Градът си беше същият: само листата на дърветата, тук-тамہ пожълтели, напомняха за идването на есента, за тетрадки и моливи, мастила и перодръжки, с една дума, за училище.

Излязоха от главния булевард и свиха по кривите улички, които водеха към махалата им. Неочаквано отнякъде изскочи Прою. Сепна се, като ги видя.

— Какво се звериш? — засмя се Любо.

— Ама... кога си дойдохте? Нали параходът щеше да пристигне утре.

— Заповядахме на капитана да кара по-бързо.

Пройчо се ухили с кривата си уста.

— Какво има в куфарите? Тези велосипеди ваши ли са?

— Натъпкани са с кожите на лъвовете, които с Любо убихме в Африка, а пък велосипедите ни са подарък от египетския цар!

— Ще ми дадеш ли да покарам малко?

— Не може. Ще ми го изцапаш с мръсните си гащи — рече Минчо.

— Ще ти дам, ако ми станеш оръженосец — подразни го и Любо.

— Какво?

— Оръженосец — повтори Любо. — Всеки голям ловец си наема слуга да му носи пушките и патроните, както едно време рицарите са имали слуги да им мъкнат копията и запасните шпаги.

— Потрябвал ми е твоят велосипед, комунист такъв! — извика Прою и отскочи, готов да хукне.

— Мръсно копеле! Само да ми паднеш, ще ти счупя зъбите! — отвърна му Любо.

Прою се отдръпна на тротоара.

— Ти се пази стражарите на тебе да не счупят зъбите, както на баща ти, дето го тикнаха в затвора.

Минчо остави куфара и велосипеда си и го подгони. Настигна го в края на уличката и го ритна отзад с всичка сила. Прою се просна на

паважа и зарева.

— На, пада ти се!

Любо стоеше сред улицата пребледнял и разтреперан.

— Не се ядосвай — рече му Минчо, като се върна, — нали го знаеш какъв лъжец е.

Прою се изправи на крака и от края на уличката закрещя:

— Всички ще ви затворят в участъците! А пък твоя баща, Гарга, го уволниха от работа, на, пукайте се от яд!

Един човек мина покрай Прою и изтегли ушите му.

— Я си върви по пътя, малкият. Кой те научи да приказваш такива глупости?

Прою изчезна в другата улица и човекът запита:

— Момчета, кой е този?

— Прою, кръчмарско копеле.

Човекът се усмихна.

— Личи си — рече той. — Ами вие откъде се връщате такива наконтени?

— От световно пътешествие — каза гордо Минчо.

— Тъй ли, я гледай ти!

— Избягахме с един кораб в Египет.

— А, вие ли сте! Чувах за тази история.

— Ние сме много известни — похвали се Минчо, — египетските вестници писаха за нас.

Човекът се усмихна.

— Кой от вас е синът на Иван Бинев?

— Аз... — Любо пребледня още повече.

— Този... как му беше името, каза ли ти нещо?

— Излъга, че арестували баща му — отговори Минчо.

— За съжаление това е вярно, моето момче. Полицията арестува много хора. Не се тревожи, ще освободим баща ти, нали е наш общински съветник, избраник на народа. Утре следобед на площада пред кметството се свиква протестен митинг за освобождение на арестуваните. Хайде, смелост, моето момче!

Човекът весело им махна с ръка за довиждане. Момчетата мълчаливо продължиха пътя си. Така ли си представяха завръщането в родния град! Смятаха, че ще ги посрещнат като герои, с духовата музика на полка, а излезе съвсем друго. Знаеха добре какво значи,

когато бащата е в затвора или изхвърлен от работа. Вкъщи оставаха без пари, трупаха се вересиите в тефтерите на фурнаджията и бакалина, и бакалинът надписваше сметките, както си иска. Ако майките им отвореха дума за това, бакалинът отказваше да им дава на вересия и искаше незабавно да си платят старите дългове. И майките не смееха да се обаждат.

Никой не се мяркаше на тяхната улица. Но момчетата дори се зарадваха, че пристигането им в махалата мина незабелязано. Сега не им бе до посрещане, нито пък в момента имаха желание да разказват за пътешествието си. Преди да се разделят, Любо запита Минчо:

— Утре ще отидем ли и ние на събранието?

— Уха! И ще напълним джобовете си с камъни, ще си направим и нови прашки!

Любо отвори пътната врата и влезе в двора. Остави куфара и велосипеда и, разтреперан от вълнение, обгърна с поглед малката градинка с напъпилите вече хризантеми, изпъстрена с веселите сини, червени и виолетови фунийки на „грамофончетата“. Дворната чешма, както винаги, продължаваше да капе и да пълни кофата, поставена под нея. Наведе се и жадно пи направо от чешмата. Имаше ли нещо по-скъпо и мило от старата им бяла къщичка, от всичките тия познати до болка неща? В дворчето се бе научил да прави първите несигурни крачки, тук протекоха първите безгрижни детски игри. Тези малки спомени ли замъгляваха сега погледа? Защо внезапно очите му се напълниха със сълзи? Не, не би сменил бялата им къщичка за лъвовете на Африка, дори едно-единствено „грамофонче“, отгледано от грижливите ръце на майка му, не би дал за всичките там съкровища на фараоните. Завря нос в нежната фунийка на едно „грамофонче“ (нищо че не миришеше), после тръгна към задния двор да види узрели ли са едрите сини сливи, които наричаха бърдашки. С това дърво той много се гордееше. В целия квартал нямаше друго такова клонесто дърво, което да ражда големи синьо-виолетови сливи, по-едри от юмручето на братчето му Петко. И колко сладки са, когато узреят! Само че рядко някоя слива оставаше на дървото, докато напълно узрее. Любо и приятелите му ги излапваха още зелени. Веднъж хвана Прою, като се катереше на оградата да краде сливи. Смъкна му панталоните и го направи за смях на цялата махала. Щом се сети за него, Любо си рече,

че днес или утре ще трябва да му тегли още един бой. Ще му даде да разбере веднъж завинаги!

Преди още да стигне под дървото, чу гласа на Петенцето:

— Бате Любо!

Вдигна глава: от дървото с широко отворени очички го гледаше братчето му.

— Я! — зарадва се Любо. — Ти сам ли се качи бе, Петенце?

— Сам! Аз поласнах — рече важно братчето му и се спусна долу. Скочи право в разтворените обятия на Любо.

— Ох, на батко момчето...

Любо го държеше в прегръдките си, без да иска, по бузите му течаха сълзи и той току повтаряше:

— Милото ми Петенце, колко е пораснало.

После го сложи на земята до себе си.

— Ама ти наистина си пораснал — възкликна той, искрено учуден — стигаш до гърдите ми!

Петето се повдигна на пръсти, за да изглежда по-голям.

— Бате, мама я няма — изведнъж се сети той, — отиде в участъка да занесе ядене на татко. Стлажалите дойдоха и го взеха. Много фантета! Да знаеш колко стлашно беше! Един стлажал дължеше два пицова, а пък дълг се качи на тавана. Тълсеха един човек. Лазеха и под миндела. И твоите тетладки изсипаха от чантата.

— Ти заплака ли? — попита го Любо със стиснати зъби.

— Не... малко... татенцето ми каза да не плача и аз не плачех вече. Ама как го ухапах!

— Ухапа ли! Кого?

— Стлажала бе. Той помъкна татко навън, пък аз като се хвърлих и хап! — по ръката. Виж колко са ми остли зъбите, като теслички. — И Петко отвори уста да си покаже зъбите.

— Браво, Петко, ти си цял герой! — засмя се Любо.

Петко изпъчи гърди, много горд от похвалите на батко си.

— Хайде, ела да видиш какво нося.

Разбира се, най-напред Петко се зарадва на велосипеда.

— Ей, че хубаво колело! За мене ли е, батко?

Баткото се поколеба за миг.

— Да... на тебе го нося... подарък. Но още си малък, ще го караш догодина.

— Не бе, бате, голям съм. — Той се качи на велосипеда, крачката му едва докосваха педалите.

— Какво ти казах аз, след година тъкмо ще ти е по мярка. Сега аз ще го карам, пък... — Петко се натъжи, готов да се разплаче, и Любо побърза да добави: — Колелото си е твое, никой няма да ти го пипа. Само аз ще го карам, а догодина дори няма и да го яздя. Бива ли така?

— Бива, батко, ама да ми го пазиш!

— На, заклевам се, ще ти го пазя.

— Бате, какво има в куфала?

— Да влезем въщи, ще видиш.

Въщи го лъхна познатият сладък мирис. Знаеше, че всяка къща си има свой мирис. В Минчови винаги миришеше на меродия, у Колелото — на ябълки, а най-хубав, най-свиден от всички къщи на света е мирисът, който се излъчва у тях, от стаите, от сандъците, от дрехите. Колко бе закопнял за родния дом! Ето я кухнята с дългото миндерче, на което спяха с Петенцето: той от единия край и братчето му от другия. Краката им се допираха и Петенцето го гъделичкаше с пръстчетата си по стъпалата...

Но Петко не го остави да се разнежва много, искаше да види какво носи батко му в куфара. Черните му очички светеха от нетърпение и любопитство.

Тъкмо търсеше в джобовете си ключето на куфара и вратата се хлопна. Влезе майка му. Тя се спря на прага, онемяла от изненада. Милата му майчица! Изглеждаше отслабнала, по разкошните ѝ гъсти кестеняви коси сребрееха бели косми, каквито нямаше по-рано. Сърцето на момчето се сви от болка, сякаш някой го стисна с ръка. Не беше ли виновен той за белите кичури на майка си? Колко ли се е тревожила след неговото бягство... Много е виновно пред тебе, майчице, твоето лошо момче, прости му!

Хвърли се в прегръдките на майка си. Тя зарада с глас, измокри със сълзите си лицето му. Любо се мъчеше да не заплаче, защото нали сега, когато баща му го няма, той е *мъжът* в тази къща, а истинските мъже никога не плачат...

— Върна се, момчето ми, върна се... — шепнеше майката и го притискаше до себе си.

Топлата гальовна майчина прегръдка! Искеше му се отново да стане мъничък, да се гушне вечерта при майка си. Но момчето знаеше,

че е пораснало, и трябва да се държи твърдо.

— Майко, аз съм добре, няма да те оставя сама, вече никога не ще бягам от къщи...

— Татко ти, моето момче...

— Зная, не плачи, ще го освободят. Другарите му утре се събират пред кметството. Ще видиш, ще пуснат татко. — Лекичко се освободи от прегръдките й. — Майко, нося пълен куфар с подаръци.

Майката го спря.

— Чакай да те погледна още веднъж. Колко си пораснал! И какъв хубав костюм! Мъжленцето на мама, почернял си от слънцето...

— Като челен алапин — извика Петко. Той бе седнал на миндера с ръчички върху куфара.

Стана им весело от думите на детето, засмяха се. Майката пусна Любо и изтри сълзите си. Най-после той отвори куфара. Какво ли нямаше в него! Обувки за Петко и камионче, което вървеше като истинско: навиеш моторчето и то започва да обикаля кухнята; плат за рокли на майката и за костюм на бащата, ризи и още едни обувки за Любо и чудни въдици за риба, и спасителен пояс, и лъскави топчета...

— Кой купи тия неща?

— Подариха ми ги, мамо.

Любо измъкна от дъното на куфара омачкан вестник.

— Ето, това съм аз на снимката.

— Ами другото момче, кое е бе, батко?

— Египтянче, казва се Анис.

— Той алапин ли е?

— Батко ти после всичко ще ти разкаже, а сега сигурно е уморен и гладен. Ние те чакахме утре и майка още нищо не е приготвила. Ще ти опържа яйца, искаш ли?

— Не си прави този труд, ще хапна каквото се намери.

Като го чу как се изразява, майката се засмя и лицето и отново стана хубаво и младо, каквото си беше и по-рано.

А в същото време той си мислеше, че най-вкусното ядене на света са пържените яйца.

Майката запали примуса и опържи в тигана цели четири яйца! Любо лакомо се нахвърли да яде и още веднъж си каза, че никой в света не умее да приготвя такива вкусни пържени яйца на очи. Вдигна глава и срещна погледа на братчето си. Уж си играеше с камиончето, а

очичките му — все в чинията. Стана му съвестно. Кога у тях са пържели четири яйца за един човек! Майката излезе от кухнята и Любо накара братчето си да изяде цяло яйце, и му направи знак с пръст да мълчи. Майката се върна и сложи на масата чиния с праскови. Тя забеляза жълтото около устата на Петко, но нищо не каза, само се извърна да не видят децата сълзите, които отново напълниха очите ѝ.

МОМЧЕТАТА ЩЕ СТАНАТ МЪЖЕ

Събуди го познатият сигнал. В кухнята бе тъмно. Нима бе спал цял ден! Погледна през прозореца — Минчо стоеше на улицата, заобиколен от десетина деца. С едната си ръка крепеше велосипеда — под светлината на уличната лампа кормилото блестеше като сребърно. Изпъчил гърди, Минчо приличаше на победител от Големите колоездачни състезания. След минута Любо се показва на улицата със своя велосипед.

— Същият като на Минчо! — развиваха се децата.

Настрани стърчеше Прою, готов да избяга всеки миг. Любо се направи, че не го забелязва. Не му се разправяше сега. Излезе с велосипеда, колкото да го покаже на момчетата. Но не беше радостен. Мислеше за баща си. Ако не го пуснат от участъка, майка му ще се съсипе. Върна се да остави велосипеда. Спря се в сянката на къщата да послуша Минчо. Той разказваше за пътешествието им и лъжеше, без да се запъва.

„... доплувахме до средата на реката и изведнъж от водата изскочи огромен, страшен крокодил. Десет метра дълъг и с една уста — свободно налапва цяла лодка с хората вътре. Но ние предварително си бяхме приготвили остри клечки и пресукан канап. Тъкмо крокодилът отвори уста да ни налапа и аз, тап! — клечката в устата му...”

„Още по-опасен е ловът на лъвовете. Лъвът не ти е бял кон, та и слепият да го види. Той се слива с цвета на тревата и ако нямаш като мен орлов поглед, от две крачки не можеш да забележиш. На мене в Африка така и ми викаха «Минчо Орловото око»...”

Нека да разказва, щом му вярват. На Любо не му се говореше тази вечер. Някой му стисна ръката в тъмното и пошепна:

— С Прою сме скарани, няма вече да играя с него.

Беше Верчето. Обърна се, но тя избяга. Минчо продължаваше да разказва. Децата мълчаха, ковар да бръмнеше, щеше да се чуе. Минчо говореше за скъпоценния чувал. Разказваше както си беше, не, съвсем мъничко преувеличаваше. Децата чувстваха, че сега говори истината, и

слушаха прехласнати. Когато Минчо свърши историята с чувала, Любо извика:

— Утре в три часа всички от бандата да дойдат тук, на поляната, с прашки и пълни джобове с камъчета. Ще помагаме на големите в боя със стражарите. Който го е страх, да не идва!

Отнякъде, сякаш излюпена от самия мрак, пак се появи Верчето:

— И аз ще дойда.

— Не — рече Любо, — момичета не се приемат.

На другия ден в уречения час на поляната дойдоха десетина момчета. Джобовете им бяха издути от натъпканите камъчета. Всеки показваше прашката си, специално измайсторена за случая. Колелето, царя на хубавите прашки и най-точния стрелец в махалата, назначиха за помощник на главатарите.

Минчо отиде при Любо — те се уговориха двамата да бъдат главатари на бандата — и му подаде една нова прашка.

— Вземи — каза му той, — моите са по-хубави и мятат камъчетата по-надалеч. Признаваш ли?

— Признавам.

Минчо го изглежда недоверчиво. Не очакваше такъв отговор от приятеля си. Дори се смути от изненада.

— Знаеш ли, Любо — каза той, — твоята е добра, но нека си имаш две, ако ти се скъса ластикът на едната, не губиш време, веднага започваш с другата. И аз имам две.

Любо го тупна приятелски по рамото.

— Командвай да тръгваме.

— По-добре — ти.

— Аз после. Веднъж ти, веднъж аз, поред.

— Строй се! — извика Минчо. — След нас, ходом марш!

Тръгнаха в редица по двама. Верчето дотича запъхтяна и подаде на Любо шепа камъчета.

— Събрах ги за тебе — рече тя и се изчерви.

— Идеални са! — похвали я той.

Дебелата Гина, както винаги, седеше на пейката пред пътната врата. Тя заклати глава и извика със смешния си тънък глас:

— Опазил ни бог, пак са пощурели тия хъшлаци!

А хъшлаците стъпваха бодро в редица по двама и приличаха на същински малки войници.

Пристигнаха навреме: площадът бе почернял от хиляди хора, които чакаха оратора да започне речта си. Заградили площада като с обръч, стърчаха на конете си жандари с кожени палки в ръцете, с пушки през рамо и саби, които блестяха върху хълбоците на конете. „Голям бой ще падне“ — помисли си Любо и се огледа къде да разположи четата: хем мястото да бъде скрито, хем камъчетата лесно да достигат конниците.

Разделиха се на две групи. Минчо остана със своите момчета на тераската пред пивница „Синият ангел“. Пивницата се намираще в дъното на площада и оттам всичко се виждаше отлично. С останалите пет момчета Любо отиде на отсрещната страна, дето, възседнал бял кон, се переше началникът на стражарите.

Ораторът се изкачи на трибуната и хората зашумяха, завикаха. Стражарите стегнаха юздите на конете и се изопнаха върху седлата. Боят беше неизбежен. Момчетата чакаха, треперещи от възбуда, с готови прашки, скрити в пазвите им. Любо беше страшно горд, че ще помогне на баща си. Той смътно чувстваше, че това е последното лято на безгрижните и безобидни детски игри. Идеше нещо ново, непознато, някакви събития, по-интересни и по-важни от приключенията, които са изпитали до днес, и може би по-опасни от всичките тигри и лъвове на Африка.

Той очакваше със смело и твърдо сърце идването на тези приключения, на събитията, които по-късно щяха да го направят другар на баща му.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.